

Programmabegroting **2022**

Laarbeek
GEZOND DE TOEKOMST IN!

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Inleiding.....	4
Financiële samenvatting.....	5
Programma's.....	12
1 Burger en bestuur	13
Portefeuillehouders.....	13
1.1 Speerpunten	13
1.2 Financiën.....	15
1.3 Beleidsindicatoren.....	18
2 Veiligheid	19
Portefeuillehouders.....	19
2.1 Speerpunten	19
2.2 Financiën.....	20
2.3 Beleidsindicatoren.....	21
3 Woon- en leefklimaat	22
Portefeuillehouders.....	22
3.1 Speerpunten	23
3.2 Financiën.....	27
3.3 Beleidsindicatoren.....	32
3.4 Investerings.....	33
4 Economie en werkgelegenheid	34
Portefeuillehouders.....	34
4.1 Speerpunten	35
4.2 Financiën.....	37
4.3 Beleidsindicatoren.....	41
5 Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	42
Portefeuillehouders.....	42
5.1 Speerpunten	43
5.2 Financiën.....	43
5.3 Beleidsindicatoren.....	47
6 Financiën en bedrijfsvoering	49
Portefeuillehouders.....	49
6.1 Speerpunten	49
6.2 Financiën.....	50
6.3 Beleidsindicatoren.....	58
6.4 Investerings.....	59
Paragrafen	60
Algemeen.....	60
1 Lokale heffingen.....	61
Geraamde belastinginkomsten (en overige heffingen).....	61
1.1 Beleidsuitgangspunten.....	61
1.2 Overzicht lokale heffingen	61
1.3 Lokale lastendruk	64
1.4 Kwijtscheldingsbeleid	66
2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	67
2.1 Beleidsuitgangspunten.....	67
2.2 Weerstandscapaciteit	68
2.3 Risico's.....	71
2.4 Kengetallen financiële positie.....	72
3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	77

3.1 Algemeen	77
3.2 Beleidskader	77
3.3 Verhardingenbeheer	78
3.4 Bermen en sloten	78
3.5 Openbare verlichting	79
3.6 Riolering	79
3.7 Groenbeleids- en groenstructuurplan	79
3.8 Bomen	80
3.9 Natuurterreinen	80
3.10 Gebouwen	81
4 Financiering	82
4.1 Risicobeheer	82
4.2 Financiering	82
4.3 Financieringsbehoefte	83
4.4 Rente(toerekening)	83
5 Bedrijfsvoering	85
5.1 Organisatieontwikkeling	85
5.2 Dienstverlening	86
5.3 Informatisering & automatisering	87
5.4 Planning & Control	88
5.5 Personele sterkte & formatie	88
5.6 Rechtmatigheid	89
6 Verbonden partijen	90
6.1 Beleidsuitgangspunten	90
6.2 Overzicht verbonden partijen	91
7 Grondbeleid	111
7.1 Beleidsuitgangspunten	111
7.2 Uitvoering	111
7.3 Grondprijzen	111
7.4 Parameters	112
7.5 Prognoses	112
7.6 Winstneming	114
7.7 Reserve en risicobeheersing	115
8 Corona	116
Financiële begroting	117
1 Overzicht van baten en lasten	117
1.1 Uitgangspunten	117
1.2 Incidentele baten en lasten	120
1.3 Structurele reservemutaties	126
2 Financiële positie	127
2.1 Geprognoseerde balans	127
2.2 EMU-saldo	128
2.3 Investerings	128
2.4 Financiering	130
2.5 Reserves & voorzieningen	130
3 Overzicht per taakveld	134

Inleiding

Hierbij bieden wij u de Programmabegroting 2022 aan, als vertaling van de vastgestelde Kadernota 2022. Deze begroting is de vierde en laatste begroting op basis van het Raadsprogramma '*Handen Ineen*' voor deze raadsperiode. De afgelopen vier jaren zijn veel speerpunten en ambities uit dit raadsprogramma gerealiseerd in een goed samenspel tussen raad en college. Er is stevige vooruitgang geboekt op het gebied van ondermijning, duurzaamheid, woningbouw, economische bedrijvigheid, veiligheid en leefbaarheid in onze kernen en het sociale domein. Dit doen we voor én samen met onze inwoners, waarin participatie, als kritische succesfactor van de Laarbeek methode, centraal stond en ook naar de toekomst nog steeds staat. Met trots kijken we terug. En met veel ambitie kijken we ook vooruit, want graag maken we ook nieuwe plannen voor de toekomst. De toekomst waarin we wederom blijven investeren in de Laarbeekse gemeenschap op samen gezond de toekomst in te gaan. Deze plannen voor de toekomst, te weten begrotingsjaar 2022, liggen in deze begroting voor.

De indeling van deze begroting bestaat, net als andere jaren, uit zes programma's in lijn met het huidige raadsprogramma.

Deze begroting 2022 laat veel ruimte zien om te investeren, binnen gezonde financiële kaders. Met andere woorden: 'Gezond de toekomst in!'. We investeren nog meer in preventie in de jeugdzorg, in een groene leefomgeving voor onze inwoners en we halen de opdracht van de raad om in 2025 de onroerende zaakbelastingen enkel met de inflatiecorrectie te verhogen naar voren. We stellen namelijk voor om de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen niet jaarlijks te verhogen met 3% van 2022 tot en met 2025, maar enkel een inflatiecorrectie. Een hoog voorzieningenniveau met lage lasten voor burgers vinden wij belangrijk. We verstevigen daarnaast onze reservepositie en reserveren middelen voor eventuele tegenvallers in de toekomst. Ook omdat we zien dat er mogelijk nog extra impulsen nodig zijn voor nieuwe ontwikkelingen in de toekomst, zoals bijvoorbeeld een nieuwe milieustraat en de Heuvel in Lieshout.

Laarbeek is na de onzekere tijden als gevolg van corona sterk uit de crisis als gemeenschap gekomen. Vanuit de gemeente is samen met de andere overheden en de veiligheidsregio regie gevoerd om deze crisis het hoofd te bieden. De dynamiek en sociale cohesie is in onze kernen Aarle-Rixtel, Mariahout, Lieshout en Beek en Donk groot. Met de kracht van Laarbeekse bedrijven, verenigingen en inwoners en de cohesie in wijken en buurten zien wij de toekomst met vertrouwen tegemoet. In onze begroting investeren wij in deze kracht en dynamiek en stellen wij de mensen centraal.

Wij bieden u deze begroting met vertrouwen en trots aan. Een begroting met een sterk en gezond fundament. De afhankelijkheid van het Rijk qua inkomsten via het gemeentefonds en de grilligheid in het verloop daarvan maakte dat we de afgelopen jaren steeds opnieuw keuzen moesten maken om een financieel gezond fundament te houden naar de toekomst toe. Ook de uitdagingen in het sociaal domein, beheer van de openbare ruimte, duurzaamheid, wonen en veiligheid en investeringen in de ambtelijke organisatie maakten integrale afwegingen de afgelopen begrotingsjaren noodzakelijk om op lange termijn inhoudelijk een gezonde en toekomstbestendige koers te kunnen volgen. Met de huidige begroting als sluitstuk van deze bestuursperiode ligt er nu een toekomstbestendige en financieel gezonde basis voor onze plannen voor volgende jaren.

We blijven investeren en gaan gezond de toekomst in!

Financiële samenvatting

Meerjarenperspectief Kadernota 2022

In onderstaand schema is de cijfermatige weergave opgenomen van de Kadernota 2022 inclusief de 1e tussenrapportage 2021 met de bijbehorende besluitvorming. Dit is de financiële uitgangssituatie aan het begin van het begrotingsproces. De Kadernota liet een positief meerjarig beeld zien van € 9.000 en € 73.000 in 2022 en 2025 en nadelige saldi van € 36.000 in 2023 en 2024.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting 2021-2024	-260	17	107	285
1e Tussenrapportage 2021	-81	-62	-62	-64
Kadernota 2022	350	9	-81	-149
Startpositie Meerjarenbegroting 2022-2025	9	-36	-36	73

Voorstellen Kadernota 2022 in de Primitieve begroting als vertrekpunt

Alle bijstellingen, die in de Kadernota 2022 nog als voorstel werden gepresenteerd, zijn na de besluitvorming in de raad cijfermatig nu ook vertaald in deze (primitieve) begroting. In onderstaand overzicht worden deze nog een keer opgesomd, zodat alle nieuwe middelen en beleidsvoornemens voor volgend jaar en verdere jaren ook in deze begroting zijn weergegeven. De financiële consequenties zijn gesaldeerd weergegeven, zodat bij sommige voorstellen die gedekt worden uit bestaande middelen of reserves per saldo nul is weergegeven.

Voor een toelichting per voorstel wordt verwezen naar de Kadernota 2022.

Het in de raadsvergadering aangenomen amendement bij de vaststelling van de Kadernota is in onderstaande tabel niet verwerkt. Dit had betrekking op het stijgingspercentage van de onroerende zaakbelasting in 2025 (stijging met enkel het inflatiecijfer in plaats van de door het college voorgestelde 3% stijging). De consequenties van dit amendement zijn in de voorliggende begroting 2022 verwerkt als bijstelling van het dekkingsplan.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>- = Nadeel; + = Voordeel; bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Bestaand beleid	293	320	300	300
Begroting 2022 Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB)	-26	0	0	0
Besparing subsidie bibliotheek	0	0	0	0
Bestrijding kinderarmoede	-8	-8	-8	-8
Bijgestelde prognose kosten leerlingenvervoer	50	50	50	50
Bijgestelde prognose zorgkosten GR Peelgemeenten	322	322	322	322
Bijstelling als gevolg van begroting 2022 GR GGD	-15	-15	-15	-15
Peelmarketing	-5	-4	-24	-24
Subsidievouchers kunst en cultuur	7	7	7	7
Verlaging jaarlijkse dividenduitkering BNG	-33	-33	-33	-33
Vervangen brug Stapweg Beek en Donk	0	0	0	0
Vervangen verkeersregelinstantie (VRI) Aarle-Rixtel	0	0	0	0
Vervanging Iveco bestelbus	0	0	0	0
Nieuw beleid	-308	-419	-348	-494
Aanpak Kruising Deense Hoek N615	0	-14	-14	-14
Budget voor plan normaliseren	0	0	0	0
Digitalisering bouwvergunningen 1997-2010	0	0	0	0
Formatie uitbreiding 0,6 fte financieel beleid	-51	-51	-51	-51

Handhaven dienstverlening onafhankelijke cliëntenondersteuning	-6	-6	-6	-6
Herinrichting Kerkplein Aarle-Rixtel	0	-18	-18	-18
Heroriëntatie en schuldhulpverlening aan ondernemers	0	0	0	0
Innovatieve geluidsmaatregelen N279	0	0	-10	-10
Inwerkingtreding Omgevingswet	-10	-20	-20	-20
Natuurontwikkeling 't Gulden Land	0	0	0	0
Nieuw I&A-plan 2021-2023	-164	-210	-123	-144
Onderhoud kunst- en cultuurobjecten	49	-15	-15	-15
Opschoning archiefblok 1997-2009	0	0	0	0
Optimalisering bevolkingszorg	0	-6	-6	-6
Renovatie milieustraat	0	0	0	0
Speelruimteplan	-16	-22	-28	-33
Uitbreiding 0,5 fte gegevensbeheer	-34	-34	-34	-34
Uitbreiding inkoopcapaciteit BIZOB	-14	-14	-14	-14
Uitvoering preventieakkoord	0	0	0	0
Uitvoering samenvoeging reserves Duurzaamheid tot één reserve duurzaamheid algemeen	0	0	0	0
Uitvoering stimuleringsbudget inwonersinitiatieven vergroening	0	0	0	-5
Uitvoering van projecten energiebesparing	0	0	0	-25
Uitvoeringsagenda klimaatadaptie	0	0	0	-25
Uitwerking van een wijkuitvoeringsplan (Aarle-Rixtel of Mariahout) n.a.v. de Transitie Visie Warmte	0	0	0	-30
Uitwerking van Regionale Energie Strategie (RES) in lokale energieprojecten	0	0	0	-35
Uitwerking werkbudget technische en financiële haalbaarheid Duurzaamheid gemeentelijke gebouwen	0	0	0	0
Verkiezingen gemeenteraad	-13	0	0	0
Viering 25 jaar Laarbeek	0	0	0	0
Waterbeheersplan	-25	-25	-25	-25
Wet kwaliteitsborging bouwen	60	100	100	100
Woningbouw/bedrijventerreinen: uitbreiding formatie grondzaken/ruimte	-84	-84	-84	-84
Gemeentefonds	265	88	-66	-171
Gevolgen meicirculaire 2021 gemeentefonds	265	88	-66	-171
Dekkingsplan	100	20	34	217
Inzet jaarlijkse storting algemene reserve	0	20	34	34
Stijging ozb-opbrengst 2025	0	0	0	183
Verhoging opbrengst bouwleges	100	0	0	0
Totaal mutaties Kadernota 2022	350	9	-81	-149

Begrotingsvoorstellen voor het meerjarenperspectief 2022-2025

In de kadernota zijn net zoals andere jaren de uitgangspunten vastgelegd, die leidend zijn voor de totstandkoming van de primitieve begroting. Dit leidt tot mutaties in de loon- en prijsontwikkeling, in de kapitaallasten en overige technische mutaties, die de basis vormen voor de primitieve begroting. Deze primitieve begroting vormt vervolgens het vertrekpunt voor de integrale voorstellen voor voorstellen van nieuw beleid, bijstellingen van bestaand beleid, mutaties in het gemeentefonds en een geactualiseerd dekkingsplan 2022.

De mutaties, die verwerkt zitten in genoemde primitieve begroting als vertrekpunt worden hier kort toegelicht en komen niet meer afzonderlijk terug bij de programma's.

Loon- en prijsontwikkeling: De vertaling van de indexeringen uit de kadernota voor de loon- en prijsontwikkeling op de verschillende budgetten leidt per saldo tot een nadelige bijstelling van € 5.000 structureel ten opzichte van de raming.

Kapitaallasten: De geactualiseerde investeringen ongewijzigd beleid laten een lichte bijstelling zien ten opzichte van de ramingen. Met name op het taakveld treasury komt er een behoorlijk rentevoordeel naar voren. Per saldo is er meerjarig sprake op dit onderdeel van voordelige bijstellingen van € 143.000 in 2022, € 157.000 in 2023, € 160.000 in 2024 en € 123.000 in 2025.

Overige technische mutaties: Dit vormt een verzameling van verschillende kleinere bijstellingen en afrondingen.

In het navolgende overzicht zijn deze mutaties, die verwerkt zijn in de primitieve begroting, schematisch en cijfermatig weergegeven. Daarbij zijn ook de voorstellen, die in deze begroting 2022 ter besluitvorming voorliggen, weergegeven. Dit betreft voorstellen voor nieuw beleid, bijstellingen op bestaand beleid, mutaties in het gemeentefonds en het dekkingsplan van deze begroting 2022. In deze financiële samenvatting wordt in één oogopslag weergegeven wat de (financiële) consequenties zijn van de integrale afweging van alle keuzen en voorstellen in deze begroting. Deze zullen vervolgens op hoofdlijnen worden toegelicht. Voor een uitgebreide toelichting per voorstel wordt verwezen naar de programma's.

Het college presenteert hierbij een structureel sluitende meerjarenbegroting met voordelige saldi van € 37.000 in 2022, € 39.000 in 2023, € 48.000 in 2024 en € 128.000 in 2025. Een begroting met een positief resultaat, om ook de komende jaren gezond de toekomst in te gaan.

Verantwoord financieel beleid in de afgelopen jaren geeft nu ruimte om extra te investeren zonder dat de lasten voor inwoners van Laarbeek stijgen, zoals naar voren komt in de voorstellen die in deze begroting 2022 worden gepresenteerd.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Meerjarenraming na Kadernota 2022	9	-36	-36	73
Nieuw beleid	-658	-313	-237	-237
Bestaand beleid	-502	-644	-656	-627
Gemeentefonds	2.255	1.128	1.061	1.056
Dekkingsplan	-1.033	-120	-111	-156
Loon- & prijsontwikkeling	-5	-5	-5	-5
Kapitaallasten	143	157	160	123
Overige mutaties	-172	-128	-128	-99
Begroting 2022 (incl. incidentele effecten)	37	39	48	128
Correctie: Voorstellen met incidentele effecten	1.480	76	0	0
Begroting 2022 en meerjarenraming t/m 2025	1.517	115	48	128

Het overzicht laat zien dat de meerjarenbegroting structureel sluitend is, inclusief én exclusief incidentele effecten. De incidentele baten en lasten staan gespecificeerd in het [overzicht van incidentele baten en lasten](#). Voor provinciaal toezicht is de meerjarenbegroting exclusief de incidentele baten en lasten leidend in hun oordeel van de begrotingsstukken. In dat licht moeten incidentele baten en lasten altijd afzonderlijk zichtbaar worden gemaakt. Wanneer geabstraheerd wordt van de incidentele effecten komen voordelige saldi naar voren van € 1,5 miljoen in 2022, € 115.000 in 2023, € 48.000 in 2024 en € 128.000 in 2025. In de laatste twee begrotingsjaren zijn er geen incidentele effecten en zijn de saldi in- of exclusief incidentele effecten gelijk. Al met al een meerjarenbegroting, die ook exclusief incidentele effecten een heel gezond structureel evenwicht laat zien in onze financiële huishouding. Daar

waar we de afgelopen jaren stevig hebben geïnvesteerd met de uitvoering van mooie plannen voor onze gemeenschap, gaan we ook financieel gezond de toekomst in!

Voorstellen tot het beschikbaar stellen van middelen voor nieuw beleid

In het eerdere samenvattend overzicht waren alle voorstellen van nieuw beleid tezamen als één regel opgenomen. De specificatie is in de navolgende tabel opgenomen, waarvoor voor de toelichting wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's. Daar waar bedragen met alleen maar nullen worden weergegeven, staat hier dekking binnen een bestaande begrotingspost of reserve tegenover.

Het college kiest in deze begroting in de voorstellen voor nieuw beleid om verder te investeren in de zorg dichterbij huis, een groene omgeving en de implementatie van de omgevingsvisie.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
- = Nadeel; + = Voordeel; bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Nieuw beleid	-658	-313	-237	-237
Afdekking incidentele extra bijdrage 2023 Senzer	0	24	0	0
Extra budget bomenbeheer	-20	-10	-10	-10
Extra budget communicatie	-15	-15	-15	-15
Extra budget communicatie rondom gemeenteraadsverkiezingen 2022	-21	0	0	0
Extra storting in voorziening onderhoud gebouwen voor verduurzaming gemeentelijke gebouwen	-50	-50	-50	-50
Impuls armoede-/minimabeleid	-20	0	0	0
Invoering budget Thuiswerkplek en Vitaliteitsbudget	-23	-23	-23	-23
Kosten locatiestudie regionaal bedrijventerrein	-20	0	0	0
Omgevingsvisie buitengebied: Het introduceren van een sloopprikkel voor het buitengebied	0	0	0	0
Omgevingsvisie buitengebied: Het opstellen van een handboek landschappelijke kwaliteitsverbetering buitengebied	-20	0	0	0
Omgevingsvisie buitengebied: Het opstellen van een omgevingsplan voor het buitengebied	-200	0	0	0
Omgevingsvisie buitengebied: Opstellen brandveiligheidsplan voor woonbos Molenheide	-30	0	0	0
Omgevingsvisie buitengebied: Opstellen van een beeldkwaliteitplan voor bouwen in het buitengebied	-30	0	0	0
Omgevingsvisie buitengebied: Uitwerking van De Brede Plattelandsbestemming	0	0	0	0
Opstellen omgevingsvisie binnengebied (kom)	0	-100	0	0
Opstellen plan tot Hervormingsagenda Jeugd	-50	0	0	0
Realisatie verdiepingvloer gemeentewerf	-20	0	0	0
Uitbreiding capaciteit Schuldhulpverlener	-5	-5	-5	-5
Uitbreiding formatie Gedragswetenschapper	-49	-49	-49	-49
Uitbreiding formatie Gezins- en Jongerencoaches	-85	-85	-85	-85
Totaal mutaties Nieuw beleid	-658	-313	-237	-237

Voorstellen tot bijstellingen van bestaand beleid

In het eerdere samenvattend overzicht waren alle bijstellingen van bestaand beleid tezamen als één regel opgenomen. De specificatie is in de navolgende tabel opgenomen, waarvoor voor de toelichting wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's. Daar waar bedragen (met alleen maar nullen worden weergegeven, staat hier dekking binnen een bestaande begrotingspost of reserve tegenover.

Het college is trots op de dienstverlening en het voorzieningenniveau in de gemeente Laarbeek. Om dit kwaliteitsniveau naar de toekomst toe te kunnen behouden zijn continu

investeringen nodig. Dit vraagt investeringen in onze gemeenschappelijke regelingen, in onze leefomgeving en ons personeel.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
- = Nadeel; + = Voordeel; bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Bestaand beleid	-502	-644	-656	-627
Aanpassing terugstorting Algemene Reserve uit voorziening gebouwen	0	0	0	0
Aanvullende (personele) kosten GR ODZOB	0	-117	-117	-117
Actualisatie contributie 2022 VNG	-1	-1	-1	-1
Actualisatie verzekeringspremies 2022 e.v.	-14	-14	-14	-14
Actualisering diverse budgetten Burgerzaken	-14	-14	-14	-14
Actualisering prognose zorgkosten 2022 Sociaal Domein	52	52	52	52
Actualisering rioleringsbudgetten	0	0	0	0
Bijstellen bijdragen GR MRE	-7	-7	-7	-7
Bijstelling bijdrage GR BSOB	0	0	-40	-40
Bijstelling bijdrage GR VRBZO	-21	-21	-21	-21
Bijstelling exploitatie afvalverwerking en opbrengst afvalstoffenheffing	29	29	29	29
Bijstelling OAB/VVE-budget	0	0	0	0
Bijstellingen bijdrage GR GGD	-14	-14	-14	-14
Bijstellingen bijdrage GR ODZOB	-31	-31	-31	-31
Bijstellingen bijdrage GR Peelgemeenten	-38	-38	-38	-38
Bijstellingen bijdrage GR Senzer	-22	-46	-18	11
Extra budget openbaar groen (areaal)	-60	-60	-60	-60
Formatie uitbreiding financieel beleid met 0,4 fte	-34	-34	-34	-34
Hogere structurele kosten kolkenreiniging	0	0	0	0
Kwaliteitsniveau openbaar beheer groen behouden, effecten klimaatverandering bestrijden (naast areaal van € 60.000)	-100	-100	-100	-100
Ophoging budget kleine verkeersmaatregelen	-10	-10	-10	-10
Personele inzet op complexe (multi-disciplinaire) vraagstukken	-85	-85	-85	-85
Uitbreiding formatie 0,25 fte gegevensbeheerder GBI	-23	-23	-23	-23
Uitbreiding formatie 0,5 fte intergemeentelijk team P&O	-20	-20	-20	-20
Uitbreiding formatie 1 fte juridisch adviseur	-87	-87	-87	-87
Vervanging openbare verlichting cfm beleidsplan	0	0	0	0
Vervangingsinvestering diverse vervoermiddelen tbv BOA/personeel	0	0	0	0
Vervangingsinvestering hardware 2022	0	0	0	0
Vervangingsinvestering inrichting binnenterrein gemeentehuis	0	0	0	0
Vervangingsinvestering kantoormeubilair 2022	0	0	0	0
Vervangingsinvestering software 2022	0	0	0	0
Vervangingsinvestering/herinrichting raadszaal/ontvangsthal gemeentehuis	0	0	0	0
Totaal mutaties Bestaand beleid	-502	-644	-656	-627

Bijstellingen van het gemeentefonds

In het eerdere samenvattend overzicht waren alle mutaties in het gemeentefonds als één regel opgenomen. De specificatie is in de navolgende tabel opgenomen, waarvoor voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar programma 6.

We willen risico's niet naar de toekomst verschuiven, zodat in deze begroting het geactualiseerde (nadelige) effect van de herijking van het gemeentefonds is opgenomen. Dit effect heeft de afgelopen periode nogal geschommeld als gevolg van bijstelling van de parameters door het Rijk. Ook de circulaire laten de afgelopen jaren een nogal grillig (zowel positief als negatief) financieel beeld zien. Dit maakt dat ons college het belangrijk vindt om een stelpost op te nemen voor toekomstige schommelingen, om ook in de toekomst financieel gezond te kunnen blijven en te kunnen anticiperen op andere tijden.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
- = Nadeel; + = Voordeel; bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Gemeentefonds	2.255	1.128	1.061	1.056
Effect herijking gemeentefonds per 2023	0	-343	-343	-343
Inzet compensatiemiddelen Jeugdzorg	0	776	709	629
Stelpost voor bijstelling effect herverdeling gemeentefonds of andere schommelingen gemeentefonds	-200	-200	-200	-200
Verwerking septembercirculaire 2021 Gemeentefonds	2.455	895	895	970
Totaal mutaties Gemeentefonds	2.255	1.128	1.061	1.056

Bijstelling dekkingsplan

In het eerdere samenvattend overzicht waren de bijstellingen van het dekkingsplan tezamen als één regel opgenomen. De specificatie is in de navolgende tabel opgenomen, waarvoor voor de toelichting wordt verwezen naar de afzonderlijke programma's.

De opbrengst van de onroerende zaakbelastingen 2025 is hier allereerst aangepast, naar aanleiding van het bij de Kadernota aangenomen amendement (geen stijging opbrengst onroerende zaakbelasting, alleen inflatiecorrectie).

Het college stelt in dezelfde lijn als het amendement in deze begroting voor om ook de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen niet te laten stijgen, in 2022, 2023 en 2024. Niet de eerder in de begroting opgenomen 3% is leidend, maar enkel de inflatiecorrectie wordt in alle begrotingsjaren toegepast voor de opbrengst van de onroerende zaakbelasting.

Als college vinden we het namelijk belangrijk om de lasten voor onze inwoners laag te houden.

We storten daarnaast middelen in de algemene reserve, te weten € 950.000. Enerzijds om de reservepositie onverminderd stevig en solide te houden voor een gezonde financiële toekomst. Anderzijds om ook middelen beschikbaar te hebben voor eenmalige extra impulsen voor investeringen in de toekomst (Milieustraat, Heuvel Lieshout).

	Begroting	Meerjarenbegroting		
- = Nadeel; + = Voordeel; bedragen x € 1.000	2022	2023	2024	2025
Dekkingsplan	-1.033	-120	-111	-156
Bijstelling ozb-opbrengst 2025	0	0	0	-91
Bijstelling structurele risicobuffer Sociaal Domein	0	100	200	200
Invoering verblijfsbelasting verschuiven naar 2024 en koppelen aan implementatie beleid arbeidsmigranten (raming inkomsten vanaf 2025 ipv vanaf 2023)	0	-50	-50	0
Storting in algemene reserve	-950	0	0	0
Voor 2022, 2023 en 2024 geen stijging ozb-opbrengst (alleen inflatiecorrectie)	-83	-170	-261	-265
Totaal mutaties Dekkingsplan	-1.033	-120	-111	-156

Reservepositie

De reservepositie, die naar voren komt na verwerking van alle voorstellen, is onverminderd stevig en solide, zoals uit bijgevoegd verloop van de algemene reserve en de overige bestemmingsreserves naar voren komt. Zie voor een nadere toelichting de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing' uit deze begroting 2022.

Op basis van begroting 2022			bedragen x €1.000
Jaar	Algemene reserve	Overige bestemmingsreserves	
2017	8.643	11.879	
2018	8.036	13.173	
2019	5.458	14.261	
2020	9.399	12.109	
2021	8.222	11.613	
2022	9.021	10.776	
2023	8.871	10.383	
2024	8.406	10.487	
2025	8.441	10.387	

Samenvattend kan gesteld worden dat onze gemeente met deze structureel sluitende begroting, een stevige reservepositie en een meer dan uitstekende weerstandsratio een toekomstbestendig en solide financieel beeld laat zien.

Programma's

De indeling van de begroting bestaat, in lijn met het raadsprogramma '*Handen ineen*', uit de volgende zes programma's:

1. Burger en bestuur
2. Veiligheid
3. Woon- en leefklimaat
4. Economie en werkgelegenheid
5. Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs
6. Financiën en bedrijfsvoering

Per programma worden de speerpunten benoemd. Daarin wordt aangegeven wat we willen bereiken en wat we daarvoor gaan doen.

Tevens wordt per programma in beeld gebracht welke lasten en baten over de periode 2022 t/m 2025 hiervoor in de begroting zijn opgenomen. Daarbij worden ook de lasten en baten uit de voorgaande twee jaar (rekening 2020 en gewijzigde begroting 2021) gepresenteerd.

In de toelichting op de financiën wordt per programma op de volgende onderdelen, voor zover aan de orde, een nadere uiteenzetting gegeven van de financiële mutaties:

- nieuw beleid
- bestaand beleid
- gemeentefonds
- dekkingsplan

Wat betreft de onderdelen 'loon- & prijsontwikkeling', 'kapitaallasten' en 'overige mutaties' vindt per programma geen verbijzonderde toelichting plaats.

Ook worden per programma de beleidsindicatoren gepresenteerd.

Daarnaast worden per programma de voorgestelde vast te stellen (vervangings)investeringen weergegeven.

1 Burger en bestuur

Portefeuillehouders

Burgemeester van der Meijden
Wethouder Briels
Wethouder Slaets-Sonneveldt

Lokale bestuurlijke samenwerking

De tijd waarin we leven vraagt om verbinding en niet om polarisatie. We voelen de behoefte om op een andere manier met elkaar om te gaan. Dat vergt respect voor en vertrouwen in elkaar, onze partners, inwoners en ambtenaren. Ook vraagt het lef om los te laten en samen op te trekken. Onze manier van samenwerken is respectvol naar elkaar, partners, inwoners en ambtenaren.

We stappen in een groeiproces waaraan onlosmakelijk verbonden is dat we 'ruimte geven en ruimte krijgen' en met respect voor ieders rol samenwerking blijven zoeken. We vinden dat we de bestuurlijke samenwerking regelmatig met elkaar moeten bespreken en evalueren.

Samenwerking en cocreatie

De maatschappelijke opgaven van deze tijd vragen om een ander soort lokaal bestuur, overheden zijn in transitie. De gemeente is op zoek naar haar nieuwe rol. De omwenteling die de gemeente maakt in relatie tot de inwoner en groepen inwoners kan getypeerd worden als: 'meer loslaten en minder bemoeizucht'. Zaken niet dichtregelen met beleidsnota's maar gebruik maken van de energie en kennis in de samenleving en hierbij een faciliterende, ondersteunende en verbindende houding aannemen. We staan open voor initiatieven vanuit de samenleving en – waar nodig en gewenst – ondersteunen en faciliteren we deze. We gaan uit van het principe van een 'inclusieve democratie': iedereen telt mee. We gaan daarom ook actief op zoek en in gesprek met mensen die nog niet meedenken of meedoen.

Regionale samenwerking

Met het vaststellen van de Toekomstvisie "Samen daadkrachtig en energiek naar 2030" hebben de gemeente en de gemeenschap een bewuste keuze gemaakt om een zelfstandige gemeente te zijn. Voor een deel van de maatschappelijke opgaven kan de uitvoering het best plaatsvinden op het laagste schaalniveau, namelijk dat van de gemeente Laarbeek. Bij andere opgaven ligt het echter voor de hand om de samenwerking met omliggende gemeenten op te zoeken.

Wij hanteren daarbij het principe dat samenwerking gebaseerd moet zijn op inhoudelijke vraagstukken, op basis van "goedschaligheid": we kiezen daarbij het juiste schaalniveau. We nemen graag een proactieve rol in regionale netwerken en kijken over de bestaande regiogrenzen heen om gemeentelijke en regionale belangen te behartigen en kansen te benutten.

1.1 Speerpunten

Wat willen we bereiken?

- 1.01 Lokale bestuurlijke samenwerking continu met elkaar bespreken en minimaal 2 maal per jaar evalueren
- 1.02 We gaan op zoek naar en laten ons inspireren door andere vormen om ons democratisch proces te verbeteren
- 1.03 We nemen graag een proactieve rol in regionale netwerken en kijken over de bestaande regiogrenzen heen om gemeentelijke en regionale belangen te behartigen en kansen te benutten
- 1.04 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen

Wat gaan we daar voor doen?

1.03	We nemen graag een proactieve rol in regionale netwerken en kijken over de bestaande regiogrenzen heen om gemeentelijke en regionale belangen te behartigen en kansen te benutten	
	Samenwerkingsagenda	<i>Planning</i>
	We stellen een samenwerkingsagenda van Laarbeek vast waardoor gemeenteraadsleden overzicht krijgen over de samenwerkingsverbanden en inzicht krijgen in de doelen en de resultaten van die verbanden. Bedoeling is om zicht te krijgen op de samenwerkingsagenda en lijnen uit te zetten en doelen te formuleren (herijking) die voor het college input vormen om te komen tot aanscherping en bijstelling van de samenwerkingsagenda. Uitvoering, implementatie en evaluatie van de gemaakte keuzes in de verschillende onderdelen van de samenwerkingsagenda.	04 - 2022
1.04	Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen	
	Jubileum 25 jaar Laarbeek	<i>Planning</i>
	In 2022 bestaat de gemeente Laarbeek 25 jaar. Dit viëren we een jaar lang met diverse activiteiten, waarbij wij kernen in hun kracht zetten. In het najaar van 2021 worden de activiteiten bekend gemaakt aan de inwoners van Laarbeek.	12 - 2022
	Strategische communicatie gemeente Laarbeek	<i>Planning</i>
	Communicatie is essentieel om de samenwerking met de samenleving en de gemeentelijke organisatie te initiëren, faciliteren of optimaliseren. Om dit uit te voeren houden we vast aan drie ambities: Laten zien waar we voor staan, buitenwereld betrekken in ons werk, participatie optimaliseren. In 2022 pakken we de volgende acties op die aansluiten bij de ambities: 1. Afwegingskader participatie opstellen 2. Ontwikkelen participatiemogelijkheden (ook online) 3. Opzetten beleid social media.	12 - 2022
	Tweedeling samenleving	<i>Planning</i>
	We hebben aandacht voor de neigende tweedeling in de samenleving en treffen daar waar mogelijk maatregelen om de achterstelling van groepen in de samenleving te voorkomen.	12 - 2022
	Verbeteren dienstverlening	<i>Planning</i>
	We willen onze rol als goede dienstverlener doorontwikkelen en daarmee verder handen en voeten geven aan het dienstverleningsconcept. Daarbij gaan we onderzoeken waar de behoefte van onze klanten ligt. Dat gaan we doen door klantreizen te maken op 3 complete processen. Zodoende ervaren we op welke punten we onze dienstverlening kunnen verbeteren. Op deze manier werken we aan een klantgedreven dienstverlening. In de bedrijfsvoering gaan we nog meer sturen op de servicenormen. De resultaten gaan we monitoren in een bereikbaarheidsonderzoek en een kwalitatieve enquête. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor vervolgtrajecten. Zo blijft het verbeteren van onze dienstverlening een continue proces. Het project 'duidelijke taal' zullen we voort blijven zetten. Dit zal in 2021 gaan blijken uit zowel duidelijke taal in brieven en e-mails maar ook uit de beleidsadviezen. De website is al grotendeels in duidelijke taal geschreven.	12 - 2022

Vergaderstructuur	Planning
-------------------	----------

Een nieuwe vergaderstructuur invoeren waarbij uitvoering wordt gegeven 03 - 2022 aan de wens:

- tot een duidelijker onderscheid tussen de fasen beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming.
- om inwoners meer betrekken.
- om mensen met kennis uit de achterban meer te betrekken.

1.2 Financiën

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	5.991	5.971	6.154	6.070	6.068	6.038
Bestuur	1.880	1.629	1.771	1.686	1.684	1.654
Burgerzaken	631	638	685	685	685	685
Riolering	1.293	1.660	1.715	1.715	1.715	1.715
Afval	2.187	2.044	1.984	1.984	1.984	1.984
Baten	-4.764	-5.192	-5.186	-5.187	-5.188	-5.188
Bestuur	-31	-31	-31	-31	-31	-31
Burgerzaken	-207	-235	-217	-218	-219	-219
Riolering	-2.049	-2.499	-2.550	-2.550	-2.550	-2.550
Afval	-2.477	-2.428	-2.389	-2.389	-2.389	-2.389
Saldo van baten en lasten	1.227	779	968	884	880	850
Storting in reserves	38					
Onttrekkingen aan reserves	-52	-43	-51	-1	-1	-1
Resultaat	1.213	736	917	882	879	849

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de begrotingssaldi weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting 2021-2024	-729	-726	-723	-693
1e Tussenrapportage 2021	-6	-8	-8	-8
Kadernota 2022	-32	-19	-19	-19
Startpositie Meerjarenbegroting 2022-2025	-767	-753	-750	-720
Nieuw beleid	-36	-15	-15	-15
Bestaand beleid	13	13	13	13
Loon- & prijsontwikkeling	-35	-35	-35	-35
Kapitaallasten	26	26	26	26
Overige mutaties	-118	-118	-118	-118
Saldo Meerjarenbegroting 2022-2025	-917	-882	-879	-849

Toelichting financiële mutaties

Onderstaande tabel laat de mutaties uit de Programmabegroting 2022 zien.

		Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000		2022	2023	2024	2025
Nieuw beleid		-36	-15	-15	-15
Extra budget communicatie		-15	-15	-15	-15
	Lasten	-15	-15	-15	-15

Het gevraagde budget wordt ingezet om uitvoering te geven aan de ambities die genoemd staan in het communicatieframe. Het gaat om de uitvoering van de volgende onderwerpen:

- Social media: beleid ontwikkelen, monitoring, maken van content en doorontwikkeling van social media.
- Participatie en participatietools: we willen een breed scala van participatiemogelijkheden en -tools ontwikkelen waarmee we maatwerk kunnen bieden voor een breed scala aan vraagstukken. We monitoren en onderzoeken het gebruik, en verwerken dit in de verdere ontwikkeling.
- Doorontwikkelen van de communicatiemiddelenmix: (behoefte)onderzoek uitvoeren en de uitkomsten hiervan vertalen naar (nieuwe) communicatiemiddelen of het doorontwikkelen van bestaande communicatiemiddelen zodat deze aansluiten bij de behoefte en verschillende doelgroepen.

Extra budget communicatie rondom gemeenteraadsverkiezingen 2022		-21	0	0	0
	Lasten	-21	0	0	0

Op 12 juli is er een overleg geweest met de voorzitters van de politieke partijen over de verkiezingen in 2022. Daarbij is gesproken over activiteiten in de aanloop naar de verkiezingen en de daarbij behorende communicatie.

Er is gekeken naar de acties die in 2018 zijn geweest en ook voor 2022 zijn toe te passen:

- Ophalen bij de inwoners welke onderwerpen er leven en men terug wil zien in de verkiezingsprogramma's;
- Regelmatig aandacht voor de verkiezingen in de media; krant, radio, tv, sociale media, maar ook door brieven en flyers te versturen;
- Centraal verkiezingsdebat organiseren.

Voor communicatie-uitingen rondom de verkiezingen 2022 is een eenmalig budget nodig van € 21.000.

Bestaand beleid		13	13	13	13
Actualisatie verzekeringspremies 2022 e.v.		0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0

De actuele premies van de huidige verzekeringsportefeuille zijn tegen het licht gehouden. Dit leidt tot diverse noodzakelijke bijstellingen, zowel positief als negatief; per saldo een budgettaire nadeel ter grootte van € 14.368.

Deze structurele bijstelling voor 2022 en verder wordt, verdeeld over diverse programma's, opgenomen in de begroting 2022.

Actualisering diverse budgetten Burgerzaken	-14	-14	-14	-14
Lasten	4	4	4	4
Baten	-18	-18	-18	-18

Diverse budgetten met betrekking tot burgerzaken dienen te worden aangepast.

Actualisering rioleringsbudgetten	0	0	0	0
Lasten	-14	-14	-14	-14
Baten	14	14	14	14

De budgetten van de riolering zitten budgetneutraal in de begroting. Dit betekent dat het saldo van inkomsten minus uitgaven via de onderhoudsvoorziening riolering verloopt. In 2022 zijn de uitgavenbudgetten geïndexeerd en zijn de inkomsten (rioolheffing) bijgesteld zoals afgesproken in het Gemeentelijk rioleringsplan (3,61% verhoging en 1,5% inflatie).

Bijstellen bijdragen GR MRE	-1	-1	-1	-1
Lasten	-1	-1	-1	-1

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 GR Metropool Regio Eindhoven (besluit AB 30 juni 2021).

Bijstelling exploitatie afvalverwerking en opbrengst afvalstoffenheffing	29	29	29	29
Lasten	68	68	68	68
Baten	-39	-39	-39	-39

De exploitatielasten en -baten met betrekking tot afvalverwerking zijn geactualiseerd. In het kader van kostendeckendheid is als gevolg hiervan een extra stijging van de geraamde opbrengst afvalstoffenheffing noodzakelijk ter grootte van € 57.000.

Hogere structurele kosten kolkenreiniging	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

Binnen de nieuwe overeenkomst worden de jaarlijkse kosten voor kolkenreiniging geraamd op € 28.500. Binnen de bestaande begrotingspost 'kolken zuigen' is jaarlijks echter slechts € 14.500 beschikbaar. Daardoor wordt deze post structureel verhoogd met € 14.000. Deze verwachte overschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat de afgelopen jaren veel kolken zijn bijgekomen, met name in nieuwbouwwijken. Daar loopt relatief veel zand in de kolken, waardoor deze over het algemeen ook nog eens meerdere malen per jaar moeten worden gereinigd.

1.3 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	verplicht volgens BBV j/n	meet eenheid	actualiteit	Laarbeek	gemiddelde gemeente < 25.000 inwoners
Producten Burgerzaken	Nee	aantal	2020	23	niet gemeten
Klantcontactmomenten Burgerzaken	Nee	aantal	2020	5.648	niet gemeten
Producten bouwen en wonen	Nee	aantal	2020	7	niet gemeten
Klantcontactmomenten bouwen en wonen	Nee	aantal	2020	46	niet gemeten

2 Veiligheid

Portefeuillehouders

Burgemeester van der Meijden

Veilige leefomgeving

Inwoners willen zich veilig voelen in hun eigen leefomgeving. Kleine irritaties, zoals foutparkeren en zwerfvuil, maar ook grotere vraagstukken, zoals overlast van verwarde personen, criminaliteit en illegale wietplantages geven inwoners een onveilig gevoel. Het is belangrijk dat dit in een vroegtijdig stadium wordt gesignaleerd. Dat vraagt om ogen en oren in de wijk, onder meer van de politie en van gemeentelijke handhavers maar ook van inwoners. Een veilige samenleving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Wij accepteren geen ondermijning en ondersteunen hierin de burgemeester. Door de toenemende digitalisering is het zorgvuldig omgaan met de informatie en gegevens van inwoners (persoonsgegevens) en organisaties ook voor gemeenten van steeds groter belang. Uitval van computers, het zoek raken van gegevensbestanden of het door onbevoegden kennismaken dan wel manipuleren van bepaalde gegevens kan ernstige gevolgen hebben voor de continuïteit van de dienstverlening. Een betrouwbare, beschikbare en correcte informatiehuishouding is essentieel voor de dienstverlening van gemeenten en de privacy van onze inwoners.

2.1 Speerpunten

Wat willen we bereiken?

- 2.01 Wij accepteren geen ondermijning en stimuleren onze inwoners om mede verantwoordelijkheid te dragen voor een veilige samenleving
- 2.02 Wij benutten onze bestuurlijke netwerken ten behoeve van de handhaving
- 2.03 Wij blijven werken aan een betrouwbare en veilige informatiehuishouding
- 2.04 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen

Wat gaan we daar voor doen?

2.01	Wij accepteren geen ondermijning en stimuleren onze inwoners om mede verantwoordelijkheid te dragen voor een veilige samenleving	
	Implementatie van de aanpak tegen mensenhandel	<i>Planning</i>
	Gemeenten moeten in 2022 beleid over mensenhandel hebben: een integrale programma-aanpak van seksuele uitbuiting, arbeidsuitbuiting en criminele uitbuiting. In regionale samenwerking van de gemeenten in Oost-Brabant wordt een beleidsplan geschreven.	04 - 2022
	Voorlichting, bewustwording en aanpak samen met de gemeenschap	<i>Planning</i>
	Vergroten van de bewustwording bij burgers en bedrijven ten aanzien van ondermijning. We blijven inzetten op buurtpreventie en investeren in wederkerigheid daar waar het de rol van de inwoners betreft. Inwoners wordt de mogelijkheid geboden om via Meld Misdaad Anoniem ondermijnende activiteiten te melden.	12 - 2022

2.04	Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen	
	Doorontwikkeling aanpak Wet Bibob	<i>Planning</i>
	We blijven werken aan het verbreden van het Bibob-instrumentarium en stellen in 2022 Bibob-beleid op voor subsidies.	06 - 2022
	Herschrijven gezamenlijk veiligheidsplan De Peel	<i>Planning</i>
	Het Veiligheidsplan 2010-2022 voor en door de zes Peelgemeenten: Laarbeek, Gemert-Bakel, Helmond, Deurne, Asten en Someren wordt herschreven. Doel van het gezamenlijke veiligheidsplan is aansturen op samenwerking tussen de zes gemeenten in Peelland en hun partners, daar waar dat meer veiligheid oplevert. Het gezamenlijke veiligheidsplan wordt vervolgens vertaald naar een lokaal Veiligheidsplan.	12 - 2022
	Prioriteit aan langlopende handhavingsskwesies	<i>Planning</i>
	Binnen het totaal van lopende handhavingsskwesies geven we de hoogste prioriteit aan een aantal reeds langlopende (meerjarige en omvangrijke) handhavingsskwesies.	12 - 2022
	Veiligheid in het buitengebied	<i>Planning</i>
	We hebben structurele aandacht voor veiligheid in het buitengebied en verrichten hiervoor gepland en ongepland handhavingssacties tezamen met de partners van Samen Sterk in het Buitengebied, Peellandinterventieteam en politie.	12 - 2022

2.2 Financiën

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	1.767	1.812	1.893	1.899	1.899	1.899
Crisisbeheersing en Brandweer	1.345	1.355	1.379	1.385	1.385	1.385
Openbare orde en Veiligheid	422	456	513	513	513	513
Begraafplaatsen						
Baten	-78	-88	-111	-111	-112	-112
Crisisbeheersing en Brandweer	-75	-83	-83	-83	-83	-83
Openbare orde en Veiligheid	-3	-4	-28	-28	-28	-28
Saldo van baten en lasten	1.689	1.724	1.781	1.787	1.787	1.787
Stortingen in reserves	4					
Resultaat	1.693	1.724	1.781	1.787	1.787	1.787

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de begrotingssaldi weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting 2021-2024	-1.701	-1.700	-1.700	-1.700
Kadernota 2022	0	-6	-6	-6
Startpositie Meerjarenbegroting 2022-2025	-1.701	-1.707	-1.706	-1.706
Bestaand beleid	-23	-23	-23	-23
Loon- & prijsontwikkeling	-4	-4	-4	-4

Kapitaallasten	3	3	3	3
Overige mutaties	-56	-56	-56	-56
Saldo Meerjarenbegroting 2022-2025	-1.781	-1.787	-1.787	-1.787

Toelichting financiële mutaties

Onderstaande tabel laat de mutaties uit de Programmabegroting 2022 zien.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Bestaand beleid	-23	-23	-23	-23
Actualisatie verzekeringspremies 2022 e.v.	-1	-1	-1	-1
Lasten	-1	-1	-1	-1

De actuele premies van de huidige verzekeringsportefeuille zijn tegen het licht gehouden. Dit leidt tot diverse noodzakelijke bijstellingen, zowel positief als negatief; per saldo een budgettair nadeel ter grootte van € 14.368.

Deze structurele bijstelling voor 2022 en verder wordt, verdeeld over diverse programma's, opgenomen in de begroting 2022.

Bijstelling bijdrage GR VRBZO	-21	-21	-21	-21
Lasten	-21	-21	-21	-21

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 GR Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (besluit AB 07 juli 2021).

2.3 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	verplicht volgens BBV j/n	meet eenheid	actualiteit	Laarbeek	gemiddelde gemeente < 25.000 inwoners
Verwijzingen HALT	Ja	per 1.000 jongeren	2020	14	10
Winkeldiefstallen	Ja	per 1.000 inwoners	2020	0,2	0,7
Geweldsmisdrijven	Ja	per 1.000 inwoners	2020	1,8	2,6
Diefstallen uit woningen	Ja	per 1.000 inwoners	2020	2	1,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Ja	per 1.000 inwoners	2020	4,2	4,5

3 Woon- en leefklimaat

Portefeuillehouders

Burgemeester van der Meijden
Wethouder Briels
Wethouder Meulensteen
Wethouder Slaets-Sonneveldt

Wonen en leefbaarheid

Om een vitale en toekomstbestendige gemeente te blijven is een evenwichtige leeftijdsopbouw essentieel. Om een diversiteit aan mensen te verleiden om in Laarbeek te blijven en te komen wonen zijn er voldoende geschikte woningen en woonvormen nodig die aansluiten bij huidige en toekomstige behoeften. We voorzien zowel in de demografische vraag op de lange als op de korte termijn (levensloopbestendig). Indien nodig treden we in overleg met de provincie over de uitbreidingsbehoefte. De woningen dienen evenwichtig over de kernen te zijn verdeeld, waarbij de bouw van woningen in Aarle-Rixtel en Lieshout, gezien het beperkte aanbod en grote vraag, de komende tijd de eerste prioriteit heeft.

Open, groene ruimte in de kernen wordt steeds schaarser maar bepaalt wel in belangrijke mate het dorpse karakter van Laarbeek. Dit willen we voor de toekomst graag behouden. We richten ons daarom als het gaat om woningbouw ook op het herbestemmen en herstructureren van bestaande bebouwde gebieden en gebouwen (ook kerken).

Laarbeek is een groene gemeente. Groen is een kernkwaliteit van Laarbeek. Op verschillende manieren spant de gemeente zich in voor een verbetering van natuur, milieu en landschap. Deze inspanningen dragen immers bij aan een gezond leefklimaat. Mede om soortenrijkdom te behouden en herstellen wordt nieuwe natuur aangelegd.

Het is goed wonen in Laarbeek. De wijze waarop de voorzieningen in de openbare ruimte worden beheerd en onderhouden draagt bij aan de veiligheid en de beleving van de openbare ruimte. Het beheer en onderhoud is onderhevig aan nieuwe ontwikkelingen en (wettelijke)eisen. Daarbij kan gedacht worden aan het verbod op het gebruik van onkruidbestrijdingsmiddelen, demografische ontwikkelingen, de gevolgen van de klimaatverandering. Maar ook het toenemende aantal initiatieven, waarbij het onderhoud en beheer samen met en door inwoners vorm wordt gegeven. Ook is er sprake van een toename van het te onderhouden en te beheren oppervlak door de aanleg van nieuwe woonwijken en natuur. Om het beheer en onderhoud op orde te houden zijn investeringen en reserveringen noodzakelijk. Er dienen om achterstanden te voorkomen en onveilige situaties uit te bannen nieuwe afspraken te worden gemaakt over het beheer- en onderhoudsniveau van de openbare ruimte.

Laarbeek wil de nabijheid tot Helmond en Eindhoven beter benutten, met behoud van het landelijke karakter. Een snelle en comfortabele verbinding met het stedelijk gebied is hiervoor onontbeerlijk. Voor verbeteringen in de weginfrastructuur (inclusief de Beekse brug) is een krachtige proactieve lobby gericht op bereikbaarheid enerzijds en een aanvaardbaar verkeersniveau ten behoeve van de leefbaarheid anderzijds noodzakelijk. Besluiten over de verkeersinfrastructuur benaderen wij altijd vanuit de 'Ladder van Verdaas'. Nut en noodzaak dienen eerst aangetoond te zijn voordat nieuwe structuren worden aangelegd. Daarnaast dienen andere vormen van (duurzaam) vervoer te worden gestimuleerd, door bijvoorbeeld het versterken van het openbaar vervoer, de aanleg van snelfietsroutes en de plaatsing van snellaadpalen.

Landelijk gebied

In het landelijk gebied doen zich vele gewenste, maar ook ongewenste ontwikkelingen voor. Ontwikkelingen moeten worden omgezet in nieuwe kansen en dragers voor de leefbaarheid van het landelijk gebied. Daarbij wordt er gezocht naar een nieuwe balans tussen de verschillende functies.

Eenzijds worden steeds meer agrarische bedrijven beëindigd, anderzijds is er de toenemende schaalvergroting. Dat leidt tot vraagstukken met betrekking tot het hergebruik van de vrijkomende agrarische bebouwing en gronden, verloedering en toename van (drugserelateerde) criminaliteit. Het gaat dus om economische belangen maar zeker ook om andere waarden zoals gezondheid, natuur en landschap, biodiversiteit en klimaat. Verschillende belangen zullen moeten worden gewogen. We willen ontwikkelingen kunnen sturen en omzetten naar kansen om de leefbaarheid in het buitengebied te behouden en te versterken.

Er dient daarbij ook te worden gezocht naar nieuwe economische dragers om de visie buitengebied vorm te kunnen geven. Daarbij kan concreet gedacht worden aan instrumenten om invulling te geven aan het beleid (van herbestemming tot sloop) voor vrijkomende agrarische bebouwing.

Duurzaamheid

Duurzaamheid en de energietransitie zijn thema's die ook landelijk erg in ontwikkeling zijn. In Laarbeek is er de afgelopen jaren ingezet op duurzaamheid waarbij samenwerking met inwoners en organisaties centraal stond. Er zijn experimentele vormen van duurzaamheid en innovatie bevorderd.

We willen focus aanbrengen in de doelstellingen voor de komende jaren. Tegelijkertijd willen we duurzaamheid echter ook in alle reguliere beleidsonderwerpen verankeren.

3.1 Speerpunten

Wat willen we bereiken?

- 3.01 Wij stemmen woningbouw af op de (demografische) vraag naar woningen op zowel de lange als korte termijn
- 3.02 Wij hanteren het uitgangspunt van een evenredige verdeling van woningen over de kernen en de komende periode geven wij daarom prioriteit aan woningbouw in de kernen Aarle-Rixtel en Lieshout
- 3.03 Ter behoud van het dorpse karakter worden niet alle open plekken bebouwd
- 3.04 Naast uit- en inbreiding richten we ons ook op herbestemming en –structurering van bestaande bebouwde gebieden en gebouwen
- 3.05 Er worden (nieuwe) afspraken gemaakt over het beheer- en onderhoudsniveau van de openbare ruimte
- 3.06 We voeren een krachtige proactieve lobby gericht op bereikbaarheid en een aanvaardbaar verkeersniveau ten behoeve van de leefbaarheid (volgens Ladder van Verdaas)
- 3.07 Wij stellen een visie op voor het buitengebied
- 3.08 Wij gaan op zoek naar kansen en nieuwe economische dragers voor vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen
- 3.09 We zetten onverminderd in op duurzaamheid en brengen focus aan in concrete duurzaamheidsdoelstellingen en tegelijkertijd verankeren we duurzaamheid in alle beleidsonderwerpen
- 3.10 We zetten in op het versterken van de natuur en landschap van Laarbeek
- 3.11 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen

Wat gaan we daar voor doen?

3.02	Wij hanteren het uitgangspunt van een evenredige verdeling van woningen over de kernen en de komende periode geven wij daarom prioriteit aan woningbouw in de kernen Aarle-Rixtel en Lieshout	
	Gebiedsontwikkeling De Klokkengieterij	<i>Planning</i>
	Afhankelijk van de vraag of beroep is ingesteld tegen het bestemmingsplan, zou in 2022 gestart kunnen worden met het bouwrijpmaken van het plangebied, alsmede de verkoop van de woningen. In het gunstigste scenario zou ook de bouw van de woningen gestart kunnen worden. Indien wél beroep wordt ingesteld tegen het bestemmingsplan dient te worden gewacht op de uitspraak van de Raad van State.	12 - 2022
	Gebiedsontwikkeling Heindertweg (Aarle-Rixtel)	<i>Planning</i>
	Loopt buiten planning. Ontwikkelaar heeft meer tijd nodig gehad voor opstellen en aanleveren van de ruimtelijke onderbouwing. Deze is nu gereed en bestemmingsplan wordt nu afgerond. Verwachte start bouw 2e helft 2022.	05 - 2022
	Gebiedsontwikkeling hoek Oranjelaan - Lieshoutseweg	<i>Planning</i>
	Opstarten van een ontwikkelingscompetitie ten behoeve van de invulling van de hoek Oranjelaan - Lieshoutseweg met woningbouw. Dit braakliggend terrein - omringd door noodzakelijke waterberging - maakt onderdeel uit van woningbouwplan De Beekse Akkers. Gezien de prominente ligging van het plangebied aan de doorgaande route Gemert - Eindhoven is een competitie op zijn plaats. Met deze competitie willen we een kwalitatief zo hoogwaardig uitstraling zien te bereiken. Het bestemmingsplan laat hier maximaal 30 woningen toe, uit te werken door middel van een uitwerkingsplan.	12 - 2024
	Gebiedsontwikkeling Nieuwenhof-Noord (Lieshout)	<i>Planning</i>
	Het woonrijp maken wordt afgerond.	12 - 2022
	Gebiedsontwikkeling Vogelenzang (Lieshout)	<i>Planning</i>
	Het woonrijp maken wordt gestart en afgerond.	12 - 2022
3.04	Herontwikkeling De Heuvel (Lieshout)	<i>Planning</i>
	Voor de kern van Lieshout wordt een integraal plan voorbereid. Doelstelling is en blijft het verlevendigen van de Heuvel in Lieshout. Daarvoor wordt een uitgebreid proces toegepast. Meerdere scenario's worden bekeken en beschouwd. De gemeenteraad heeft op 9 september 2021 voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld. De verwachting is dat de gemeenteraad in het vierde kwartaal van 2022 een kaderbesluit op hoofdlijnen vaststelt voor diverse ontwikkelingen die daarna nader worden uitgewerkt.	12 - 2022
	Naast uit- en inbreiding richten we ons ook op herbestemming en –structurering van bestaande bebouwde gebieden en gebouwen	
	Cultuurhistorische waardevolle panden	<i>Planning</i>
	Er wordt beleid ontwikkeld zodat met betrekking tot cultuurhistorische waardevolle panden in het buitengebied afwegingen kunnen worden gemaakt. Onderdeel hiervan is een herijking van de lijst.	12 - 2023

3.05	Er worden (nieuwe) afspraken gemaakt over het beheer- en onderhoudsniveau van de openbare ruimte	
	Bokashi-composteren bermmaaisel	<i>Planning</i>
	De pilots met betrekking tot Bokashi composteren (en daarmee vergelijkbare methodieken) evalueren en indien toepasbaar, verwerken in het maaibestek 2023.	08 - 2022
3.06	We voeren een krachtige proactieve lobby gericht op bereikbaarheid en een aanvaardbaar verkeersniveau ten behoeve van de leefbaarheid (volgens Ladder van Verdaas)	
	Inpassingsplan N279	<i>Planning</i>
	Gelijktijdig met de aanpak van de N 279 nemen we ook gemeentelijke projecten mee zoals de aansluiting Peeleindseweg - N272. Uitvoering is afhankelijk van wanneer de uitspraak is van de Raad van State.	10 - 2022
3.07	Wij stellen een visie op voor het buitengebied	
	Omgevingsvisie voor bebouwde kommen	<i>Planning</i>
	De aanstaande Omgevingswet - die waarschijnlijk in werking treedt op 1 juli 2022 - schrijft voor dat gemeenten in 2024 beschikken over een Omgevingsvisie voor het gehele grondgebied. De gemeenteraad heeft in verband met de actuele uitdagingen, prioriteit gegeven aan een omgevingsvisie voor het buitengebied. Deze visie zal in 2021 worden opgeleverd. Maar de gemeente dient dus ook een omgevingsvisie te schrijven voor de vier bebouwde kommen waarin andere ruimtelijke thema's een rol spelen dan in het buitengebied. De gemeente start daarom in 2023 met het schrijven van een omgevingsvisie voor de kommen. Laarbeek kan dan in 2024 over dit belangrijk richtinggevend document beschikken.	12 - 2024
3.09	We zetten onverminderd in op duurzaamheid en brengen focus aan in concrete duurzaamheidsdoelstellingen en tegelijkertijd verankeren we duurzaamheid in alle beleidsonderwerpen	
	Diverse onderzoeken ten behoeve van warmtetransitie	<i>Planning</i>
	Laten uitvoeren van een technisch-financiële haalbaarheidsstudie naar een schaalbare warmteproductie bij de RWZI Aarle-Rixtel. Daarnaast kleinere quickscans laten uitvoeren in Beek en Donk en Lieshout naar aardwarmte en aquathermie.	06 - 2023
	Klimaatadaptatiever inrichten van de openbare ruimte	<i>Planning</i>
	De in 2022 geplande projecten in de openbare ruimte (denk aan rioolrenovaties en de bomenplannen) gaan we klimaatadaptatiever maken. In de planvoorbereiding kijken we niet alleen door een civieltechnisch bril maar benutten we ook kansen om verharding te verminderen en meer groen aan te brengen. Daarvoor kijken ook mensen met andere expertises mee om de plannen klimaatadaptatiever te maken. Daarnaast investeren we meer tijd in de bijbehorende participatietrajecten om onze inwoners voldoende ruimte te geven, maar ook om ze uit te leggen waarom we de plannen anders (duurzamer) vormgeven. Hiermee geven we tevens uitvoering aan de regionale uitvoeringsagenda klimaatadaptatie.	12 - 2022

	Stimulering inwonersinitiatieven vergroening	<i>Planning</i>
	We zetten er op in om in 2022 10 inwonersinitiatieven voor vergroening met een subsidiebijdrage te ondersteunen. Denk daarbij aan het vullen van bloembakken, het aanleggen van een geveltuintje door een rij tegels weg te halen, of een boomspiegel aan te planten. Het gaat om relatief kleinschalige initiatieven die veel doen voor klimaatadaptatie, biodiversiteit en sociale binding. Op die manier proberen we onze inwoners op een positieve en stimulerende manier mee te krijgen in onze duurzaamheidsboodschap. De ondersteuningsmogelijkheid zal via de lokale en sociale media onder de aandacht van onze inwoners gebracht worden.	12 - 2022
	Uitvoering projecten energiebesparing	<i>Planning</i>
	In 2022 zal de Regeling Reductie Energieverbruik Woningen lopen, een subsidie bedoeld voor huurders om kleine energiebesparende maatregelen te nemen. Ook organiseren we de Duurzame Huizen Route. Hierbij leren huiseigenaren van andere huiseigenaren hoe ze hun huis het beste kunnen verduurzamen. Verder hebben bedrijven in 2023 een energielabel C plicht. Wij moeten ze hierover tijdig informeren. Ten slotte zullen we inwoners veelvuldig blijven informeren over energiebesparingsmogelijkheden.	12 - 2022
	Uitwerking van een dorpsplan aardgasvrij	<i>Planning</i>
	Dorpsplan aardgasvrij uitwerken voor de dorpskern van Mariahout. Dit doen we in samenspraak met inwoners. Het dorpsplan bestaat uit vier hoofdcomponenten: participatie en communicatie, techniekkeuze en uitvoeringsstrategie, inzicht in kosten en inzicht in meekoppelkansen. Voor een definitieve techniekkeuze en inzicht in de kosten is verdiepend onderzoek noodzakelijk.	12 - 2024
	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed; Meerjarenonderhoudsplan	<i>Planning</i>
	Gemeentelijk vastgoed verduurzamen door het opnemen van duurzaamheid in het meerjarenonderhoudsplan (MJOP).	06 - 2022
	Waterberging en groen Oranjelaan	<i>Planning</i>
	We realiseren een waterberging in het groengebied tussen Oranjelaan en Beekerheide in Beek en Donk. Dit combineren we met een herinrichting van deze hoofdgroenstructuur. Water afkomstig van bedrijventerrein Beekerheide kan duurzaam worden geborgen en we verhogen de biodiversiteit en kwaliteit van de leefomgeving. Met diverse betrokkenen maken we een plan dat in 2022 uitgevoerd wordt.	12 - 2022
3.10	We zetten in op het versterken van de natuur en landschap van Laarbeek	
	Invoering Omgevingswet	<i>Planning</i>
	De implementatie van de Omgevingswet krijgt – als gevolg van het uitstel van de invoering - een vervolg in 2022. De beoogde inwerkingtreding is op 1 juli 2022 voorzien. Voor de datum van inwerkingtreding zijn alle minimale eisen van de VNG geïmplementeerd en is er geoefend. De benodigde software is aangeschaft en geïmplementeerd. De ruimtelijke dienstverlening is op orde en alle met de Omgevingswet samenhangende raadsbesluiten zijn genomen.	12 - 2022
	Realisatie ecologische verbinding Boerdonkse Kampen	<i>Planning</i>
	In de Boerdonkse Kampen (Mariahout) realiseren we een ecologische verbindingzone die de Mariahoutse Bossen en de bossen van Het Gerecht (gemeente Meierijstad) met elkaar verbindt.	06 - 2022

Van Gogh Nationaal Park		<i>Planning</i>
In 2019-2020 heeft Laarbeek deelgenomen aan de voorbereiding tot het verkrijgen van de status van Van Gogh Nationaal Park. Laarbeek is gevraagd om vanaf 2021 deel te nemen aan het Van Gogh Nationaal park, een samenwerking van een veertigtal partijen: gemeentes, waterschappen en maatschappelijke organisaties. Van Gogh Nationaal Park zal fungeren als vliegwiel voor ruimtelijk opgaves, zoals duurzame energieontwikkeling. Hierbij is oog voor het behouden en versterken van het Brabantse landschap, dat op talrijke schilderijen van Van Gogh terug te vinden is. Daarnaast versterkt de titel Nationaal Park de toeristische aantrekkingskracht van Laarbeek. De status Nationaal Park is (nog) niet toegekend.		12 - 2023
3.11 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen		
Besparing bibliotheek		<i>Planning</i>
In het eerste kwartaal 2022 wordt een voorstel bij de raad aangeboden over de invulling van de resterende taakstellende besparing van € 35.000 op de subsidie van de bibliotheek, zoals opgenomen in de begroting 2021.		03 - 2022
Inrichting Vonderweg		<i>Planning</i>
Het afronden van de inrichting van de Vonderweg na duidelijkheid aan de hand van gerechtelijke uitspraak (30 km of 50 km zone).		04 - 2022
Opheffen parkeerknelpunten zuidzijde Lieshout		<i>Planning</i>
De uitkomsten van het geactualiseerde parkeeronderzoek worden betrokken bij een studie naar de verkeerssituatie in het centrum van Lieshout. Een aantal scenario's wordt hierbij onderzocht. In de raadsinformatiebrief van 29 juni 2021 heeft het college het proces met betrekking tot het Centrumplan Lieshout toegelicht en de raad heeft op 9 september 2021 voor het project krediet beschikbaar gesteld. Het verkeerskundig onderzoek start in het vierde kwartaal van 2021 en afronding is gepland in het 1e kwartaal van 2022.		03 - 2022
Uitvoering bomenvervangingsplan		<i>Planning</i>
We starten met de participatietrajecten om te komen tot bomenplannen voor de wijk De Regt en het wethouder Notenplein in Beek en Donk, de Julianastraat, Oranjeplein en Wilhelminastraat in Mariahout, de omgeving Franciscushof/Burg. v.d. Heuvelstraat in Lieshout en de omgeving Nachtegaalstraat, Past. vd Heuvelstraat en Broekelingstraat in Aarle-Rixtel. De laatste in combinatie met rioolvervangning. Daadwerkelijke uitvoering zal deels in 2022 en deels in 2023 plaatsvinden.		12 - 2022

3.2 Financiën

	Rekening		Begroting		Meerjarenbegroting	
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	7.013	9.201	9.168	8.944	8.643	8.705
Verkeer, wegen en water	2.328	2.811	2.771	2.846	2.913	2.959
Recreatieve Havens	5	5	5	5	5	5
Musea	21	21	21	21	21	21
Cultureel erfgoed	75	86	100	100	100	100

Media	414	424	389	354	354	354
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.864	2.613	2.387	2.353	2.367	2.382
Milieubeheer	1.340	1.807	1.752	1.783	1.783	1.783
Ruimtelijke Ordening	666	1.149	1.462	1.202	820	820
Wonen en bouwen	300	286	280	280	280	280
Baten	-1.369	-2.293	-1.301	-1.242	-1.142	-1.142
Verkeer, wegen en water	-128	-88	-88	-88	-88	-88
Recreatieve Havens						
Cultureel erfgoed	-12	-8	-8	-8	-8	-8
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-31	-83	-58	-58	-58	-58
Milieubeheer	-163	-12	-50	-75	-75	-75
Ruimtelijke Ordening	-81	-1.296	-181	-181	-132	-132
Wonen en bouwen	-953	-807	-916	-831	-781	-781
Saldo van baten en lasten	5.644	6.907	7.867	7.702	7.501	7.562
Stortingen in reserves	963	2.303	540	790	540	40
Onttrekkingen aan reserves	-1.431	-3.204	-1.090	-1.215	-733	-113
Resultaat	5.176	7.056	7.317	7.277	7.308	7.489

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de begrotingssaldi weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting 2021-2024	-6.753	-6.644	-6.698	-6.755
Krediet gemeentelijke bijdrage aanpak N279	-2	-2	-2	-2
Herplaatsen Carillon Lieshout	-1	-1	-1	-1
1e Tussenrapportage 2021	12	12	12	12
Ophogen krediet Oranjeplein	-2	-2	-2	-2
Kadernota 2022	25	-130	-161	-286
Waterbeheersplan 2021	-3	-3	-3	-3
Startpositie Meerjarenbegroting 2022-2025	-6.724	-6.770	-6.855	-7.037
Nieuw beleid	-300	-110	-10	-10
Bestaand beleid	-202	-319	-319	-319
Loon- & prijsontwikkeling	-62	-62	-62	-62
Kapitaallasten	7	20	23	24
Overige mutaties	-36	-37	-84	-85
Saldo Meerjarenbegroting 2022-2025	-7.317	-7.277	-7.308	-7.489

Toelichting financiële mutaties

Onderstaande tabel laat de mutaties uit de Programmabegroting 2022 zien.

		Begroting	Meerjarenbegroting		
bedragen x € 1.000		2022	2023	2024	2025
Nieuw beleid		-300	-110	-10	-10
Extra budget bomenbeheer		-20	-10	-10	-10
	Lasten	-20	-10	-10	-10

Voorstel om het budget bomenbeheer in 2022 structureel te verhogen met € 10.000 en incidenteel € 10.000.

Met de realisatie van verschillende woonwijken zoals Beekse Akkers, Nieuwenhof, Strijp en Hoge Suute is het areaal aan bomen uitgebreid. De eerste jaren wordt het onderhoud uitgevoerd door onze buitendienst. Inmiddels zijn forse aantallen aangeplante bomen dermate hoog geworden dat ze door een aannemer uitgevoerd moeten worden, hetgeen leidt tot extra structurele kosten.

Daarnaast hebben we vanwege standplaatsproblemen en klimaatverandering te maken met een toename van beheerskosten. Vooralsnog zijn deze kosten als incidenteel benoemd. Indien de stressfactoren voor de bomen blijven aanhouden zullen er extra structurele middelen gereserveerd moeten worden.

Omgevingsvisie buitengebied: Het introduceren van een slooprikkel voor het buitengebied		0	0	0	0
	Lasten	0	0	0	0

Om daadwerkelijke ontstening van het buitengebied te kunnen bereiken - en dus ruimtelijke kwaliteit - dient een slooprikkel te worden geïntroduceerd. De kosten voor de prikkel kunnen mogelijk worden bekostigd uit de Landschapsinvesteringsregeling, de ruimte-voor-ruimte regeling en de Bio-regeling (Buitengebied in Ontwikkeling). Ook het verwijderen van asbest is een belangrijke component in deze operatie.

Omgevingsvisie buitengebied: Het opstellen van een handboek landschappelijke kwaliteitsverbetering buitengebied		-20	0	0	0
	Lasten	-20	0	0	0

Bij ruimtelijke initiatieven in het buitengebied wordt initiatiefnemers vaak opgelegd om op basis van de Landschapsinvesteringsregeling (LIR) een financiële bijdrage te leveren of zelf landschappelijke maatregelen te nemen in hun directe omgeving. In het laatste geval ontbreekt het de initiatiefnemers vaak aan inspiratie en kennis. Met een handboek lukt het om gebiedsgewijs voorbeelden aan te leveren voor landschappelijke interventies en inpassing.

Omgevingsvisie buitengebied: Het opstellen van een omgevingsplan voor het buitengebied		-200	0	0	0
	Lasten	-200	0	0	0

Nu de Omgevingsvisie buitengebied in december 2021 ter behandeling aan de raad zal worden aangeboden, dient vooruit te worden gekeken naar de juridische vertaling van de visie in een omgevingsplan (onder de Omgevingswet de opvolger van het bestemmingsplan). Immers, enkel het omgevingsplan is juridisch bindend voor inwoner en gemeente, niet de omgevingsvisie.

Omgevingsvisie buitengebied: Opstellen brandveiligheidsplan voor woonbos Molenheide	-30	0	0	0
Lasten	-30	0	0	0

Nu de kans op bosbranden door klimaatverandering (verdroging) toeneemt, is het op basis van de gemeentelijke zorgplicht zaak een brandveiligheidsplan op te stellen voor het woonbos Molenheide.

Omgevingsvisie buitengebied: Opstellen van een beeldkwaliteitplan voor bouwen in het buitengebied	-30	0	0	0
Lasten	-30	0	0	0

Het platteland als woon- en recreatiegebied is steeds meer gebaat bij ruimtelijke kwaliteit. Authentieke architectuur - zeker in historische bebouwingsconcentraties - geven het landelijk gebied kleur, herkenbaarheid en identiteit. De gemeente wil daarom de bestaande waarde van het agrarisch erfgoed beschermen, en borgen dat nieuwe woningen zich passend voegen tussen de bestaande woningen. Hiervoor is een inspirerend beeldkwaliteitplan het aangewezen instrument. Dit instrument ontbreekt nu.

Omgevingsvisie buitengebied: Uitwerking van De Brede Plattelandsbestemming	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

Het aantal agrarische bedrijven in het buitengebied neemt dramatisch af. Om het buitengebied desondanks vitaal te kunnen houden, dienen voor deze ondernemers en bedrijven nieuwe verdienmodellen en functies te worden gecreëerd. De omzetting in het bestemmingsplan vergt echter veel tijd, energie en geld. Dit belemmert de doorontwikkeling van het buitengebied. Vandaar dat in de ontwerp-omgevingsvisie buitengebied is geopperd om onderzoek te doen naar een brede plattelandsbestemming, waarbij met een directe titel meer mogelijkheden en meer flexibiliteit worden gecreëerd. Dit zonder dat een herziening van het bestemmingsplan (of in de toekomst: omgevingsplan) noodzakelijk is. De provincie Noord-Brabant zal nadrukkelijk bij dit onderzoek worden betrokken. De kosten voor het onderzoek worden gedekt door het bestaande budget voor de omgevingsvisie buitengebied.

Opstellen omgevingsvisie binnengebied (kom)	0	-100	0	0
Lasten	0	-100	0	0

De Omgevingswet schrijft voor dat gemeenten vóór 1 januari 2025 dienen te beschikken over een omgevingsvisie voor het gehele grondgebied. De gemeenteraad heeft eerder in verband met de diverse actuele uitdagingen, prioriteit toegekend aan een afzonderlijke visie voor het buitengebied. Het totstandkomingsproces hiervan is vergevorderd. Met het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor de kernen moet nog worden gestart. Om de eerder genoemde deadline te kunnen halen is het absolute noodzaak om begin 2023 hiermee aan te vangen. Gezien het groot aantal belanghebbenden in de kernen is ook dit proces voor

een belangrijk deel afhankelijk van participatie en communicatie, hetgeen extra tijd in beslag neemt.

Bestaand beleid	-202	-319	-319	-319
Aanvullende (personele) kosten GR ODZOB	0	-117	-117	-117
Lasten	0	-117	-117	-117

De 'Taskforce ODZOB financieel robuust' heeft zich verdiept in de problematiek van de achterblijvende 'declarabiliteit'. De personeelsinzet is vaak hoger dan geraamde norm van 1.340 uur per fte in de begroting. De verdringing van beschikbare uren leidt tot allerlei ongewenste effecten, zoals onvoldoende uren voor opleiding, vermindering van het werkplezier voor medewerkers en negatieve uitstraling op het imago van de ODZOB. De Taskforce heeft vastgesteld, dat de accountmanagementwerkzaamheden tot nu toe ten onrechte als 'overhead' zijn aangemerkt en daarmee deel uit maken van het gemiddelde uurtarief van de ODZOB. Door de urenraming van de accountmanagers op te nemen in de werkprogramma's vindt een meer rechtvaardige toerekening plaats en kan het uurtarief dalen. Ook is vastgesteld dat de provincie sinds de oprichting van de ODZOB gedeeltelijk mee betaalt aan kosten die voor rekening van de gemeenten zouden moeten komen. Dit is onzuiver. Daarnaast heeft de Taskforce geconstateerd dat er extra inspanningen nodig zijn gezien de vele regionale uitdagingen om haar rol voor de deelnemende gemeenten op een adequate wijze te kunnen blijven vervullen. Men dient te beschikken over wat meer strategische denkkracht en juridische en financiële ondersteuning. Indicatief is bepaald, dat dit voor Laarbeek betekent dat er een opslag van 17% dient te worden toegepast op het werkprogramma, hetgeen resulteert in een extra financiële bijdrage van € 117.617. Voor het jaar 2022 wordt door de Taskforce in overweging gegeven om de extra kosten incidenteel te dekken uit de algemene reserve van de ODZOB. De aanbevelingen van de Taskforce zullen worden betrokken bij de Kadernota 2023 van de ODZOB en volgens planning op 2 december aanstaande worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. De nieuwe begroting voor 2023 zal zoals gebruikelijk worden gebaseerd op de voorgaande Kadernota. De reguliere zienswijzeprocedure op de Begroting 2023 zal daarbij gevolgd worden.

Actualisatie verzekeringspremies 2022 e.v.	-1	-1	-1	-1
Lasten	-1	-1	-1	-1

De actuele premies van de huidige verzekeringsportefeuille zijn tegen het licht gehouden. Dit leidt tot diverse noodzakelijke bijstellingen, zowel positief als negatief; per saldo een budgettair nadeel ter grootte van € 14.368.

Deze structurele bijstelling voor 2022 en verder wordt, verdeeld over diverse programma's, opgenomen in de begroting 2022.

Bijstellingen bijdrage GR ODZOB	-31	-31	-31	-31
Lasten	-31	-31	-31	-31

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 ODZOB (besluit AB 01 juli 2021).

Extra budget openbaar groen (areaal)	-60	-60	-60	-60
Lasten	-60	-60	-60	-60

Het onderhoudsbudget dient verhoogd te worden. Er is sprake van uitbreiding van het areaal, zoals de Beekse Akkers, Nieuwenhof-Noord en De Hoge Regt. Ook het

klimaatadaptiever en natuurvriendelijk inrichten van de openbare ruimte brengt hogere aanleg- en onderhoudskosten met zich mee.

Kwaliteitsniveau openbaar beheer groen behouden, effecten klimaatverandering bestrijden (naast areaal van € 60.000)	-100	-100	-100	-100
Lasten	-100	-100	-100	-100

Ten gevolge van de uitbreiding van het areaal te onderhouden groen (Laarbeek kent diverse exploitaties) dient het budget voor het onderhoud, dat wordt uitgevoerd door Senzer te worden verhoogd met € 60.000. Daarnaast worden we in toenemende mate geconfronteerd met de gevolgen van klimaatverandering. Aanhoudende droogte of juist extreme regen en het steeds langer wordende onderhoudsseizoen leiden tot aanzienlijke extra kosten. Willen we blijven voldoen aan het huidige door de raad vastgestelde kwaliteitsniveau dan zal het bestaande beheer en onderhoud verder geïntensiveerd moeten worden (€ 100.000 structureel m.i.v. 2022).

Ophoging budget kleine verkeersmaatregelen	-10	-10	-10	-10
Lasten	-10	-10	-10	-10

In het regulier overleg met de Dorpsraden en de politie over verkeersknelpunten blijkt dat er veel wensen zijn om knelpunten aan te pakken. Enkele jaren geleden is besloten om jaarlijks € 20.000 hiervoor beschikbaar te stellen. In de praktijk blijkt dat dit onvoldoende is. Daarom wordt voorgesteld om het bedrag te verhogen, zodat er jaarlijks meer knelpunten aangepakt kunnen gaan worden.

Vervanging openbare verlichting cfm beleidsplan	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

Conform de vastgestelde nota 'Licht in de openbare ruimte' wordt een investering voor 2022 geraamd van € 280.000.

De dekking van de kapitaallasten vindt binnen hetzelfde programma plaats ten laste van het beschikbare budget vervangingsinvesteringen tbv openbare verlichting.

3.3 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	verplicht volgens BBV j/n	meet eenheid	actualiteit	Laarbeek	gemiddelde gemeente < 25.000 inwoners
Gemiddelde WOZ-waarde	Ja	Duizend euro	2020	€ 294	€ 312
Nieuw gebouwde woningen	Ja	per 1.000 woningen	2020	22,5	9,6
Demografische druk	Ja	%	2021	76,7	79,6

Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	Ja	€	2021	761	onbekend
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Ja	€	2021	814	onbekend

3.4 Investeringsen

Onderstaande tabel geeft de investeringen voor het begrotingsjaar 2022 weer.

Omschrijving	Bruto budget	Bijdrage derden	Netto-budget
Vervanging VRI 2023 Aarle-Rixtel	200.000		200.000
Vervangen brug Stapweg Beek en Donk	300.000		300.000
Speelruimteplan 2022	60.720		60.720
Speelruimteplan 2023	60.720		60.720
Speelruimteplan 2024	60.720		60.720
Speelruimteplan 2025	60.720		60.720
Innovatieve geluidsmaatregelen N279	200.000		200.000
Herinrichting Kerkplein Aarle-Rixtel	500.000		500.000
Aanpak Kruising Deense Hoek N615	400.000		400.000
Vervanging openbare verlichting 2022	280.000		280.000

4 Economie en werkgelegenheid

Portefeuillehouders

Wethouder Briels

Wethouder Meulensteen

Wethouder Slaets-Sonneveldt

Bedrijvigheid

Het winkelbestand in de kleine kernen staat onder druk. Toenemende mobiliteit, internetmogelijkheden, schaalvergroting en de behoefte aan recreatief winkelen leiden er toe dat deze voorzieningen onder druk komen te staan. Laarbeek beschikt over een visie met betrekking tot detailhandel. Wij nemen een actieve houding aan in het versterken van de (winkel)centra en het oplossen van leegstand. Dit vraagt om een toekomstperspectief met betrekking tot detailhandel.

Door het clusteren en herstructureren van bedrijventerreinen wordt er naar gestreefd om nieuwe kansen voor lokale bedrijvigheid en dus werkgelegenheid te creëren en ook verbeteringen aan te brengen met betrekking tot de leefbaarheid. Bemmer IV, heeft daarbij als relatief nieuw en bovenlokaal bedrijventerrein onze speciale aandacht.

Met het aantrekken van de economie en de toenemende vraag naar (grote) bedrijfskavels is het van belang dat wordt vastgehouden aan het Ambitieprogramma Bemmer IV (kwaliteit en uitstraling). Laarbeek zal ook een actieve rol vervullen in de regionale afstemming over bedrijventerreinen.

Laarbeek heeft sinds 2017 een ondernemersfonds. Het is een initiatief van Parkmanagement Laarbeek, CentraManagement Laarbeek en ZLTO. Het fonds is bedoeld om georganiseerd ondernemerschap in staat te stellen om collectieve zaken structureel te financieren en daarmee de economie in Laarbeek te versterken. In 2018 volgt een evaluatie die inzicht geeft in de wensen van de ondernemers; in 2021 vindt een eindevaluatie plaats.

Toerisme en recreatie

Laarbeek heeft haar inwoners maar zeker ook de inwoners van omliggende gemeenten en het stedelijk gebied het nodige te bieden. Er is voldoende potentieel op verschillende vlakken dat beter kan worden benut. Daarom wordt ingezet op een stevige positionering van Laarbeek. Laarbeek profileert zich als Waterpoort van de Peel en spant zich in voor een aantrekkelijk buitengebied met extensieve en laagdrempelige recreatie. De komende periode wordt verder ingezet op (het faciliteren van) kleinschalige recreatieve functies waarbij de focus in het bijzonder op Waterboulevard en de Blauwe Poort komt te liggen. Met beide projecten wordt verder gebouwd aan Waterpoort van de Peel.

Participatie en armoede

We zetten ons in om (verborgen)armoede te bestrijden, armoede die voor de samenleving niet zichtbaar is met als uitgangspunt gelijke kansen voor iedereen. Daarbij willen we speciale aandacht besteden aan kinderarmoede.

Wij vinden dat kinderen niet de dupe mogen worden van de financiële situatie waarin zij zich bevinden.

Preventie en vroegtijdig signaleren van betalingsachterstanden kunnen helpen om (problematische) schulden te voorkomen.

Problematische schulden leiden niet zelden tot gezondheidsproblemen, een beroep op de bijstand en/of huisuitzetting of zelfs tot jeugdhulpvraagstukken. We vinden het daarom van belang om de schulddienstverlening verder door te ontwikkelen om dit instrument zo effectief en efficiënt mogelijk te kunnen inzetten.

Sinds 1 januari 2015 is de Participatiewet van kracht. Dit betekent dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het bieden van ondersteuning aan mensen met (verminderd) arbeidsvermogen bij het vinden van passend werk. Laarbeek werkt hiervoor regionaal samen in het werkbedrijf Senzer. Om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te kunnen toeleiden naar de reguliere arbeidsmarkt zijn voorzieningen nodig, zoals werkervaringsplaatsen en mogelijkheden voor maatschappelijke deelname bij lokale voorzieningen. Door een breder aanbod van dergelijke (laagdrempelige) voorzieningen wordt

de kans tot de toeleiding naar de arbeidsmarkt vergroot. We zetten in op maatwerk door samenwerking met alle partners die nodig zijn om mensen te helpen en kijken daarbij over de grenzen van de bestaande regels en kaders heen.

4.1 Speerpunten

Wat willen we bereiken?

- 4.01 We schenken extra aandacht aan onze bedrijventerreinen om de kansen voor (lokale) bedrijvigheid te vergroten
- 4.02 Na een tussenevaluatie in 2018 wordt in 2021 een eindevaluatie uitgevoerd van het ondernemersfonds
- 4.03 We werken aan een toekomstperspectief voor de detailhandel
- 4.04 We blijven inzetten op kleinschalige recreatieve functies en we focussen op Waterboulevard en Blauwe Poort
- 4.05 We blijven inzetten op een stevige positionering van Laarbeek als Waterpoort van de Peel
- 4.06 We richten ons op de bestrijding van de verborgen armoede, in het bijzonder bij kinderen
- 4.07 Schulddienstverlening wordt verder doorontwikkeld
- 4.08 Er worden laagdrempelige voorzieningen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gericht op participatie
- 4.09 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen

Wat gaan we daar voor doen?

4.01 We schenken extra aandacht aan onze bedrijventerreinen om de kansen voor (lokale) bedrijvigheid te vergroten

Bestaande bedrijventerreinen - Beekerheide		Planning
Samen met Stichting Parkmanagement Laarbeek werken we aan het vitaal houden van de bestaande bedrijventerreinen. Per bedrijventerrein bekijken we wat aandachtspunten zijn en stellen we indien nodig een plan van aanpak op. Diverse issues komen hierbij aan bod: duurzaamheid, veiligheid, parkeernormen, geluidsnormen en onderhoudsnormen. Vanaf het vierde kwartaal van 2021 wordt dit opgepakt voor Beekerheide en wordt bekeken welke concrete acties nodig zijn in 2022.		12 - 2022
Dutch Technology Week		Planning
Organiseren van een Hotspot waarbij bedrijven uit de regio zich gezamenlijk presenteren en mensen (vooral kinderen) warm willen maken voor techniek. Aan dit evenement doen meer dan 50 bedrijven en een aantal onderwijsinstellingen mee. Vanuit de basisscholen, de Roefeldagen en Parkmanagement/ Ondernemersfonds worden kinderen gemotiveerd en gefaciliteerd om de DTW te bezoeken. De Hotspot wordt roulerend georganiseerd in de regio. In 2022 zal de Hotspot in Beek en Donk zijn, onder andere bij Formula Air en Kusters Goumans.		06 - 2022

Gebiedsontwikkeling Bemmer IV		<i>Planning</i>
Verkoopgesprekken, optiegevingen en verkopen van bedrijfskavels blijven plaatsvinden. Er wordt gestart met het woonrijp maken.		12 - 2025
Locatiestudie regionaal bedrijventerrein		<i>Planning</i>
In 2022 wordt de locatie bepaald van het beoogde nieuwe regionale bedrijventerrein in De Peel. Ook zal worden onderzocht wat de beste manier is om de samenwerking tussen de betrokken gemeenten het beste formeel te regelen voor de volgende fase.		12 - 2022
4.04	We blijven inzetten op kleinschalige recreatieve functies en we focussen op Waterboulevard en Blauwe Poort	
Actualisatie beleid recreatie en toerisme		<i>Planning</i>
In 2022 wordt het beleid voor recreatie en toerisme geactualiseerd. Het handboek recreatie en toerisme wordt gemaakt voor en met ondernemers. De visie en beleidslijnen zullen voortbouwen op onder andere de Omgevingsvisie buitengebied en de recente samenwerking voor Peelmarketing.		12 - 2022
Uitvoeringsprogramma erfgoedbeleid		<i>Planning</i>
Het geactualiseerde erfgoedbeleid (Een erfenis aan verhalen) voor 2021-2026 is in september 2021 vastgesteld door de raad. In het bijhorende uitvoeringsprogramma zijn acties per ambitie opgenomen tot en met 2026. Het uitvoeringsprogramma is gevoed met ideeën van inwoners, bestuur en ambtelijk betrokkenen. Voor komend jaar staan acties als het opstellen van een kerkenvisie Laarbeek en paraplubestemmingsplan archeologie op het programma.		12 - 2026
Visie 't Gulden land realiseren		<i>Planning</i>
De visie voor 't Gulden Land is in 2019 vastgesteld door de gemeenteraad. De gebiedsontwikkeling in 't Gulden Land draagt sterk bij aan de positionering van Laarbeek als Waterpoort van de Peel. Samen met de partners Waterschap Aa en Maas en gemeente Helmond gaan we in 2022 gaan we verder aan de slag met verschillende deelprojecten, waaronder natuurontwikkeling in de Kop van Aarle-Rixtel.		12 - 2026
4.06	We richten ons op de bestrijding van de verborgen armoede, in het bijzonder bij kinderen	
Verbeteren vroegsignalering		<i>Planning</i>
Om ernstigere problemen te voorkomen, is het van groot belang schulden en tekenen van armoede al in een vroeg stadium te signaleren. We ontwikkelen een proces voor een nauwere samenwerking met werkgevers en het onderwijs, wat zich richt op vroegsignalering en vervolgens het vergroten van het zelfoplossend vermogen.		04 - 2022
4.07	Schulddienstverlening wordt verder doorontwikkeld	
Inzet ervaringsdeskundigen		<i>Planning</i>
In 2021 is het nieuwe minima- en armoedebelid 2021-2024 vastgesteld. Eén van de doelstellingen van het minimabeleid is om de (verborgen) armoede beter in beeld te brengen. Om hier een extra impuls aan te geven gaan we activiteiten ontplooiën om juist meer mensen te bereiken die we nu niet bereiken. Dit doen we door de inzet van ervaringsdeskundigen.		12 - 2022

Sluitende keten schuldhulpverlening		<i>Planning</i>
Om ervoor te zorgen dat de keten van schuldhulpverlening (variërend van lichte financiële problemen tot en met een wettelijk schuldsaneringstraject) sluitend is, worden de momenteel ontbrekende/onvolledig ingeregelde schakels ingericht. Dat wil zeggen dat het maatschappelijk werk erop wordt ingericht dat zij zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin in staat zijn om voor in de keten de benodigde hulp te kunnen verlenen in de vorm van budgetcoaching, budgetbegeleiding en budgetbeheer (niet technisch budgetbeheer want dat zit bij Kredietbank Nederland). Verder wordt, ook in aansluiting op de in voorbereiding zijnde notitie jeugd, een plan ontwikkeld voor de doelgroep jongeren (met schulden). Dit is een doelgroep waar we specifieke aandacht aan moeten geven, zeker ook gezien de huidige (corona)situatie. Om te voorkomen dat zij in financiële problemen komen (begint al bij de voorlichting op de basisschool) en als ze financiële problemen/schulden hebben, hoe ze in beeld te krijgen en we ze een passend aanbod kunnen bieden. Tenslotte gaan we in samenhang met de andere leefgebieden en in afstemming met het Sociaal Team Laarbeek in de voorlichtende sfeer een preventief aanbod ontwikkelen. Dit doen we aan de hand van life-events welke (mogelijk) leiden tot een veranderde financiële situatie. We gaan inwoners hier pro-actief over informeren.		04 - 2022
4.08	Er worden laagdrempelige voorzieningen gecreëerd voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt gericht op participatie	
Social Return On Investment		<i>Planning</i>
In 2022 wordt een plan van aanpak met verschillende scenario's uitgewerkt waarna vervolgens het Social Return on investment (SROI)-beleid wordt geïmplementeerd.		12 - 2022
4.09	Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen	
Betere samenwerking lokaal onderwijs en arbeidsmarkt		<i>Planning</i>
Afspraken maken met het onderwijs en ondernemers over het ontplooiën van lokale initiatieven ter bevordering van een betere afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Afspraken maken met werkgevers in het kader van ons nieuw op te stellen Social Return beleid.		06 - 2022
Deelname Laarbeek aan Peelmarketing		<i>Planning</i>
Na een succesvol eerste jaar wordt Peelmarketing in 2022 verder uitgebouwd. Dankzij de structurele financiering kunnen de marketeers in samenwerking met de gemeentes ook een lange termijnvisie opstellen.		12 - 2022

4.2 Financiën

	Rekening		Begroting		Meerjarenbegroting	
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	23.619	17.423	18.409	18.040	17.869	17.574
Beheer overige gebouwen en gronden	11	11	11	11	11	11
Economische ontwikkeling	413	498	483	463	463	463
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.709	4.345	4.279	4.279	4.279	4.279
Bedrijfsloket en -regelingen	66	52	54	54	54	54
Economische promotie	90	196	412	309	297	147

Inkomensregelingen	10.006	5.408	6.309	6.192	6.150	6.094
Begeleide participatie	2.720	2.389	2.314	2.222	2.099	1.998
Arbeidsparticipatie	139	222	243	205	212	223
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	5.465	4.302	4.303	4.303	4.303	4.303
Baten	-19.515	-12.226	-12.482	-12.482	-12.482	-12.482
Beheer overige gebouwen en gronden	-29	-31	-31	-31	-31	-31
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-5.033	-4.380	-4.380	-4.380	-4.380	-4.380
Bedrijfsloket en -regelingen	-50	-39	-45	-45	-45	-45
Inkomensregelingen	-8.179	-3.474	-3.789	-3.789	-3.789	-3.789
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-6.224	-4.302	-4.237	-4.237	-4.237	-4.237
Saldo van baten en lasten	4.105	5.197	5.927	5.558	5.387	5.092
Stortingen in reserves	4.787					
Onttrekkingen aan reserves	-2.540	-152	-473	-320	-296	-120
Resultaat	6.351	5.046	5.454	5.238	5.091	4.972

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de begrotingssaldi weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting 2021-2024	-5.205	-5.104	-4.940	-4.869
Subsidieprogramma 2021-2023 _ aanvullende correctie	-1	-1	-1	-1
1e Tussenrapportage 2021	-2	-1	-1	-2
Kadernota 2022	-118	-53	-76	-58
Startpositie Meerjarenbegroting 2022-2025	-5.326	-5.159	-5.018	-4.930
Nieuw beleid	-45	19	-5	-5
Bestaand beleid	-78	-103	-75	-45
Gemeentefonds	4	13	15	17
Loon- & prijsontwikkeling	-9	-9	-9	-9
Kapitaallasten	70	70	70	70
Overige mutaties	-69	-69	-69	-69
Saldo Meerjarenbegroting 2022-2025	-5.454	-5.238	-5.091	-4.972

Toelichting financiële mutaties

Onderstaande tabel laat de mutaties uit de Programmabegroting 2022 zien.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Nieuw beleid	-45	19	-5	-5
Afdekking incidentele extra bijdrage 2023 Senzer	0	24	0	0
Baten	0	24	0	0

De Begroting 2022 Senzer laat een extra tekort zien in de jaarschijf 2023.

In het AB van Senzer dd 21-7-2021 is de Begroting 2022 Senzer vastgesteld met de aanvulling dat Senzer van het rekeningresultaat 2020 totaal incidenteel € 526.000 in 2021 gaat uitkeren aan de deelnemende gemeenten ter afdekking van het extra tekort in de jaarschijf 2023.

Voor Laarbeek betekent dit een ontvangst in 2021 van incidenteel € 24.254 welk bedrag incidenteel gestort wordt in de algemene reserve via de 2e tussenrapportage 2021.

Vervolgens kan in 2023 de algemene reserve weer incidenteel onttrokken worden in de Begroting 2022 Laarbeek ter incidentele afdekking van het ontstane extra tekort van de bijdrage 2023 Senzer in de Begroting 2022 Senzer.

Impuls armoede-/minimabeleid

	-20	0	0	0
Lasten	-20	0	0	0

In 2021 is het nieuwe minima- en armoedebelief 2021-2024 vastgesteld. Één van de doelstellingen van het minimabeleid is om de (verborgen) armoede beter in beeld te brengen. Om hier een extra impuls aan te geven gaan we activiteiten ontplooiën om juist meer mensen te bereiken die we nu niet bereiken. Dit doen we door de inzet van ervaringsdeskundigen.

Kosten locatiestudie regionaal bedrijventerrein

	-20	0	0	0
Lasten	-20	0	0	0

Vanuit de bestuurlijk trekkers voor het regionale bedrijventerrein is het verzoek binnen gekomen om in 2022 een bijdrage te leveren aan onderzoeken naar het regionale bedrijventerrein en dit in de begroting op te nemen. Dit is bestuurlijk besproken binnen De Peel.

Voor 2022 is hiervoor eenmalig € 20.000 nodig. Voor de volgende fase (2023-2025) kan dit oplopen naar € 100.000. Dit wordt echter volgend jaar pas bekend en zal dan in de kadernota 2023 worden meegenomen. In de toekomst zullen er ook baten zijn vanuit de exploitatie van dit terrein maar daar moet nog onderzoek naar gedaan worden.

Uitbreiding capaciteit Schuldhulpverlener

	-5	-5	-5	-5
Lasten	-82	-5	-5	-5
Baten	77	0	0	0

In 2021 is de keten schuldhulpverlening in beeld gebracht en deze blijkt niet sluitend te zijn. Dit betekent dat een aantal taken binnen de schuldhulpverlening (budgetbegeleiding, nazorg, adviesrecht schuldenbewind en overige werkzaamheden) niet worden uitgevoerd. Om deze nieuwe/aanvullende taken uit te kunnen voeren, de kwaliteit in het oog te houden en te verbeteren, de (wettelijke) ontwikkelingen in het domein door te kunnen voeren en de kwetsbaarheid van de functie te verminderen wordt geadviseerd om een pilot te starten voor de duur van 1 jaar om de uitvoering van de schuldhulpverlening uiteen te zetten in een formatie 1,56 fte (uitbreiding huidige formatie met 0,78 fte) en het werkgeverschap te beleggen bij de GR Peelgemeenten. Dit betekent dat met ingang van 1 januari 2022 voor de huidige formatie € 5.161 extra structureel budget wordt aangevraagd en voor de incidentele kosten van de pilot (€ 76.518) wordt gevraagd een onttrekking te doen uit de reserve 'coronagelden'.

Bestaand beleid	-78	-103	-75	-45
Actualisatie verzekeringspremies 2022 e.v.	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0
Baten	0	0	0	0

De actuele premies van de huidige verzekeringsportefeuille zijn tegen het licht gehouden. Dit leidt tot diverse noodzakelijke bijstellingen, zowel positief als negatief; per saldo een budgettair nadeel ter grootte van € 14.368.

Deze structurele bijstelling voor 2022 en verder wordt, verdeeld over diverse programma's, opgenomen in de begroting 2022.

Actualisering prognose zorgkosten 2022 Sociaal Domein	-45	-45	-45	-45
Lasten	-45	-45	-45	-45

In september 2021 is door het college van B&W via de Q2-rapportage een geactualiseerde prognose zorgkosten 2021-2022 Sociaal Domein' ontvangen van de GR Peelgemeenten. In deze begroting vindt de bijstelling plaats naar de geactualiseerde prognose 2022 voor de zorgkosten Sociaal Domein (Wmo, Jeugd en Bijzondere bijstand, Minimabeleid & Schuldhulpverlening).

De bijstelling 2022 resulteert per saldo in een voordeel van € 52.300.

Bijstellen bijdragen GR MRE	-1	-1	-1	-1
Lasten	-1	-1	-1	-1

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 GR Metropool Regio Eindhoven (besluit AB 30 juni 2021).

Bijstellingen bijdrage GR Peelgemeenten	-11	-11	-11	-11
Lasten	-11	-11	-11	-11

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 GR Peelgemeenten (besluit AB 15 juli 2021).

Bijstellingen bijdrage GR Senzer	-22	-46	-18	11
Lasten	-336	-361	-333	-303
Baten	315	315	315	315

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 Senzer (besluit AB 21 juli 2021).

Gemeentefonds	4	13	15	17
Verwerking septembercirculaire 2021 Gemeentefonds	4	13	15	17
Lasten	4	13	15	17

De verwerking van de septembercirculaire 2021 gemeentefonds laat over de jaren 2022 t/m 2025, ná diverse opgenomen bijstellingen, over alle jaren een budgettair voordeel zien. Daarbij is rekening is gehouden met bijstellingen op de volgende onderdelen:

- Budget coronamiddelen

Het beschikbaar budget wordt verhoogd met incidenteel € 40.000 als gevolg van het 5e compensatiepakket.

- Budget 'toezicht en handhaving gastouderschap'

Dit beschikbaar budget wordt verhoogd met structureel € 5.000 met ingang van 2022.

- Budget Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen

Dit budget wordt opgevoerd met structureel € 4.000 met ingang van 2022.

- Budget re-integratiemiddelen

Hiervoor is over alle jaren heen een lager budget beschikbaar gekomen waardoor minder middelen te besteden zijn voor re-integratie activiteiten.

De diverse budgetbijstellingen leiden tot mutaties in de programma's 4, 5 en 6.

4.3 Beleidsindicatoren

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. Deze is hieronder weergegeven als indicator.

Beleidsindicator	verplicht volgens BBV j/n	meet eenheid	actualiteit	Laarbeek	gemiddelde gemeente < 25.000 inwoners
Functiemenging	Ja	%	2020	46,7	48,6
Vestigingen (van bedrijven)	Ja	per 1.000 inwoners 15 t/m 64 jaar	2020	179,4	165,4

5 Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs

Portefeuillehouders

Burgemeester van der Meijden
Wethouder Briels
Wethouder Meulensteen
Wethouder Slaets-Sonneveldt

Sociaal domein

De aanpak binnen het sociale domein vraagt om een integrale benadering van het (gezins)systeem. Steeds op zoek gaan naar het leveren van maatwerk passend bij de situatie en vraag om ondersteuning zoals die zich voordoet. Dat vraagt op zijn beurt om verdergaande deregulering en ontschotting tussen de te onderscheiden domeinen. Daarmee wordt de benodigde ruimte gecreëerd voor het bieden van maatwerk en wordt ervoor gezorgd dat de zorg voor Laarbeek betaalbaar blijft. We willen maatwerk bieden, toegesneden op de individuele ondersteuningsbehoefte. Van het gelijkheidsbeginsel naar erkende ongelijkheid, het ongelijkheidsbeginsel. Doen wat nodig is in dít geval, in déze situatie binnen déze omstandigheden.

Denkend en werkend vanuit economisch en maatschappelijk rendement, dat wat onze inwoner(s) daadwerkelijk helpt en minder vanuit het systeem en/of rechtmatigheid. We willen hierbij inbreng van de gebruikers van de zorg door periodiek te monitoren. We hebben er belang bij om inzicht te krijgen in behoeften en kosten om ons op basis daarvan te richten op preventie.

Zorg en welzijn

Je goed voelen wordt voor een belangrijk deel bepaald door mensen om je heen. Mensen met wie je lief en leed kunt delen en op wie je een beroep kunt doen als het even minder goed gaat. Helaas heeft niet iedereen een sociaal netwerk waarop hij terug kan vallen.

Eenzaamheid wordt door veel van onze inwoners als een groot probleem ervaren. Het gemis aan verbondenheid met anderen kan nadelige gevolgen hebben voor de gezondheid en er toe leiden dat mensen meer gebruik maken van voorzieningen. Eenzaamheid is bovenal vanuit menselijk oogpunt ongewenst. Wij willen hen (jong en oud) niet aan hun lot overlaten.

Gezondheid kan gezien worden als 'het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven'.

Het gaat niet alleen om de afwezigheid van ziekte. Mensen die goed leren omgaan met hun ziekte (aanpassingsvermogen) ervaren hun gezondheid over het algemeen ook als goed. Er wordt niet zozeer gekeken naar problemen of beperkingen, maar naar de mogelijkheden die mensen zelf nog hebben.

Wij willen blijvend inzetten op deze nieuwe benaderingswijze van gezondheid en verwachten van onze professionals dat zij deze gedachte als uitgangspunt voor hun handelen nemen en aansluiting zoeken bij datgene wat iemand (nog) wil bereiken en mensen daarbij ondersteunen.

De afbouw van zorginstellingen en toename van het aantal ouderen, maakt dat meer mensen met een fysieke of mentale beperking langer in de kernen blijven wonen en zo zelfstandig mogelijk mee kunnen blijven doen. Dit vraagt om een zorgvuldige inrichting van de openbare ruimte, zodat gemeentelijke gebouwen en noodzakelijke voorzieningen (o.a. winkels, horeca) herkenbaar, bereikbaar en toegankelijk zijn.

Door de toenemende vergrijzing van onze maatschappij wordt het aandeel van mensen met dementie ook een stuk groter in de nabije toekomst. Laarbeek probeert daar op in te spelen door een dementie-vriendelijke gemeente te zijn waarin gekeken wordt naar de mensen met dementie en hun omgeving.

Omdat mensen langer thuis blijven wonen, moet de zorg hierop aangepast worden.

Ook het begrip voor mensen met dementie in onze dorpen zal moeten veranderen, zodat ze langer mee kunnen doen in hun buurt en vereniging.

Steeds vaker wordt bij het verlenen van zorg een beroep gedaan op vrijwilligers die mantelzorg verlenen. Mantelzorg verlenen, hoort bij het leven. Dat neemt niet weg dat mantelzorgers overbelast kunnen raken. Slechts een beperkt gedeelte van de mantelzorgers is in beeld bij de welzijnsorganisatie.

Veel van hen vinden het normaal wat ze doen en hebben geen behoefte aan ondersteuning of advies. In de toekomst zal steeds vaker een beroep op mantelzorgers moeten worden gedaan. De mantelzorger moet, daar waar nodig en gewenst, vanuit de sociale basisstructuur ondersteund en ontlast worden.

Jeugdparticipatie is het maatschappelijk meedoen van jeugd, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of via een maatschappelijke stage. Dit geeft jongeren inspraak en invloed en een bredere kijk op de maatschappij waar ook zij onderdeel van uitmaken. Ze krijgen de mogelijkheid om een initiatief te nemen en verantwoordelijkheid te dragen. In de Toekomstvisie van Laarbeek is aangegeven dat de jeugd onze toekomst is.

Accommodaties

In Laarbeek is de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in voorzieningen in alle dorpen, waardoor er een uitstekend niveau aan sociale, culturele en educatieve voorzieningen aanwezig is. Dit willen we naar de toekomst toe ook zo behouden. Dat vraagt enerzijds om reserveringen/investeringen ten aanzien van het beheer en onderhoud van de voorzieningen maar vraagt ook om een andere verdeling van de verantwoordelijkheden met betrekking tot het beheer en onderhoud van de voorzieningen. Er zal een grotere rol en inbreng van de inwoners en organisaties worden verwacht.

5.1 Speerpunten

Wat willen we bereiken?

- 5.01 Toewerken naar een sociaal domein zonder schotten met minder regels, met als doelstelling goede zorg betaalbaar te houden; hierbij de inbreng van zorggebruikers periodiek monitoren en ons op basis daarvan te richten op preventie
- 5.02 We zetten ons in voor een eenzaamheidsaanpak (voor jong en oud)
- 5.03 We blijven inzetten op een bredere kijk op gezondheid
- 5.04 Bij de inrichting van openbare voorzieningen en openbare ruimte wordt rekening gehouden met mensen met een mentale of fysieke beperking
- 5.05 We willen overbelasting van mantelzorgers voorkomen
- 5.06 We willen de participatie van jeugd bevorderen
- 5.07 We zorgen ervoor dat accommodaties op orde blijven
- 5.08 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen

Wat gaan we daar voor doen?

5.2 Financiën

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	15.495	16.283	17.149	16.988	16.936	16.933
Onderwijshuisvesting	741	474	439	439	439	439
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	820	958	925	925	925	925

Sportbeleid en activering	235	259	205	205	205	205
Sportaccommodaties	1.079	985	1.062	1.061	1.047	1.047
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	171	206	226	226	226	226
Samenkracht en burgerparticipatie	2.844	3.106	3.146	3.042	3.024	3.021
Wijkteams	2.013	2.373	2.987	2.981	2.981	2.981
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	400	406	423	423	423	423
Maatwerkdienstverlening 18+	2.382	2.597	2.556	2.556	2.556	2.556
Maatwerkdienstverlening 18-	84	61	100	100	100	100
Geëscaleerde zorg 18-	3.937	4.012	4.197	4.147	4.147	4.147
Volksgezondheid	788	846	882	882	862	862
Baten	-1.273	-843	-864	-864	-844	-844
Onderwijshuisvesting	-510					
Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-175	-143	-149	-149	-149	-149
Sportbeleid en activering	-133	-86	-81	-81	-81	-81
Sportaccommodaties	-168	-203	-213	-213	-213	-213
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		-13	-13	-13	-13	-13
Samenkracht en burgerparticipatie	-252	-221	-221	-221	-221	-221
Wijkteams		-73	-73	-73	-73	-73
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-35	-93	-93	-93	-93	-93
Volksgezondheid		-10	-20	-20		
Saldo van baten en lasten	14.223	15.440	16.285	16.124	16.092	16.088
Stortingen in reserves	661	449	15	15	15	15
Onttrekkingen aan reserves	-631	-646	-617	-543	-528	-528
Resultaat	14.252	15.258	15.682	15.596	15.579	15.575

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de begrotingssaldi weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting 2021-2024	-15.276	-15.287	-15.373	-15.373
Aanvullend structureel budget onderhoud sportparken	-78	-78	-78	-78
Bijdrage LED-verlichting sportparken	-1	-1	-1	-1
Subsidieprogramma 2021-2023 _ aanvullende correctie	1	1	1	1
1e Tussenrapportage 2021	-28	-22	-22	-22
Kadernota 2022	-30	-88	-85	-82
Startpositie Meerjarenbegroting 2022-2025	-15.412	-15.476	-15.558	-15.555
Nieuw beleid	-184	-134	-134	-134
Bestaand beleid	47	47	47	47
Gemeentefonds	-9	-9	-9	-9
Dekkingsplan	0	100	200	200
Loon- & prijsontwikkeling	-66	-66	-66	-66
Kapitaallasten	-7	-7	-7	-7

Overige mutaties	-50	-50	-50	-50
Saldo Meerjarenbegroting 2022-2025	-15.682	-15.596	-15.579	-15.575

Toelichting financiële mutaties

Onderstaande tabel laat de mutaties uit de Programmabegroting 2022 zien.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Nieuw beleid	-184	-134	-134	-134
Opstellen plan tot Hervormingsagenda Jeugd	-50	0	0	0
Lasten	-50	0	0	0

Het Rijk heeft voor de komende jaren extra middelen aan de gemeente in het vooruitzicht gesteld ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor Laarbeek gaat het in 2022 om een bedrag van € 1,3 miljoen. Daarbij hebben het rijk en de VNG afgesproken begin 2022 te komen tot een hervormingsagenda jeugd. Deze moet leiden tot verbetering van de toegang tot en kwaliteit van jeugdhulp, betere beheersing van de kosten en borging van de beschikbaarheid van jeugdhulp, versterking van het inzicht in het functioneren van het systeem. De landelijke hervormingsagenda zal een uitwerking moeten krijgen in een lokaal plan. Daarvoor zoeken we zoveel mogelijk de verbinding met andere initiatieven zoals het onderzoek naar de invulling van het sociaal team, Koersagenda 2021-2024 GR Peeltgemeenten, nationaal programma onderwijs en het op te stellen beleidsplan sociaal domein 2023-2026.

Voor het opstellen van het plan wordt een bedrag geraamd van eenmalig € 50.000. Mogelijk leidt het op een later moment tot meer lasten (incidenteel/structureel) om tot inverdieneffecten te komen bij de uitvoering van het plan.

Uitbreiding formatie Gedragswetenschapper	-49	-49	-49	-49
Lasten	-49	-49	-49	-49

Steeds meer werkprocessen opgesteld vanuit regionale inkoopafspraken (Een 10 voor de jeugd) en regionale samenwerking (21voordejeugd) met bijvoorbeeld Veilig Thuis en Raad voor de kindbescherming vragen om de inzet van een lokale gedragswetenschapper. Daarnaast is er een toename van complexe problematieken, waarbij de gezins- en jongerencoaches ondersteund dient te worden door een gedragswetenschapper. Dit vraagt om dagelijkse beschikbaarheid van een gedragswetenschapper, wat met de huidige formatie niet te realiseren is. Bij het onderzoek naar de kwalitatieve en kwantitatieve omvang van het team sociaal domein zullen we evalueren of deze omvang voldoende is. Eventuele resultaten daarvan worden in de kadernota 2023 verwerkt. De geraamde lasten bedragen € 65.000 en kunnen deels worden gedekt uit een restbudget voor gedragsdeskundigheid.

Uitbreiding formatie Gezins- en Jongerencoaches	-85	-85	-85	-85
Lasten	-85	-85	-85	-85

In 2021 is de formatie gezins- en jongerencoaches incidenteel opgehoogd tot 31-12-2021. De ervaring leert dat deze uitbreiding structureel nodig blijft. De complexiteit van problematieken en het aantal vechtscheidingen zijn toegenomen. Dergelijke casussen vragen

meer inzet van gezins- en jongerencoaches. Door de problemen die leven bij de organisaties die jeugdbescherming en jeugdreclassering uitvoeren, wordt er meer (langere en intensievere) inzet van gezins- en jongerencoaches gevraagd. Daarnaast kampt de jeugdzorg met een wachtlijstproblematiek, wat met de huidige arbeidsmarkt niet op korte termijn zal veranderen. Daardoor houden gezins- en jongerencoaches langer een intensievere rol in een casus.

Bestaand beleid	47	47	47	47
Actualisatie verzekeringspremies 2022 e.v.	-9	-9	-9	-9
Lasten	-9	-9	-9	-9

De actuele premies van de huidige verzekeringsportefeuille zijn tegen het licht gehouden. Dit leidt tot diverse noodzakelijke bijstellingen, zowel positief als negatief; per saldo een budgettair nadeel ter grootte van € 14.368.

Deze structurele bijstelling voor 2022 en verder wordt, verdeeld over diverse programma's, opgenomen in de begroting 2022.

Actualisering prognose zorgkosten 2022 Sociaal Domein	97	97	97	97
Lasten	97	97	97	97

In september 2021 is door het college van B&W via de Q2-rapportage een geactualiseerde prognose zorgkosten 2021-2022 Sociaal Domein' ontvangen van de GR Peelgemeenten.

In deze begroting vindt de bijstelling plaats naar de geactualiseerde prognose 2022 voor de zorgkosten Sociaal Domein (Wmo, Jeugd en Bijzondere bijstand, Minimabeleid & Schuldhulpverlening).

De bijstelling 2022 resulteert per saldo in een voordeel van € 52.300.

Bijstelling OAB/VVE-budget	0	0	0	0
Lasten	-6	-6	-6	-6
Baten	6	6	6	6

Als gevolg van de voorlopige beschikking OAB/VVE

(OnderwijsAchterstandenBeleid/Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie) voor het jaar 2022 dient de geraamde ontvangst naar boven te worden bijgesteld. Het voorstel is om het ontstane overschot voor eenzelfde bedrag beschikbaar te stellen voor het beschikbare uitgavenbudget OAB/VVE-gelden.

Bijstellingen bijdrage GR GGD	-14	-14	-14	-14
Lasten	-14	-14	-14	-14

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 GGD (besluit AB 7 juli 2021).

Bijstellingen bijdrage GR Peelgemeenten	-28	-28	-28	-28
Lasten	-28	-28	-28	-28

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 GR Peelgemeenten (besluit AB 15 juli 2021).

Gemeentefonds	-9	-9	-9	-9
Verwerking septembercirculaire 2021 Gemeentefonds	-9	-9	-9	-9
Lasten	-9	-9	-9	-9

De verwerking van de septembercirculaire 2021 gemeentefonds laat over de jaren 2022 t/m 2025, ná diverse opgenomen bijstellingen, over alle jaren een budgettair voordeel zien. Daarbij is rekening is gehouden met bijstellingen op de volgende onderdelen:

- Budget coronamiddelen

Het beschikbaar budget wordt verhoogd met incidenteel € 40.000 als gevolg van het 5e compensatiepakket.

- Budget 'toezicht en handhaving gastouderschap'

Dit beschikbaar budget wordt verhoogd met structureel € 5.000 met ingang van 2022.

- Budget Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen

Dit budget wordt opgevoerd met structureel € 4.000 met ingang van 2022.

- Budget re-integratiemiddelen

Hiervoor is over alle jaren heen een lager budget beschikbaar gekomen waardoor minder middelen te besteden zijn voor re-integratie activiteiten.

De diverse budgetbijstellingen leiden tot mutaties in de programma's 4, 5 en 6.

Dekkingsplan	0	100	200	200
Bijstelling structurele risicobuffer Sociaal Domein	0	100	200	200
Lasten	0	100	200	200

In de programmabegroting 2021 is een structurele risicobuffer voor de zorgkosten Sociaal Domein opgevoerd van € 238.000 in 2022, oplopend naar € 438.000 in 2025 en verder. Tevens is een bestemmingsreserve Sociaal Domein aanwezig van € 1,3 miljoen. Nu wordt voorgesteld om de structurele risicobuffer terug te brengen naar structureel € 238.000 voor 2022 en verder. Dit laat een voordeel zien van € 100.000 in 2023 oplopend naar € 200.000 in 2024 en verder.

5.3 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	verplicht volgens BBV j/n	meet eenheid	actualiteit	Laarbeek	gemiddelde gemeente < 25.000 inwoners
Absoluut verzuim	Ja	per 1.000 leerlingen	2017	0	1,3
Relatief verzuim	Ja	per 1.000 leerlingen	2019	5	19
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Ja	%	2020	1,1	1,3
Niet sporters	Ja	%	2020	46,8	50,5

Banen	Ja	per 1.000 inwoners van 15- 64 jaar	2020	592,2	666,3
Jongeren met een delict voor de rechter	Ja	%	2019	1	1
Kinderen uit uitkeringsgezinnen	Ja	%	2019	3	4
Netto arbeidsparticipatie	Ja	%	2020	70,3	69,3
Werkloze jongeren	Ja	%	2019	1	1
Personen met een bijstandsuitkering	Ja	per 10.000 inwoners	2020	218,7	262,8
Lopende re- integratievoorzieningen	Ja	per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	2020	56,7	148,9
Jongeren met jeugdhulp	Ja	% van alle jongeren tot 18 jaar	2020	7,6	10,6
Jongeren met jeugdbescherming	Ja	%	2020	1,1	1,1
Jongeren met jeugdreclassering	Ja	%	2020	onbekend	0,4
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Ja	per 10.000 inwoners	2020	640	624
Omvang huishoudelijk restafval	Ja	Kg/inwoners	2019	57	126
Hernieuwbare elektriciteit	Ja	%	2019	5,4	onbekend

6 Financiën en bedrijfsvoering

Portefeuillehouders

Burgemeester van der Meijden
Wethouder Meulensteen

Financiën

De gemeente Laarbeek is een financieel gezonde gemeente. We hebben een kwalitatief hoog voorzieningenniveau en toch is het tot nu toe gelukt om een meerjarig sluitende begroting en een ruim weerstandsvermogen te hebben en op te bouwen. De komende raadsperiode streven we ernaar om deze goede financiële situatie te behouden dan wel te verbeteren. We blijven investeren in de gemeenschap en willen de huidige leefkwaliteit behouden dan wel versterken. Afgezien van de reguliere inflatiecorrecties, willen we echter terughoudend omgaan met lastenverhoging.

Bedrijfsvoering

Met het vaststellen van de Toekomstvisie "Samen daadkrachtig en energiek naar 2030" is er door gemeente en gemeenschap een bewuste keuze gemaakt om een zelfstandige gemeente te zijn, die bovendien geen beleidsarme beheer- of regiegemeente is. De gemeente heeft de afgelopen jaren vooral ingezet op een slanke en slagvaardige organisatie. Het is nodig onze personeelsformatie en de bedrijfsvoering mee te laten groeien in een nieuw tijdsperspectief om de organisatie en de medewerkers slagvaardig te houden.

6.1 Speerpunten

Wat willen we bereiken?

- 6.01 Wij werken aan het behoud dan wel het versterken van de huidige leefkwaliteit in onze gemeente en zijn terughoudend met het verhogen van lasten voor onze inwoners; uitgangspunt is hierbij de vastgestelde begroting 2018
- 6.02 Wij investeren in ons personeelsbestand en de bedrijfsvoering, zodat die in evenwicht zijn met de maatschappelijke opgaven en taken van deze tijd; de hierover gemaakte afspraken concretiseren we in de Kadernota voor de begroting 2019
- 6.03 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen

Wat gaan we daar voor doen?

6.01	Wij werken aan het behoud dan wel het versterken van de huidige leefkwaliteit in onze gemeente en zijn terughoudend met het verhogen van lasten voor onze inwoners; uitgangspunt is hierbij de vastgestelde begroting 2018	
	Onderzoek invoering verblijfsbelasting	<i>Planning</i>
	Na een nieuw arbeidsmigrantenbeleid en de uitfasering van corona-effecten op de ondernemers wordt in 2024 aan de raad een voorstel voorgelegd over de mogelijke invoering van verblijfsbelasting (toeristenbelasting) per 1 januari 2025. Als basis hiervoor zal een onderzoek worden uitgevoerd waarin de te verwachten opbrengsten worden afgewogen tegen de mogelijke (beheersmatige) gevolgen en de impact op ondernemers en belastingplichtigen (toeristen en arbeidsmigranten).	12 - 2024

6.03 Afspraken toegevoegd die niet in het raadsprogramma waren opgenomen

Doorontwikkeling ICT-programma

Planning

2022 is het tweede jaar van het huidige informatiebeleidsplan. Er wordt voortgebouwd op het vorige plan en de volgende thema's zijn leidend:

- Moderne dienstverlening, architectuur, datamanagement, flexibele organisatie en regie op beheer. Voornamelijk projecten in 2022:
- De transitie naar de common ground (Dimpact, zie verbonden partijen)
 - Informatiebeveiliging; businesscontinuïteitsplan
 - Uitrol Office 365
 - Verbeteren datagedreven werken inclusief data-analyse
 - Veilig plaats- en tijdonafhankelijk werken

6.2 Financiën

	Rekening	Begroting		Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Lasten	8.215	8.176	8.920	8.831	8.710	8.799
Resultaat van de rekening van baten en lasten	943					
Ondersteuning organisatie	7.372	7.367	8.310	8.262	8.114	8.160
Treasury						
OZB woningen	4	4	4	4	4	4
Overige baten en lasten	-103	685	485	445	472	515
Vennootschapsbelasting		120	120	120	120	120
Baten	-36.930	-37.265	-40.883	-39.523	-39.184	-39.382
Ondersteuning organisatie	-628	-470	-586	-581	-581	-581
Treasury	-26	-37	-26	-26	-26	-26
OZB woningen	-3.543	-3.582	-3.646	-3.711	-3.778	-3.847
OZB niet-woningen	-1.855	-2.064	-2.087	-2.124	-2.160	-2.197
Belastingen Overig	-27	-27	-27	-27	-27	-27
Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-30.947	-30.929	-34.365	-32.913	-32.611	-32.653
Overige baten en lasten	96	-155	-146	-141	-1	-51
Saldo van baten en lasten	-28.714	-29.089	-31.964	-30.693	-30.474	-30.584
Stortingen in reserves	5.388	146	1.383	140		
Onttrekkingen aan reserves	-5.360	-917	-608	-267	-217	-217
Resultaat	-28.686	-29.860	-31.188	-30.820	-30.691	-30.800

Onderstaande tabel geeft de ontwikkeling van de begrotingssaldi weer.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Primitieve begroting 2021-2024	29.404	29.479	29.542	29.675
Aanvullend structureel budget onderhoud sportparken	78	78	78	78
Krediet gemeentelijke bijdrage aanpak N279	2	2	2	2
Bijdrage LED-verlichting sportparken	1	1	1	1

Herplaatsen Carillon Lieshout	1	1	1	1
1e Tussenrapportage 2021	-57	-43	-43	-44
Ophogen krediet Oranjeplein	2	2	2	2
Kadernota 2022	505	305	267	303
Waterbeheersplan 2021	3	3	3	3
Startpositie Meerjarenbegroting 2022-2025	29.938	29.828	29.852	30.020
Nieuw beleid	-93	-73	-73	-73
Bestaand beleid	-259	-259	-299	-299
Gemeentefonds	2.260	1.124	1.055	1.048
Dekkingsplan	-1.033	-220	-311	-356
Loon- & prijsontwikkeling	171	172	172	172
Kapitaallasten	45	46	46	9
Overige mutaties	157	202	249	279
Saldo Meerjarenbegroting 2022-2025	31.188	30.820	30.691	30.800

Toelichting financiële mutaties

Onderstaande tabel laat de mutaties uit de Programmabegroting 2022 zien.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Nieuw beleid	-93	-73	-73	-73
Extra storting in voorziening onderhoud gebouwen voor verduurzaming gemeentelijke gebouwen	-50	-50	-50	-50
Lasten	-50	-50	-50	-50

Met de vaststelling van het meerjarenonderhoudsplan gebouwen is voorzien in reguliere vervangingen en onderhoud in duurzame varianten. Daar zijn de huidige stortingen in de voorziening in de meerjarenbegroting ook op afgestemd. Echter voor nieuwe investeringen in verduurzaming in onze gemeentelijke objecten zijn meer middelen noodzakelijk. Voorgesteld wordt om hiervoor € 50.000 te reserveren als storting in de voorziening onderhoud gebouwen. Mogelijk dat op termijn ook invandienneffecten mogelijk zijn en hiermee is rekening gehouden in de hoogte van het voorgestelde bedrag.

Invoering budget Thuiswerkplek en Vitaliteitsbudget	-23	-23	-23	-23
Lasten	-311	-23	-23	-23
Baten	288	0	0	0

Het budget 'flexibele beloning' voor het personeel wordt gewijzigd conform voorstel Ondernemingsraad (OR). Hiermee wordt het Vitaliteitsbudget ingevoerd (totaal geraamd € 27.500) welke gedekt wordt door verlaging van het bestaande budget flexibel belonen. Daarbij wordt tevens voorgesteld om de bestemmingsreserve 'flexibele beloning' per 1-1-

2022 op te heffen waarbij het restant hiervan toe te voegen aan de algemene reserve. Ook een vergoeding voor de Thuiswerkplek ten behoeve van het personeel wordt ingevoerd. Hiervoor wordt met ingang van 2022 € 7.500 aan jaarlijkse structurele meerkosten geraamd. Daarnaast stijgt het budget Werkkostenregeling (WKR) in verband met een hogere geraamde eindheffing met een bedrag van structureel € 15.000. Per saldo betekent dit € 22.500 aan ongedekte structurele meerkosten.

Realisatie verdiepingsvloer gemeentewerf	-20	0	0	0
Lasten	-20	0	0	0

In verband met de groeiende vraag naar opslag en het plotseling wegvallen van een extra opslagmogelijkheid in de voormalige loods van de firma Penninx in Beek en Donk (deze zou 3 jaar ter beschikking zijn van de buitendienst/Facilitaire zaken) en het voormalige RWS-werfje aan de kanaaldijk in Aarle-Rixtel op afzienbare termijn komen we in de problemen met onze ruimte. Door de plotselinge sloop van de voormalige panden van Penninx is hierop ook niet kunnen anticiperen bij de Kadernota 2022. Vandaar dat nu een eenmalig beroep wordt gedaan op de begroting 2022.

Voorstel is om een entresolvloer te realiseren in de loods van de gemeentewerf. Dit levert een opslag oppervlakte op van ca. 90 m2. Kosten voor deze vloer zijn geraamd op € 20.000 waarvoor eenmalige middelen worden gevraagd.

Bestaand beleid	-259	-259	-299	-299
Aanpassing terugstorting Algemene Reserve uit voorziening gebouwen	0	0	0	0
Lasten	-45	-40	0	0
Baten	45	40	0	0

In de raad van 30 januari 2020 is besloten dat we vanwege het meerjarig (nadelige) saldo van de voorziening onderhoud gebouwen in totaal een bedrag van € 335.000 onttrekken uit de algemene reserve omdat een voorziening geen negatieve stand mag hebben. Om deze zogenaamde tijdelijke voorfinanciering ongedaan te maken, is in hetzelfde raadsbesluit bepaald dat in drie jaren het totale bedrag weer teruggestort zou worden in de algemene reserve (vanuit genoemde voorziening). En wel in 2021 € 135.000, 2022 € 100.000 en 2023 € 100.000. Voorgesteld wordt om genoemde fasering aan te passen als gevolg van de geactualiseerde stand van de voorziening onderhoud gebouwen, voortvloeiende uit de jaarrekening 2020, en in 2021 € 50.000, 2022 € 145.000 en in 2023 € 140.000 terug te storten in de algemene reserve. Alleen de mutatie over 2022 en 2023 worden in deze begroting verwerkt. De aangepaste storting voor 2021 wordt verwerkt in de tussenrapportage 2021. In totaal blijft de terugstorting van € 335.000 hetzelfde en in lijn met het raadsbesluit. Het betreft enkel een andere verdeling over de drie jaren.

Actualisatie contributie 2022 VNG	-1	-1	-1	-1
Lasten	-1	-1	-1	-1

Tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG dd 19 mei 2021 zijn de contributiebedragen 2022 vastgesteld. Rekening houdende met het reeds beschikbare budget betekent dit een marginale bijstelling.

Actualisatie verzekeringspremies 2022 e.v.	-3	-3	-3	-3
Lasten	-3	-3	-3	-3

De actuele premies van de huidige verzekeringsportefeuille zijn tegen het licht gehouden. Dit leidt tot diverse noodzakelijke bijstellingen, zowel positief als negatief; per saldo een budgettair nadeel ter grootte van € 14.368. Deze structurele bijstelling voor 2022 en verder wordt, verdeeld over diverse programma's, opgenomen in de begroting 2022.

Bijstellen bijdragen GR MRE	-4	-4	-4	-4
Lasten	-4	-4	-4	-4

Bijstellingen conform de vastgestelde meerjarenbegroting 2022 GR Metropool Regio Eindhoven (besluit AB 30 juni 2021).

Bijstelling bijdrage GR BSOB	0	0	-40	-40
Lasten	0	0	-40	-40

Bijstelling conform de vastgestelde begroting 2022 GR BSOB (besluit AB 24 juni 2021). In de kadernota 2022 is toegelicht dat de meerjarenraming vanaf 2023 wordt geactualiseerd na uitwerking van de business case. Nu de business case nog onderhanden is, wordt voortsnog aangesloten bij meerjarenraming uit de begroting 2022 van BSOB. In de begroting 2021 van Laarbeek is een tijdelijke verhoging van de deelnemersbijdrage van € 50.000 opgevoerd tot en met 2023, onder andere vanwege de kosten door No Cure No Pay bureaus. Op basis van de huidige informatie is de verwachting dat de kosten rond dat niveau stabiliseren en daarom is het plausibel om de deelnemersbijdrage structureel bij te stellen met € 40.000 vanaf 2024. Het meerjarige beeld zal nogmaals worden geactualiseerd nadat de effecten van de business case volledig zijn uitgewerkt.

Formatie uitbreiding financieel beleid met 0,4 fte	-34	-34	-34	-34
Lasten	-34	-34	-34	-34

Voorgesteld wordt de formatie van de financieel beleidsadviseurs te verhogen met 0,4 fte. In de Kadernota 2022 was al besloten tot uitbreiding met 0,6 fte, zodat tezamen 1 fte kan worden ingevuld in 2022 voor een nieuwe financieel adviseur. In eerste instantie werd gedacht dat 0,6 fte toereikend zou zijn voor extra ondersteuning, omdat een aantal (financiële) taken mogelijk ook anders konden worden belegd. Echter de complexiteit en omvang van de ondersteuning vanuit het eigen team Financiën is dusdanig dat het noodzakelijk maakt om in totaal met 1 fte uit te breiden (en dus nu een aanvullende uitbreiding van 0,4 fte voor te stellen). Het (financieel en bestuurlijk) aandeel van Laarbeek in de gemeenschappelijke regelingen, ontwikkelingen rondom het gemeentefonds, nieuwe wet- en regelgeving en financiële ondersteuning van beleidsmedewerkers spelen hierin een grote rol.

Personele inzet op complexe (multi-disciplinaire) vraagstukken	-85	-85	-85	-85
Lasten	-85	-85	-85	-85

De maatschappelijke opgaven en wettelijke taken van de gemeentelijke organisatie worden steeds complexer. Hiervoor is regelmatig inhuur nodig bij grotere (multidisciplinaire) projecten. Ook moeten we als gemeente steeds vaker proactief en creatief anticiperen bij krapte op de arbeidsmarkt en groeiende opgaven. Dit zal soms betekenen dat we de gevraagde middelen inzetten voor inhuur, soms voor tijdelijke formatie of voor andere oplossingen, die de wendbaarheid van onze kleine organisatie in stand houden en/of vergroten.

Voorgesteld wordt om € 85.000 beschikbaar te stellen voor de personele inzet op dit soort vraagstukken en ruimte te scheppen voor de instandhouding van de kwaliteit van het menselijk kapitaal in onze gemeente.

Uitbreiding formatie 0,25 fte gegevensbeheerder GBI	-23	-23	-23	-23
Lasten	-23	-23	-23	-23

GBI is een applicatie waar de beheerders hun gegevens moeten invoeren/inventariseren en op basis waarvan zij het beheer kunnen vormgeven (onder andere opstellen van bestekken). Dit is een taak die zij naast de reguliere werkzaamheden moeten doen en daardoor soms noodgedwongen achter blijft. Eerder is gevraagd (begroting 2020) om 0,5 fte om het applicatiebeheer vorm te geven en uiteindelijk 0,25 fte toegekend. De praktijk leert dat 0,25 fte in de praktijk vooral ingezet wordt om op ad hoc basis ondersteuningsvragen weg te zetten bij een adviesbureau. Uitbreiding naar 0,5 fte biedt meer mogelijkheden om het applicatiebeheer GBI in de Laarbeekse organisatie te verankeren.

Uitbreiding formatie 0,5 fte intergemeentelijk team P&O	-20	-20	-20	-20
Lasten	-20	-20	-20	-20

Met een krappere wordende arbeidsmarkt en een groeiende organisatie qua omvang en complexiteit van de vraagstukken is de druk op het intergemeentelijk team Personeel en Organisatie de afgelopen periode gegroeid. Om naar de toekomst toe de taken goed te kunnen uitvoeren en als werkgever de medewerkers goed te kunnen faciliteren en het management te faciliteren, is uitbreiding nodig. Voorgesteld wordt om de formatie van P&O met 0,5 fte uit te breiden, waarvan een deel (60%) door Gemert-Bakel bekostigd wordt en het restant (40%) ad € 21.000 door Laarbeek.

Uitbreiding formatie 1 fte juridisch adviseur	-87	-87	-87	-87
Lasten	-87	-87	-87	-87

In Laarbeek is bij veel van de beleidsfuncties vanuit het verleden gekozen voor een meer 'allround' aanpak. Met name bij de functies op het vlak van de ruimtelijke ordening is voor de 'inclusieve' functieprofielen gekozen. Juridisch specialistische werkzaamheden, zoals het schrijven van verweer en beroepschriften en het vertegenwoordigen van de gemeente bij de Rechtbank/Raad van State maken daar onderdeel uit van het takenpakket. De praktijk wijst uit dat in de huidige complexiteit van zaken het steeds lastiger wordt om binnen 1 functie alle aspecten op een adequaat niveau te beheersen. Hier wordt ook tegen aan gelopen bij de invulling van nieuwe vacatures. Dit leidt er toe dat er steeds vaker een beroep moet worden gedaan op het Intergemeentelijk team Juridische Zaken en de huisadvocaat. Uitvraag waarin feitelijk niet is voorzien. Daarnaast geldt, dat de landelijke 'kwaliteitscriteria' VTH (Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving) insteken op een splitsing van taken in verband met het benodigde kennisniveau, onafhankelijkheid, objectiviteit en het maken van voldoende 'vliegrens'.

Vervanging openbare verlichting cfm beleidsplan	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

Conform de vastgestelde nota 'Licht in de openbare ruimte' wordt een investering voor 2022 geraamd van € 280.000.

De dekking van de kapitaallasten vindt binnen hetzelfde programma plaats ten laste van het beschikbare budget vervangingsinvesteringen tbv openbare verlichting.

Vervangingsinvestering diverse vervoermiddelen tbv BOA/personeel	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

De geraamde investering voor de aanschaf van diverse vervoermiddelen tbv BOA/personeel bedraagt € 125.000.

Dekking vindt binnen hetzelfde programma plaats ten laste van het beschikbare budget vervangingsinvesteringen.

Vervangingsinvestering hardware 2022	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

In 2022 is conform I&A plan 2021-2023 een investering voor hardware geraamd van totaal € 117.500, waarvan € 79.615 reeds beschikbaar is in de restantkredieten van voorgaande jaren. In totaal betekent dit een investeringsaanvraag hardware 2022 van € 38.000 (afgerond).

Dit bedrag is onder andere nodig voor de aanschaf van laptops en de ipads voor de nieuwe raadsleden welke in 2022 zullen aantreden.

Dekking van de kapitaallasten vindt plaats binnen hetzelfde programma ten laste van het beschikbaar gestelde budget I&A.

Vervangingsinvestering inrichting binnenterrein gemeentehuis	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

De noodzakelijke vervangingsinvestering bedraagt € 25.000. Dekking vindt binnen hetzelfde programma plaats ten laste van het beschikbare budget vervangingsinvesteringen.

Vervangingsinvestering kantoormeubilair 2022	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

De noodzakelijke vervangingsinvestering bedraagt € 60.000. Dekking vindt binnen hetzelfde programma plaats ten laste van het beschikbare budget vervangingsinvesteringen.

Vervangingsinvestering software 2022	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

In 2022 is conform I&A plan 2021-2023 een investering voor software geraamd van totaal € 227.492, waarvan € 42.881 al beschikbaar is binnen de restantkredieten van voorgaande jaren. Daarnaast komt er € 10.000 beschikbaar via overige beschikbare budgetten/rijks gelden. In totaal betekent dit een investeringsaanvraag software 2022 van € 175.000 (afgerond).

Dit bedrag is onder andere nodig voor inburgering, dimpaacttransitie, diverse koppelingen, Oraclemigratie, uitbreiding zoekfunctionaliteiten, cloudtelefonie, nieuwe applicatie financiën, BOR-applicatie (weg-groen en riool) en de licenties van Citrix/Ivanti.

Dekking van de kapitaallasten vindt plaats binnen hetzelfde programma ten laste van het beschikbaar gestelde budget I&A.

Vervangingsinvestering/herinrichting raadszaal/ontvangsthal gemeentehuis

	0	0	0	0
Lasten	0	0	0	0

De noodzakelijke vervangingsinvestering bedraagt € 85.000. Dekking vindt binnen hetzelfde programma plaats ten laste van het beschikbare budget vervangingsinvesteringen.

Gemeentefonds	2.260	1.124	1.055	1.048
Effect herijking gemeentefonds per 2023	0	-343	-343	-343
Baten	0	-343	-343	-343

De voorlopige financiële effecten van de herverdeling gemeentefonds zijn inmiddels bekend. Voor Laarbeek betekent dit per saldo een budgettair nadeel van ongeveer € 15 per inwoner vanaf 2023. Deze berekening is nog wel voorlopig en gebaseerd op de cijfers 2019. Richting 2023 zullen deze cijfers, en dus het uiteindelijke financiële effect, nog verder geactualiseerd worden. Voor nu wordt voorgesteld om alvast te anticiperen op het budgettair effect door deze bijstelling nu in de Begroting 2022 op te nemen voor een bedrag van structureel € 343.000 nadelig.

Inzet compensatiemiddelen Jeugdzorg

	0	776	709	629
Baten	0	776	709	629

De compensatiemiddelen Jeugdzorg voor het jaar 2022 worden verrekend bij de verwerking van de septembercirculaire 2021 gemeentefonds. Voor Laarbeek is dit een eenmalig geraamd voordeel van ruim € 1,3 miljoen.

Echter de toekenning van de structurele compensatie voor de jaren 2023 en verder wordt overgelaten aan het nieuwe kabinet. Om toch voor de begroting 2022 hierop te kunnen anticiperen, zijn in gezamenlijkheid met het Rijk en IPO (Interprovinciaal Overleg) hier afspraken over gemaakt. Concreet betekent dit voor het begrotingsproces 2022 voor het jaar 2023 en volgende jaren dat maximaal 75% ingerekend mag worden van de genoemde bedragen uit de Hervormingsagenda Jeugd. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met de reeds eerder door Laarbeek ingerekende extra structurele middelen voor Jeugdzorg van € 315.000.

Stelpost voor bijstelling effect herverdeling gemeentefonds of andere schommelingen gemeentefonds

	-200	-200	-200	-200
Baten	-200	-200	-200	-200

De berekeningen van het effect van de herverdeling van het gemeentefonds hebben de afgelopen periode nogal geschommeld als gevolg van bijstellingen door het Rijk van de parameters van deze herverdeling. Ook de effecten van de circulaire van het Rijk laten over de jaren heen een wisselend (zowel positief als negatief) en grillig financieel beeld zien. Beide elementen hebben een groot effect op de omvang van onze algemene uitkering als belangrijkste inkomstenbron van onze gemeente, en daarmee op ons financieel meerjarenperspectief.

In dit licht wordt voorgesteld, nu de septembercirculaire een substantiële positieve bijstelling laat zien, om een stelpost op te nemen voor bijstellingen van het effect van de herverdeling van het gemeentefonds en schommelingen in het gemeentefonds door de circulaire. Wanneer het Rijk namelijk op enig moment moet bezuinigen, zal vanwege de systematiek

van 'samen-trap-op en samen-trap-af' een nadelige bijstelling plaatsvinden voor alle gemeenten in de mei- en/of de septembercirculaire.

Verwerking septembercirculaire 2021 Gemeentefonds	2.460	891	889	962
Lasten	-40	0	0	0
Baten	2.500	891	889	962

De verwerking van de septembercirculaire 2021 gemeentefonds laat over de jaren 2022 t/m 2025, ná diverse opgenomen bijstellingen, over alle jaren een budgettair voordeel zien.

Daarbij is rekening is gehouden met bijstellingen op de volgende onderdelen:

- Budget coronamiddelen

Het beschikbaar budget wordt verhoogd met incidenteel € 40.000 als gevolg van het 5e compensatiepakket.

- Budget 'toezicht en handhaving gastouderschap'

Dit beschikbaar budget wordt verhoogd met structureel € 5.000 met ingang van 2022.

- Budget Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen

Dit budget wordt opgevoerd met structureel € 4.000 met ingang van 2022.

- Budget re-integratiemiddelen

Hiervoor is over alle jaren heen een lager budget beschikbaar gekomen waardoor minder middelen te besteden zijn voor re-integratie activiteiten.

De diverse budgetbijstellingen leiden tot mutaties in de programma's 4, 5 en 6.

Dekkingsplan	-1.033	-220	-311	-356
Bijstelling ozb-opbrengst 2025	0	0	0	-91
Baten	0	0	0	-91

De Kadernota 2022 is geamendeerd vastgesteld. Daarbij is besloten om de ozb-opbrengst 2025 te verhogen met alleen een inflatiecorrectie in plaats van de opgenomen 3% stijging. Bij het toepassen van een geraamde inflatiecorrectie van 1,5% in 2025 betekent dit een te verwerken bijstelling van de eerder ingeraamde ozb-opbrengst 2025 met een bedrag van negatief € 91.000 structureel.

Invoering verblijfsbelasting verschuiven naar 2024 en koppelen aan implementatie beleid arbeidsmigranten (raming inkomsten vanaf 2025 ipv vanaf 2023)	0	-50	-50	0
Baten	0	-50	-50	0

Met het nieuwe arbeidsmigrantenbeleid proberen we arbeidsmigranten beter in beeld te krijgen en meer slaapplekken te creëren. Daarmee komt beter in zicht waar shortstay arbeidsmigranten verblijven die korter dan 3 maanden in Nederland zijn en zijn er meer mogelijkheden voor huisvesting. Op dat moment is een koppeling met de verblijfsbelasting dan ook zinnig. Op dit moment hebben we slechts enkele plekken in beeld. Het nieuwe beleid wordt in 2022 vastgesteld, waarna slaapplekken uitgebreid kunnen worden en bestaande slaapplekken beter in beeld worden gebracht. Hier al opbrengsten te ramen in 2023 en 2024 is relatief vroeg.

Storting in algemene reserve	-950	0	0	0
Lasten	-950	0	0	0

Nu er een substantieel bedrag ontvangen wordt in 2022 vanuit de algemene uitkering, wordt voorgesteld om hiervan het grootste deel, namelijk € 950.000 te storten in de algemene reserve. Enerzijds om de reservepositie onverminderd stevig en solide te houden in het licht van het feit dat we het belangrijk vinden om financieel gezond de toekomst in te gaan. Anderzijds ook om middelen beschikbaar te hebben voor eenmalige extra impulsen voor nieuwe investeringen in de toekomst.

Voor 2022, 2023 en 2024 geen stijging ozb-opbrengst (alleen inflatiecorrectie)

	-83	-170	-261	-265
Baten	-83	-170	-261	-265

Voorgesteld wordt om in lijn met het eerder door de raad aangenomen amendement over 2025 de opbrengst van de onroerende zaakbelastingen niet te laten stijgen in de jaren, 2022, 2023 en 2024. Enkel de inflatiecorrectie wordt in alle jaren vanaf 2022 toegepast, en niet langer het stijgingspercentage van 3%, zoals dat in de meerjarenbegroting was opgenomen.

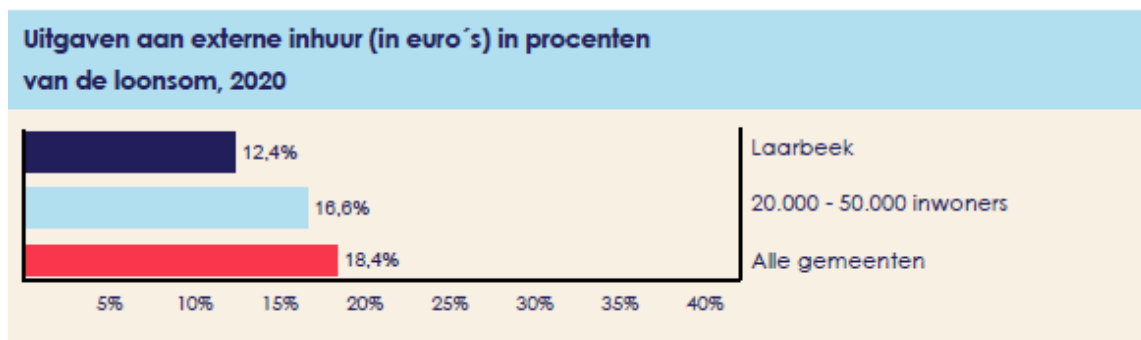
6.3 Beleidsindicatoren

Beleidsindicator	verplicht volgens BBV j/n	meet eenheid	actualiteit	Laarbeek	gemiddelde gemeente < 25.000 inwoners
Formatie	Ja	Fte per 1.000 inwoners	2022	5,02	onbekend
Bezetting	Ja	Fte per 1.000 inwoners	2022	4,47	onbekend
Apparaatskosten	Ja	Kosten per inwoner	nvt	niet gemeten	onbekend
Externe inhuur	Ja	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	6,17	onbekend
Overhead	Ja	% van totale lasten	2022	11,4	onbekend

De beleidsindicatoren uit bovenstaande tabel hebben betrekking op 2022 en zijn voor andere gemeenten nog niet in alle gevallen bekend. Om toch een vergelijking te maken, zijn in het navolgende een aantal gegevens gepresenteerd uit de personeelsmonitor 2020 van het A&O-fonds.

Gemeentelijke bezetting in personen in 2020			
	Laarbeek	20.000 tot 50.000 inwoners	Alle gemeenten
In personen	115	42.810	171.054
Per 1.000 inwoners	5,1	7,9	9,8

Gemeentelijke bezetting in fte in 2020			
	Laarbeek	20.000 tot 50.000 inwoners	Alle gemeenten
In fte	102	36.750	151.893
Per 1.000 inwoners	4,5	6,8	8,7

6.4 Investeringsen

Onderstaande tabel geeft de investeringen voor het begrotingsjaar 2022 weer.

Omschrijving	Bruto budget	Bijdrage derden	Netto-budget
Vervanging Iveco bestelbus	65.000		65.000
Vervanging hardware 2022	38.000		38.000
Vervanging software 2022	175.000		175.000
Vervanging/herinrichting raadszaal/ontvangsthal gemeentehuis	85.000		85.000
Vervanging kantoormeubilair 2022	60.000		60.000
Vervanging inrichting binnenterrein gemeentehuis	25.000		25.000
Vervanging diverse vervoermiddelen tbv BOA/personeel	125.000		125.000

Paragrafen

Algemeen

De paragraaf betreffende de lokale heffingen bevat ten minste (BBV, artikel 10):

- a de geraamde inkomsten;
- b het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- c een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- d een aanduiding van de lokale lastendruk;
- e een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

De lokale heffingen in de gemeente Laarbeek bestaan uit de volgende belastingen:

1. Onroerendezaakbelastingen
2. Rioolheffing
3. Afvalstoffenheffing
4. Leges
5. Markt- en staangeld
6. Reclamebelasting

Een systeembenadering

Bij de systeembenadering wordt in de programmabegroting en –rekening kort ingegaan op de relevante ontwikkelingen. Het beleid is uitgewerkt in specifieke beleidsnota's. Deze beleidsnota's worden periodiek door de gemeenteraad vastgesteld.

De beleidskaders opnemen in de begroting

Het alternatief is dat geen beleidsnota's gemaakt worden, maar dat elk jaar in programmabegroting en –rekening het totale beleid integraal wordt opgenomen.

Om de begroting te beperken tot hoofdlijnen van beleid is gekozen voor de systeembenadering, waarbij het beleid van Laarbeek wordt vastgesteld door middel van diverse beleidsnota's:

- Nota lokale heffingen (paragraaf lokale heffingen)
- Nota risico-inventarisatie en nota reserves en voorzieningen (paragraaf weerstandsvermogen)
- Beheerplannen wegen, riolering, groen, openbare verlichting en onderhoud gemeentelijke gebouwen (paragraaf onderhoud kapitaalgoederen)
- Treasurystatuut gemeente Laarbeek (paragraaf financiering)
- Grondnota (paragraaf grondbeleid)

1 Lokale heffingen

Geraamde belastinginkomsten (en overige heffingen)

In onderstaande tabel is aangegeven wat de geraamde inkomsten voor het jaar 2022 tot en met 2025 zijn:

<i>bedragen x € 1.000</i>	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2022	2023	2024	2025
Leges	1.125	1.042	994	994
Onroerendezaakbelasting	5.733	5.835	5.938	6.044
Afvalstoffenheffing	2.087	2.087	2.087	2.087
Rioolheffing	2.231	2.231	2.231	2.231
Reclamebelasting	27	27	27	27
Totaal Lokale heffingen	11.203	11.222	11.276	11.382

1.1 Beleidsuitgangspunten

Binnen de gemeente Laarbeek gelden de volgende lokale heffingen:

1. Onroerendezaakbelasting
2. Afvalstoffenheffing
3. Rioolheffing
4. Reclamebelasting
5. Leges

De raad stelt de verordeningen jaarlijks vast en de Belastingssamenwerking Oost-Brabant (BSOB) zorgt vervolgens voor de uitvoering, zoals het opleggen en innen van de aanslagen. Dat geldt niet voor de leges, de heffing daarvan verloopt rechtstreeks via de gemeente.

Een nadere toelichting op het beleid is te vinden in de Nota lokale heffingen. Deze is op 17 september 2015 door de raad vastgesteld. Daarnaast zijn de actuele verordeningen te vinden via www.overheid.nl.

1.2 Overzicht lokale heffingen

1.2.1 Onroerendezaakbelasting

Onder de naam 'Onroerendezaakbelasting' wordt een belasting geheven van de eigenaren en gebruikers van alle binnen de gemeente gelegen niet-woningen en van de eigenaren van de woningen. Uitgegaan wordt van de waarde welke als gevolg van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) is vastgesteld. Jaarlijks vindt een algehele hertaxatie plaats. Naar de waarde peildatum 1 januari 2021 wordt een nieuwe waarde vastgesteld. Deze waarde geldt voor het heffingsjaar 2022.

De volgende beleidsuitgangspunten worden toegepast bij de berekening van de OZB-tarieven:

- OZB is algemeen dekkingsmiddel, er is geen relatie te leggen met de bijhorende kosten.
- Tariefdifferentiatie (gebruik bedrijven, eigendom bedrijven en eigendom woningen).
- Trendmatige opbrengststijging met een jaarlijks inflatiepercentage om voorzieningen in de vier kernen te handhaven.
- Extra stijging OZB opbrengst alleen als de economische situatie hiertoe aanleiding geeft.
- Belastingtarieven worden voor het begin van het kalenderjaar vastgesteld door de gemeenteraad.

1.2.2 Rioolheffing

De volgende beleidsuitgangspunten worden toegepast bij de berekening van de tarieven rioolheffing:

- Kostendekkende heffing, alle uitgaven die betrekking hebben op riolering en watertaken worden gecompenseerd met de rioolheffing.
- Tariefdifferentiatie woningen en bedrijven. Tarief bedrijven volgens staffel als drinkwaterafname groter is dan 500 m³ per jaar.
- Bij de berekening wordt rekening gehouden met BTW en overheadkosten.
- Belastingtarieven worden voor het begin van het kalenderjaar vastgesteld door de gemeenteraad.
- Trendmatige opbrengsten stijging met 3,61% op basis van het rioleringsplan vGRP+2019-2023.
- De tariefstijging in 2022 bedraagt per saldo 5,11% ten opzichte van het tarief rioolheffing 2021.
- Voor deze heffing is kwijschelding mogelijk.
- De rioolheffing heeft het karakter van een bestemmingsheffing, bedoeld om alle kosten voor noodzakelijk geachte (collectieve) maatregelen ten aanzien van riolering, hemelwater en grondwater te kunnen verhalen. Omdat het een bestemmingsheffing is, hoeft in de relatie tot de belastingplichtige geen sprake te zijn van een rechtstreekse tegenprestatie in de vorm van een verleende dienst of een voorziening waarvan de belastingplichtige gebruik maakt.
- De rioolheffing wordt geheven op basis van de uitgangspunten zoals die zijn opgenomen in het vGRP+ 2019-2023 (raadsbesluit: 6 december 2018). Hoofddregel bij het kostenverhaal is dat de kosten via de heffing mogen worden verhaald die worden gemaakt ter nakoming van de zorgplichten.

Berekening kostendekkendheid	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening
Rioolheffing	2022	2021	2020	2020
Netto kosten taakveld	1.397	1.195	1.088	1.245
Toe te rekenen kosten:				
Overhead	587	603	604	604
BTW	247	237	225	225
Totale kosten	2.231	2.035	1.917	2.074
Opbrengst heffingen	2.231	2.034	1.917	2.001
Dekkingspercentage	100%	100%	100%	97%

1.2.3 Afvalstoffenheffing

De volgende beleidsuitgangspunten worden toegepast bij de berekening van de Afval-tarieven:

- Kostendekkende heffing, alle uitgaven die betrekking hebben op afvalinzameling en verwerking worden gecompenseerd met de afvalstoffenheffing.
- Bij de tarief berekening wordt rekening gehouden BTW en overheadkosten.
- Belastingtarieven worden voor het begin van het kalenderjaar vastgesteld door de gemeenteraad.
- Voor deze heffing is een kwijtschelding mogelijk tot een bedrag van € 344,28 (2021).

Berekening kostendekkendheid	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening
Afvalstoffenheffing	2022	2021	2020	2020
Netto kosten taakveld	1.682	1.832	1.674	1.660
Toe te rekenen kosten:				
Overhead	82	77	76	76
BTW	323	323	323	323
Totale kosten	2.087	2.232	2.073	2.059
Opbrengst heffingen	2.087	2.231	2.071	1.950
Dekkingspercentage	100%	100%	100%	95%

1.2.4 Leges

Het beleid is erop gericht om de komende jaren te streven naar verdergaande maximale kostendekking. Bij het toepassen van de verhogingen zullen tevens vergelijkende tarieven in omliggende gemeenten in ogenschouw worden genomen.

De volgende beleidsuitgangspunten worden toegepast bij de berekening van de leges-tarieven:

- Jaarlijkse toename van de leges opbrengst. Index op basis van de begroting.
- Leges zijn diensten, werkelijke opbrengst is afhankelijk van het aantal gevraagde diensten.
- Bij de tariefberekening wordt geen rekening gehouden met BTW en overheadkosten.
- Leges worden voor het begin van het kalenderjaar vastgesteld door de gemeenteraad.
- Voor bepaalde leges geldt een wettelijke maximale tariefstelling. Indien het berekende tarief hoger is dan wettelijk is toegestaan, wordt het wettelijke maximumtarief toegepast.
- Voor leges is geen kwijtschelding mogelijk.
- Als uitgangspunt geldt dat de bouwleges jaarlijks worden verhoogd met 2% en de overige leges worden jaarlijks verhoogd met 5%, voor zover mogelijk.

Berekening kostendekkendheid	Begroting	Begroting	Begroting	Rekening
Leges	2022	2021	2020	2020
Totale netto kosten	1.829	1.714	1.922	1.524
Opbrengst leges	1.125	1.107	1.055	1.326
Dekkingspercentage	62%	65%	55%	87%

1.2.5 Reclamebelasting

Reclamebelasting wordt sinds 2015 opgelegd in het winkelgebied Piet van Thielplein. Vanaf 2020 is daar het winkelgebied Heuvelplein aan toegevoegd. De belasting is ingevoerd op verzoek van de ondernemersvereniging. Doel van de heffing is om alle winkeliers mee te laten betalen aan de verdere ontwikkeling van het gebied. Welke maatregelen genomen worden, hangt af van de wensen van de ondernemersvereniging.

De volgende beleidsuitgangspunten zijn toegepast bij de berekening van de reclamebelasting:

- Het heffingsgebied betreft winkelgebied Piet van Thielplein en Heuvelplein.
- 100% doorbetaling van de werkelijke opbrengst.
- Bij de tarief berekening wordt geen rekening gehouden met BTW en overheadkosten.
- Belastingtarieven worden voor het begin van het kalenderjaar vastgesteld door de gemeenteraad, dit kan ook betekenen dat verordeningen van oude jaren niet geactualiseerd worden.
- Voor reclamebelasting is geen kwijtschelding mogelijk.

1.2.6 Markt- en staangelden

Markt- en staangelden zijn vergoedingen die de gemeente vraagt voor het in gebruik geven van gemeentegrond voor private doeleinden. De mate van kostendekkendheid speelt geen rol bij deze heffing. Het gaat om beperkte opbrengsten die gerealiseerd worden door het ter beschikking stellen van gemeentegrond voor private doelen.

De volgende beleidsuitgangspunten worden toegepast bij de berekening van de markt- & staangeld-tarieven:

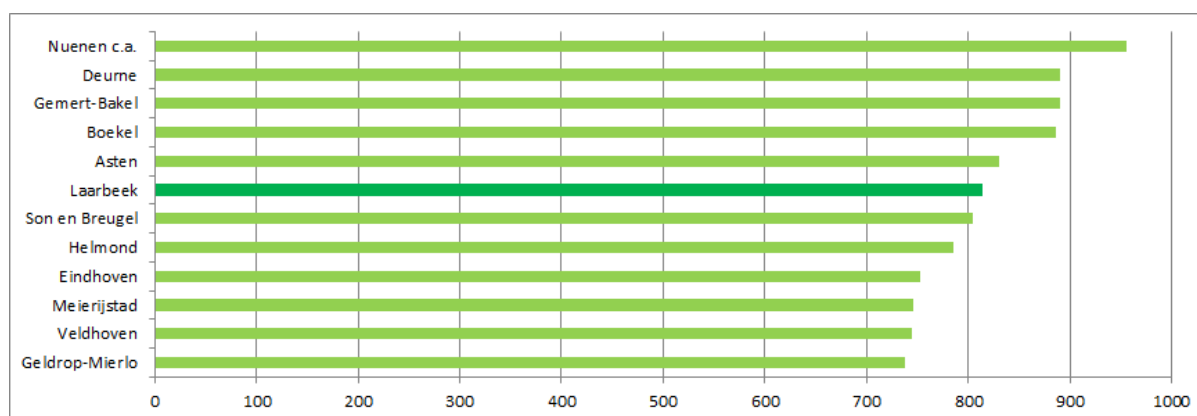
- Stabiele prijzen, geen indexering om zoveel mogelijk kraamhouders te behouden voor de markt in Laarbeek.
- Bij de tarief berekening wordt geen rekening gehouden BTW en overheadkosten.
- Belastingtarieven worden voor het begin van het kalenderjaar vastgesteld door de gemeenteraad, dit kan ook betekenen dat verordeningen van oude jaren niet geactualiseerd worden.
- Voor markt- & staangeld is geen kwijtschelding mogelijk.

1.3 Lokale lastendruk

Aanduiding lokale Belastingdruk per woonruimte

In onderstaande tabel wordt een beeld gegeven van de lokale lastendruk per meerpersoonshuishouden in vergelijking tot omliggende gemeenten op basis van gegevens uit 2021. In relatie tot het goede voorzieningenniveau binnen onze gemeente is het positief om te constateren dat de woonlasten op een gemiddeld niveau liggen.

Gemiddelde woonlasten meerpersoonshuishoudens omliggende gemeenten

Bron: Coelo 2021 Atlas van de lokale heffingen

De gegevens van andere gemeenten over 2022 zijn nog niet bekend, dus een vergelijking op basis van de tarieven 2022 is op het moment van schrijven niet mogelijk.

Berekening lokale belastingdruk	werkelijk 2020	raming 2021	raming 2022
Uitgangspunten:			
Gemiddelde WOZ waarde	294.000	306.000	306.000
Aantal containerledingen afval:			
Grijs 140 ltr	6	4	4
GFT 140 ltr	3	6	6
Ontwikkeling lastendruk:			
OZB	373	380	386
Rioolheffing	199	209	220
Afvalstoffenheffing	204	194	200
Saldo	776	783	806

Voor het samenstellen van de bovenstaande tabel zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De weergegeven WOZ-waarden zijn de gemiddelde WOZ-waarden voor de gemeente Laarbeek op basis van Waarstaatjegemeente.nl en het CBS. Voor het begrotingsjaar is uitgegaan van dezelfde waarde als het huidige jaar.
- De lastenberekening over 2020 en 2021 zijn gebaseerd op de vastgestelde tarieven in de betreffende jaren. De aannames voor de tarifiering in 2022 zijn hieronder toegelicht.
- Voor het OZB tarief is in het begrotingsjaar een stijging van 1,5% toegepast. De daadwerkelijke tariefbepaling moet nog plaatsvinden en hangt onder andere af van de bepaling van het totaal aan WOZ-waarden door BSOB. In december 2021 vindt de besluitvorming over de tarieven plaats. Dat geldt ook voor de tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing.

- Voor de rioolheffing is een stijging van 5,11% toegepast, gebaseerd op GRP 2019-2023 en de jaarlijkse inflatiecorrectie.
- Op basis van de meest recente gegevens zijn de lasten en baten binnen het taakveld Afval geactualiseerd. De inschatting is dat ±€ 60.000 extra opbrengst benodigd is om tot een sluitende afvalbegroting te komen. Dat is mogelijk te realiseren met een stijging van het vastrecht van ongeveer € 6. Dat is ter indicatie voor 2022 in de bovenstaande tabel verwerkt. In december vindt de besluitvorming door de raad plaats over de definitieve tariefstelling.
- Het aantal containerledigingen is voor de jaren 2021 en 2022 aangepast naar het gemiddeld aantal verwachte ledigingen in 2021 van de 140 liter rest en GFT containers.
- De lokale berekening afvalstoffenheffing wijkt af van de berekening door Coelo. Coelo hanteert cijfers van het CBS over gemiddeld aanbod rest- en gft-afval per inwoner. Deze gegevens zijn twee jaar oud.

1.4 Kwijtscheldingsbeleid

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van de gemeentelijke heffingen te verlenen. Door de gemeenteraad is besloten dat voor de volgende belastingen een verzoek om kwijtschelding kan worden ingediend:

1. Rioolheffing;
2. Afvalstoffenheffing;
3. Onroerende-zaakbelasting, gebruikersbelasting.

De uitvoering van het kwijtscheldingsbeleid is in overeenstemming met de Uitvoeringsregeling invorderingswet 1990. Deze uitvoeringsregeling is met 2 punten beperkt door gemeentelijk beleid:

1. Bij kwijtschelding van de afvalstoffenheffing wordt maximaal een bedrag terugbetaald van € 344,28 (hoogte bedrag in 2021). Dit maximumbedrag is opgenomen om te voorkomen dat belastingplichtigen die in aanmerking komen voor kwijtschelding hun containers onnodig laten ledigen en te stimuleren om door te gaan met het scheiden van afvalstoffen.
2. Er wordt alleen kwijtschelding verleend aan natuurlijke personen.

2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Deze paragraaf geeft aan hoe de financiële positie van de gemeente zich verhoudt tot de risico's. Oftewel het vermogen van de gemeente Laarbeek om ook in ongunstige tijden de incidentele financiële risico's op te kunnen vangen om zo haar taken ongewijzigd te kunnen voortzetten en hierdoor niet de continuïteit van de gemeente in gevaar komt.

Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit (buffer) en de ingeschatte risico's die worden gelopen.

Om het benodigde weerstandsvermogen te kunnen beoordelen geven we inzicht in de risico's. Onder een risico verstaan we het gevaar voor financiële schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het risico heeft dan betrekking op het samenvallen van die bepaalde omstandigheden (de kans) en de negatieve gevolgen (de schade / bedrag).

Tot slot wordt in deze paragraaf vijf financiële kengetallen gepresenteerd die vanuit de BBV gepresenteerd moeten worden, zijnde: schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente.

2.1 Beleidsuitgangspunten

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit.

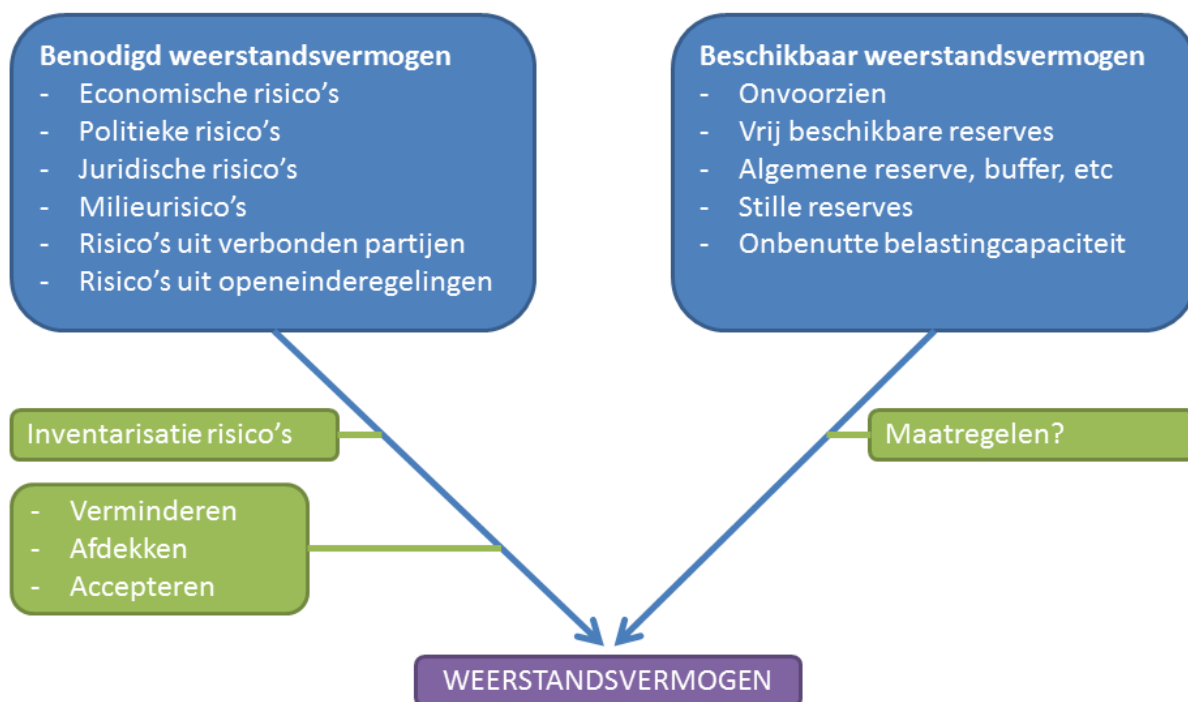
Jaarlijks inventariseren wij de risico's die van invloed kunnen zijn op de bedrijfsvoering om deze (zo veel mogelijk) te beperken en de vermogenspositie te kunnen beoordelen. De belangrijkste risico's qua financiële impact worden in kaart gebracht door middel van een korte scan van de organisatie. Uit de inventarisatie zijn in totaal 35 risico's in beeld gebracht. In het onderstaande paragraaf zijn de risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit.

Het benodigde weerstandsvermogen uit de risico's zetten we vervolgens af tegen de beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is dat deel van het eigen vermogen dat beschikbaar is om eventuele risico's financieel op te kunnen vangen.

Om de ratio weerstandsvermogen te bepalen wordt het benodigde weerstandsvermogen in relatie gebracht tot de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit geeft de conclusie in hoever wij als gemeente Laarbeek in staat zijn potentiële risico's financieel op te vangen.

Visueel ziet dat er als volgt uit:

2.2 Weerstandscapaciteit

Zoals in het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven, bestaat de weerstandscapaciteit uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken (artikel 11-1a).

De beschikbare weerstandscapaciteit is dat deel van het eigen vermogen dat beschikbaar is om eventuele risico's financieel op te kunnen vangen. Dit bedrag moet in verhouding zijn met de benodigde weerstandscapaciteit. Dit laatste bedrag komt voort uit het risicoprofiel van een onderneming. De benodigde weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel vermogen een onderneming beschikbaar moet hebben om calamiteiten financieel aan te kunnen.

De opbouw van onze beschikbare weerstandscapaciteit in duizendtallen ziet er als volgt uit:

Algemene reserve	8.222
Reserve grondexploitatie	4.400
Onvoorzien incidenteel	60
Onbenutte belastingcapaciteit	1.238
Beschikbare weerstandscapaciteit	13.920

Vrij aanwendbaar deel reserves (algemene reserve)

In de raadsvergadering van 20 juni 2019 is de "Nota reserves en voorzieningen" vastgesteld. In deze nota wordt aangegeven aan welke criteria de diverse reserves en voorzieningen dienen te voldoen.

De algemene reserve kan vrij over beschikt worden en kan worden aangewend voor het opvangen van eenmalige nadelen. Hierdoor kan de algemene reserve worden meegenomen in de berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit.

De algemene reserve bedraagt per 31 december 2021 is € 8.222.000.

Reserve grondexploitatie-risico's

Speciaal voor de risico's die te maken hebben met grondexploitatie is een risicoreserve grondbedrijf gevormd. Deze reserve is onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit. De stand van deze reserve bedraagt maximaal € 4,4 miljoen (volgens de grondnota). Dit is opgebouwd uit de risico's uit de Monte Carlo risico analyse voor grondexploitatie ter hoogte van € 2,4 miljoen plus een ophoging van € 2 miljoen.

Indien de reserve hoger wordt dan het maximale bedrag dan valt het overtollige deel vrij ten gunste van de algemene reserve. Hierdoor bedraagt de reserve € 4,4 miljoen bij het opstellen van de begroting.

Stille reserves

Van stille reserves is sprake als bedrijfsmiddelen meer waard zijn dan uit de boekhouding blijkt. De stille reserves zijn een onderdeel van de bedrijfsmiddelen die de gemeente gebruikt. Het is niet mogelijk om de middelen direct beschikbaar te maken en daarom nemen we dit onderdeel niet mee.

Onvoorzien incidenteel

Het is mogelijk om voor incidentele zaken een bedrag op te nemen in de begroting. Met dit bedrag kunnen incidentele nadelen opgevangen worden. Het gaat dan om zaken die bij het maken van de begroting nog niet bekend zijn, maar door bijvoorbeeld wetswijziging wel kosten voor de gemeente met zich meebrengen. In Laarbeek is voor 2022 een raming opgenomen van € 60.000,-.

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij onbenutte belastingcapaciteit wordt uitsluitend gekeken naar de OZB-heffing. Wettelijk is namelijk bepaald dat de tarieven voor de overige heffingen maximaal 100%-kostendekkend mogen zijn. Bij afvalstoffenheffing en de rioolheffing is geen sprake van onbenutte belastingcapaciteit.

Om de onbenutte belastingcapaciteit van de OZB te berekenen, maken we gebruik van de norm die het rijk stelt aan de zogenaamde 'artikel 12-status'. Zodra een gemeente in financiële problemen komt, houdt het Rijk rekening met een minimaal OZB-tarief (voor het jaar 2022) van 0,1800% (bron: Meicirculaire gemeentefonds 2021, p.100).

Voor de WOZ-waarde zijn de inschattingen van BSOB voor de tariefbepalingen 2022 gehanteerd (bron: BSOB stand belastingcapaciteit 2021).

De berekening van de onbenutte belastingcapaciteit ziet er als volgt uit:

bedragen x € 1.000	WOZ	Tarief	Tarief 2022	Verschil	Onbenutte
	waarde				
Onroerendezaakbelasting	begin 2021	2021	art. 12 status	tarief	capaciteit
Eigenaar Woningen	2.915.611	0,12%	0,18%	0,06%	1.707
Eigenaar Niet-woningen	484.101	0,25%	0,18%	-0,07%	-338
Gebruikers Niet-woningen	413.198	0,21%	0,18%	-0,03%	-132
Onbenutte belastingcapaciteit					1.238

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulaties voortvloeit (zie paragraaf 2.3 risico's) is € 1,1 miljoen + het risico voor de grondexploitaties van € 2,4 miljoen is in totaal aan benodigde weerstandscapaciteit van € 3,5 miljoen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt € 13,9 miljoen.

Hierdoor wordt de ratio weerstandsvermogen:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{13.920}{3.500} = 4,0$$

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, wordt gebruik gemaakt van onderstaande waarderingstabel die in samenwerking tussen NAR (Nederlandse Adviesbureau voor Risicomanagement) en de Universiteit Twente is opgesteld.

Waarderingscijfer	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	uitstekend
B	1,4 < x < 2,0	ruim voldoende
C	1,0 < x < 1,4	voldoende
D	0,8 < x < 1,0	matig
E	0,6 < x < 0,8	onvoldoende
F	< 0,6	ruim onvoldoende

De ratio bedraagt eind 2021: 4. Dit betekent dat de ratio uitkomt op een waardering A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

Toekomstige ontwikkeling van het weerstandsvermogen

Bovenstaand ratio weerstandsvermogen is gebaseerd op de actuele situatie van de beschikbare weerstandscapaciteit. Als we naar de verwachte ontwikkeling van de beschikbare weerstandscapaciteit kijken dan is de inschatting dat de algemene reserve verder zal toenemen door de verwachte resultaten in de jaarrekening en grondbedrijf in 2021 en 2022 (nog niet verwerkt in huidige cijfers begroting). Hierna zal er een daling van de algemene reserve plaats vinden waardoor de ratio licht zal verslechteren.

Hierbij moet opgemerkt worden dat in deze cijfers de grondnota 2021 nog niet verwerkt is. Wanneer de raad instemt met de voorstellen uit de grondnota 2021 in relatie tot de reserve grondexploitatie zal dit effect hebben op (het verloop van) de algemene reserve en daarvan afgeleid de weerstandsratio.

De ratio zal naar verwachting in 2025 onder gelijke omstandigheden nog steeds ruim op waardering A uitkomen.

Het geprognosticeerd verloop van de algemene reserve zal na verwerking van alle voorstellen in deze begroting 2022 (bedragen x € 1.000) (exclusief voorstellen uit de grondnota 2021) als volgt eruit zien:

Jaar	Algemene Reserve
2021	8.222
2022	9.021
2023	8.871
2024	8.406
2025	8.441

2.3 Risico's

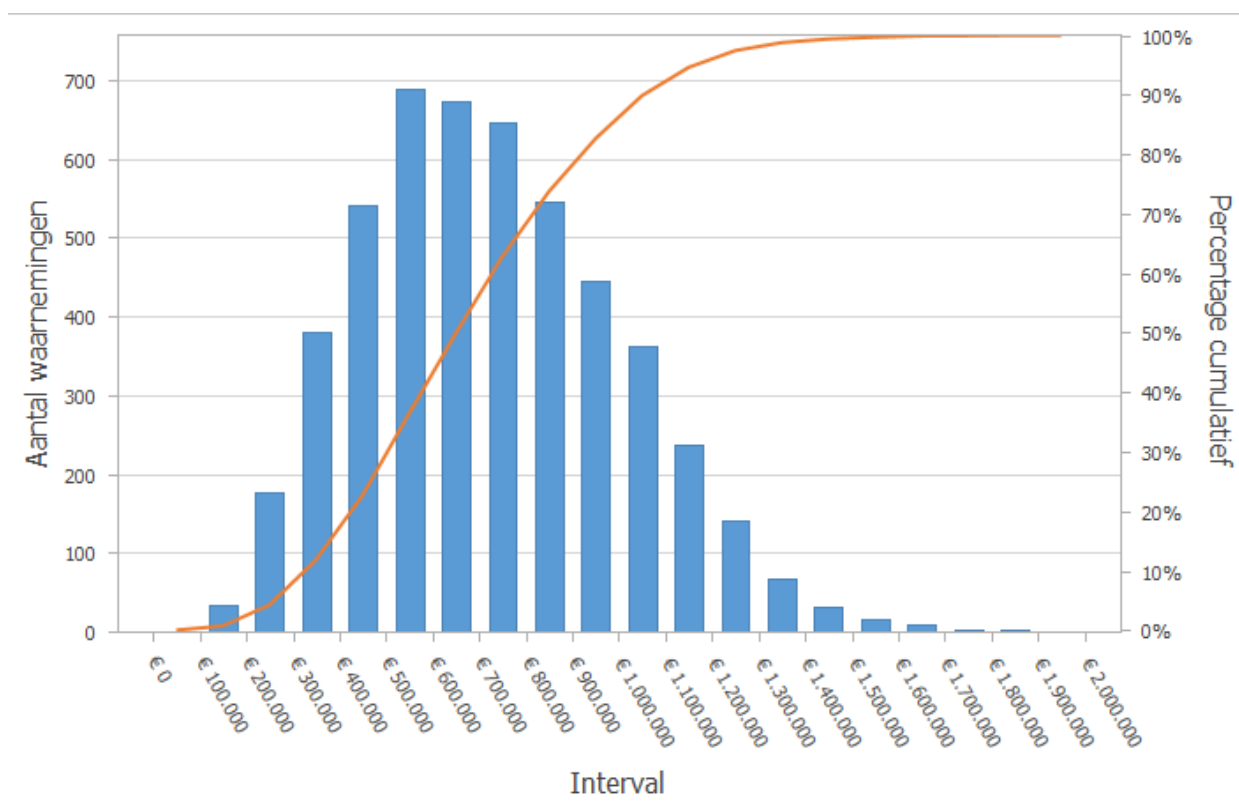
Belangrijkste financiële risico's Gemeente Laarbeek

Op basis van een risico analyse zijn de belangrijkste financiële risico's voor de gemeente Laarbeek geïnventariseerd. In totaal zijn er 35 risico's bepaald. In onderstaand overzicht zijn de tien risico's gepresenteerd die de grootste invloed hebben op de benodigde weerstandscapaciteit.

Voor de volledigheid indien er risico's verwacht worden met financiële gevolgen ten aanzien van Covid-19 zijn deze meegenomen in de risico analyse.

Nr. Risico	Kans	Gevolg x € 1.000	Invloed
1 Programmakosten Sociaal Domein Jeugdzorg, WMO, BMS bij GR Peelgemeenten vallen hoger uit dan geraamd.	50%	550	19%
2 Uitvoeringskosten Sociaal Domein werkloosheidsuitkeringen, leerwerktrajecten bij GR Senzer vallen hoger uit dan geraamd.	60%	300	13%
3 Hogere dan geraamde kosten personeelsbezetting door hoger ziekteverzuim, moeilijk invullen van vacatures en hogere kosten voor inhuur personeel.	50%	250	9%
4 Extra uitvoerings- of programmakosten Blink - tariefstelling afvalkosten (incl. verpakkingsbijdrage) levert structureel tekort ten opzicht van uitvoeringskosten	70%	175	8%
5 Algemene uitkering valt lager uit dan geraamd.	50%	200	7%
6 Vertrek / wisseling bestuurders	50%	120	4%
7 Onvoorziene uitgaven investeringen onderhoud kapitaalgoederen (bijvoorbeeld groenonderhoud en onderhoud sportvelden).	20%	250	4%
8 Informatiebeveiliging	50%	100	4%
9 Implementatie omgevingswet	50%	100	3%
10 Juridische procedures	10%	500	3%
Totaal grote risico's (maximaal gevolg)		2.545	
Overige risico's (maximaal gevolg)		1.695	
Totaal alle risico's (maximaal gevolg)		4.240	

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 4,2 miljoen) ongewenst is. De risico's zullen zich immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang manifesteren.

Toelichting:

In de tabel wordt de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit aangegeven, verbonden aan de mate van betrouwbaarheid van de simulatie. De grafiek toont de verdeling van de kansen en totale financiële gevolgen.

Uit de grafiek en de bijbehorende tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 1,1 miljoen (benodigde weerstandscapaciteit).

Risico's grondexploitatie

Voor de risico-inventarisatie van de grondexploitaties is een separate risico analyse opgesteld (Monte Carlo risicoanalyse grondexploitaties 8 juli 2020). Uit deze analyse volgt dat een buffer voor de risico's op de grondexploitaties noodzakelijk is van € 2,4 miljoen om met een zekerheidsmarge van 90% de geïnventariseerde risico's af te kunnen dekken.

2.4 Kengetallen financiële positie

In het streven naar meer transparantie, verbetering van het inzicht in de financiële positie en voor de vergelijking met andere gemeenten worden zowel in de begroting als jaarrekening een set van financiële kengetallen opgenomen. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of balans. De kengetallen zijn het uitgangspunt voor de beoordeling van de financiële positie van de gemeente Laarbeek.

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV, art.11 lid 2d) bepaalt dat gemeenten een set van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in deze paragraaf.

De op te nemen kengetallen zijn: schuldquota leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit.

Signaleringswaarden

De provincie hanteert, voor het verkrijgen van een goed en uniform beeld, signaleringswaarden die afkomstig zijn uit de stresstest voor 100.000+ gemeenten. Daarbij

moet benadrukt worden dat door de provincie aan deze categorieën geen kwalificatie is gegeven, omdat normering in eerste instantie aan de gemeente zelf is. Gemeente Laarbeek heeft geen eigen normering bepaald en hanteert hiervoor de onderstaande tabel. In de tabel hieronder is te zien tot welke signaleringswaarden gehanteerd worden en in welke categorie (A, B of C) deze vallen.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%
		b. met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%
2	Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
3	Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
4	Structurele exploitatieruimte	Begroting >0%	Begroting 0%	Begroting <0%
5	Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

Uitkomsten Laarbeek

In onderstaande tabel zijn de uitkomsten voor Laarbeek afgezet tegen de signaleringswaarden zoals de provincie die hanteert. Cellen zijn groen als Laarbeek in categorie A valt (minst risicovol), blauw voor categorie B en oranje bij categorie C (meest risicovol). Onderaan deze paragraaf wordt een relatie gelegd tussen de kengetallen en worden opvallende zaken toegelicht.

Presentatie verplichte kengetallen in de paragraaf 'Weerstandsvermogen en risicobeheersing'

Kengetal	Rekening	Begroting	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Netto schuldquote	27%	26%	17%	11%	6%	7%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	27%	26%	18%	11%	6%	7%
Solvabiliteitsratio	51%	64%	67%	71%	73%	73%
Structurele exploitatieruimte	1%	1%	0%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	32%	12%	6%	-1%	-3%	-2%
Belastingcapaciteit	100%	101%	99%	99%	99%	99%

Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Waar is het voor?

Deze indicatoren brengen in beeld in hoeverre de netto schulden zich verhouden tot de totale baten (inkomsten) van de gemeente. Hoe hoger het percentage, hoe meer externe financiering de gemeente heeft aangetrokken om de activiteiten (investeringen) te financieren. Hoe lager het percentage is, hoe gunstiger de financiële positie.

Hoe werkt het?

De netto schuldquote wordt volgens een vaste formule berekend:

De netto schuldquote = $(A+B+C-D-E-F-G)/H \times 100\%$

A Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)

B Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)

C Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)

D Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)

E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)

F Liquide middelen (cf art. 40 BBV)

G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)

H Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))

De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen (zie artikel 36, onderdelen b en c, van het BBV).

Toelichting op ratio ontwikkeling

De twee kengetallen laten een verbetering zien, ook meerjarig. De schulden dalen en de activa stijgt of blijft gelijk. Hierdoor verbeteren de ratio's, die al in de A categorie zaten en dus ook meerjarig blijven

Solvabiliteitsratio

Waar is het voor?

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om op de lange termijn aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Met andere woorden: of ze alles kan betalen en of er voldoende geld beschikbaar is.

Hoe lager de solvabiliteit, hoe minder eigen vermogen de organisatie heeft om eventuele tegenvallers op te vangen of om te investeren.

Hoe werkt het?

Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves: zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves. Ook het resultaat uit het overzicht van baten en lasten (het rekeningresultaat) is hier onderdeel van.

A Eigen vermogen (volgens artikel 42 BBV)

B Balanstotaal

$\text{Solvabiliteit (A/B) \times 100\%}$.

Toelichting op ratio ontwikkeling

Het kengetal ontwikkelt positief en laat meerjarig een verbetering van de solvabiliteitsratio zien. Deze ratio valt nu in de categorie A en is ook meerjarig in de A categorie. Dit komt vooral door een licht dalend eigen vermogen maar meerjarig sterker dalende passiva. Hierdoor verbeterd de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het balanstotaal (groter deel van het balans totaal bestaat uit eigen vermogen).

Grondexploitatie

Waar is het voor?

De grondexploitatie kan een hoge impact hebben op de financiële positie van de gemeente. Indien gemeenten leningen hebben afgesloten om grond te kopen voor een (toekomstige woningbouwproject) hebben wij een schuld. Bij de beoordeling van een dergelijke schuld is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Wanneer de grond tegen de prijs van landbouwgrond is aangekocht, loopt een gemeente relatief gering risico. Het is dus belangrijk om te kunnen beoordelen of er een reële verwachting is of grondexploitatie kan bijdragen aan de verlaging van de schuld.

Hoe werkt het?

Voor de berekening van dit kengetal worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten 2020 (ingevolge artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Als een formule:

A Niet in exploitatie genomen gronden

B Bouwgrond in exploitatie

C Totale baten

De grondexploitatie $((A+B)/E) \times 100\%$

Toelichting op ratio ontwikkeling

Het kengetal ontwikkelt zich positief. Door een goede verkoop en ontwikkeling van de grondexploitatie, stijgen de opbrengsten en daalt de boekwaarde van de 'gronden in exploitatie'. Dit is uiteraard voor verwerking van de grondnota 2021 die een effect op deze ratio kan hebben.

Structurele exploitatieruimte

Waar is het voor?

Een begroting waarvan de vaste inkomsten en de vaste uitgaven over meerdere jaren niet veranderen en ongeveer even hoog zijn, is evenwichtiger en zekerder dan een begroting waarin de inkomsten en uitgaven per jaar in hoogte en aard verschillen. Bijvoorbeeld doordat er in het ene jaar inkomsten uit een verkoop zijn en er het jaar daarna niet. Dan is de begroting door de jaren heen afhankelijk van verschillende éénmalige zaken en daarmee zijn er meer onzekerheden.

Dit kengetal geeft hierdoor aan welke structurele exploitatieruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen

Hoe werkt het?

Om het structurele exploitatieoverschot te kunnen berekenen, wordt gekeken naar het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves en deze worden vergeleken met (gedeeld door) de totale baten (zie artikel 17, onderdeel c, van het BBV) en uitgedrukt in een percentage.

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. Over het algemeen geldt dus als richtlijn: hoeveel hoger het kengetal structurele exploitatieruimte, hoeveel gunstiger dit is voor de gemeente. Als streefwaarde geldt voor gemeente Laarbeek voor dit kengetal een waarde ≥ 0 .

Als een formule:

A Totale structurele lasten

B Totale structurele baten

C Totale structurele toevoegingen aan de reserves

D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves

E Totale baten

De structurele exploitatieruimte $((B-A)+(D-C))/(E) \times 100\%$

Toelichting op ratio ontwikkeling

De structurele exploitatieruimte laat een ratio zien die meerjarig rond de 0 procent is.

Hierdoor valt deze ratio net in de B categorie maar dit is een stabiel beeld en goed en geeft aan dat de gemeente niet afhankelijk is van diverse eenmalige zaken.

Belastingcapaciteit

Waar is het voor?

Deze indicator geeft inzicht in de hoogte van de woonlasten (belastingdruk) in de gemeente Laarbeek die vergeleken wordt met het landelijke gemiddelde. Zo kan vergeleken worden met eerdere jaren en andere gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het is de bevoegdheid van uw raad met welke omvang de belastingen worden verhoogd.

Hoe werkt het?

Onder de woonlasten wordt verstaan het totaal van:

- OZB;
- rioolheffing;
- reinigingsheffing.

Hiervoor wordt een referentiewoning gekozen met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijk gemiddelde in jaar t-1 in en uit te drukken in een percentage.

A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde

B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde

C Afvalstoffenheffing voor een gezin

D Eventuele heffingskorting

E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)

F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1. Het Coelo publiceert ieder jaar deze lasten in de Atlas van de lokale lasten.

Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden t.o.v. landelijke gemiddelde $(E/F) \times 100\%$.

Toelichting op de ratio ontwikkeling

Het kengetal verbeterd naar verwachting licht, waarna het stabiel blijft.

Het kengetal bedraagt meerjarig 99% Hiermee kan geconcludeerd worden dat de totale woonlasten voor een gezin met een woning met gemiddelde WOZ-waarde in gemeente Laarbeek in 2022 en verder ongeveer gelijk zijn ten opzichte van het landelijk gemiddelde T-1 (het ijkpunt voor het maximaal te heffen belastingtarief).

3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Algemeen

De paragraaf betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen bevat ten minste de volgende kapitaalgoederen (BBV, artikel 12 lid 1):

- a wegen;
- b riolering;
- c water;
- d groen;
- e gebouwen.

Van bovengenoemde kapitaalgoederen wordt aangegeven (BBV, artikel 12 lid 2):

- a het beleidskader;
- b de uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
- c de vertaling van de financiële consequenties in de begroting.

Bij de indeling van deze paragraaf houden we de volgorde aan van het Besluit Begroting en Verantwoording.

3.2 Beleidskader

Voor de instandhouding van kapitaalgoederen wordt veelal gewerkt met beheerplannen. In de beheerplannen wordt het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële middelen vastgelegd.

De volgende beheerplannen gelden nu:

Beheerplan	Jaar vaststelling
<u>Gebouwen</u>	
Onderhoud gemeentelijke gebouwen	2020
<u>Groen</u>	
Bomenbeleidsplan Laarbeek (2013) en bomenvervangingsplan Laarbeek (2020)	2013
Groenbeleids- en groenstructuurplan	2011
Beheerplan natuurterreinen, Beheerplan landschapselementen en Bosbeheerplan	2016
<u>Riool & water</u>	
Gemeentelijk rioleringsplan 2019-2023	2018
<u>Wegen</u>	
Beheerplan bermen en sloten	2010
Beleidsplan verhardingenbeheer 2018	2017
Beleidsplan: Licht in de openbare ruimte 2018	2017

3.3 Verhardingenbeheer

Beleidskader

Het beleidsplan wordt periodiek opgesteld om nieuwe ontwikkelingen, het gewenste kwaliteitsniveau en de beschikbare middelen te verwerken met als doel het in stand houden van de wegenstructuur. Het beleidsplan is gebaseerd op de CROW-systematiek voor wegbeheer. Elk jaar wordt een onderhoudsplanning opgesteld waarbij kredieten worden gevraagd om de wegen op te knappen die aan onderhoud toe zijn.

Ontwikkelingen

Het wordt steeds duidelijker dat gemeente én inwoners zich maximaal moeten inspannen om te komen tot een klimaatbestendiger inrichting.

Wegverhardingen zijn noodzakelijk, maar ze leiden tot versnelde afvoer van regenwater, waardoor elders wateroverlast kan ontstaan. Bovendien draagt verharding bij aan hitte(stress), onder andere omdat asfalt, klinkers en tegels tijdens hete dagen warmte opnemen en die 's-nachts weer uitstralen.

Bij grootschalig onderhoud aan de verhardingen zoeken we naar kansen om te komen tot een klimaatbestendiger inrichting door overbodige verharding te verwijderen, door waterdoorlatende verharding toe te passen en door meer ruimte te maken voor groen. Hierbij speelt de afstemming met de inwoners een steeds grotere rol.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	1.723	1.498
Mutatie voorzieningen	161	-1.309

3.4 Bermen en sloten

Beleidskader

In 2010 is het beleidsplan bermen en sloten door de gemeenteraad vastgesteld. Dit beleid is vervolgens vertaald in een beheerplan. Door het onderhoud van bermen en sloten te combineren is een efficiencyvoordeel behaald. Bovendien kunnen er voor minder geld meer bermen ecologisch worden beheerd. Voor het slotenonderhoud geldt een maaifrequentie van één keer per jaar onder de voorwaarde dat de andere aangelande (eigenaar met grond langs de sloot) het slootmaaisel ontvangt en zorgt voor verwerking.

Ontwikkelingen

Het waterbeheerplan is vastgesteld. Hierin staat o.a. dat sloten worden geïnventariseerd achterstallig en bekeken wordt of de sloten nog op peil zijn. Dit legt de link tussen het klein onderhoud van waterpartijen (waaronder sloten) en het groot onderhoud van de waterpartijen.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	181	136

3.5 Openbare verlichting

Beleidskader

Het plan belicht de totale openbare ruimte, niet alleen de openbare verlichting maar ook de verlichting van bedrijven, monumenten en dergelijke. Gekozen is om de openbare verlichting binnen een planperiode van 12 jaar te verduurzamen en daarmee uiting te geven aan de ambities die Laarbeek heeft op het gebied van duurzaamheid. Elk jaar wordt een investeringsplan opgesteld en wordt krediet aan de raad gevraagd.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	393	257

3.6 Riolering

Beleidskader

Het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) 2019-2023 is in december 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. Naast de wijze waarop de gemeente Laarbeek invulling geeft aan de wettelijke zorgplichten vermeldt het GRP ook op welke wijze Laarbeek streeft naar een duurzame en klimaatbestendige waterketen en een klimaatbestendig watersysteem. Om de kosten en baten op elkaar af te stemmen is een doorrekening gemaakt voor een periode van 80 jaar. Uit deze doorberekening blijkt, dat een jaarlijkse tariefstijging van de rioolheffing nodig is van 3,6% aangevuld met een compensatie voor de inflatie.

Ontwikkelingen

Riolering zal nooit in staat zijn om extreme klimaatbuien volledig af te voeren. Bovendien kan snelle afvoer elders wateroverlast veroorzaken. Het is daarom van belang het rioleringsstelsel te ontlasten door daar waar mogelijk de openbare ruimte zodanig in te richten dat er ruimte ontstaat voor het tijdelijk vasthouden van regenwater zonder dat dit overlast veroorzaakt.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	1.336	1.182
Mutatie voorzieningen	315	-3.559

3.7 Groenbeleids- en groenstructuurplan

Beleidskader

De gemeenteraad heeft in 2011 het Groenbeleids- en groenstructuurplan vastgesteld. In dit plan zijn de beleidskaders geschetst voor het gebruik en het onderhoud van het openbaar groen in de dorpskernen. De belangrijkste groenstructuren zijn benoemd en er is een differentiatie in het onderhoudsniveau aangebracht. Ook zijn in het plan keuzes gemaakt om beplantingen om te vormen en meer aan te laten sluiten bij het gewenste onderhoudsniveau. Deze omvormingen zijn inmiddels afgerond.

Ontwikkelingen

Het omvormingsbudget wordt de komende jaren gebruikt om het groen klimaatadaptiever in te richten met meer oog voor biodiversiteit. Dat doen we deels in eigen beheer en door aan te haken op geplande renovaties in de openbare ruimte. Maar deels ook door burgerinitiatieven op dit vlak te ondersteunen.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	1.175	886

3.8 Bomen

Beleidskader

In 2013 heeft de gemeenteraad het bomenbeleidsplan vastgesteld. In het bomenbeleidsplan zijn de belangrijkste bomenstructuren in Laarbeek benoemd en wat het beleid daarvoor is. Er zijn spelregels opgenomen hoe in Laarbeek omgegaan wordt met het kappen van bomen en hoe er gecompenseerd moet worden. Ook wordt op het beheer en onderhoud van de gemeentelijke bomen ingegaan. Hier is meer structuur in aangebracht waardoor op een goede wijze invulling wordt gegeven aan de wettelijke zorgplicht.

In 2020 heeft de gemeenteraad het bomenvervangingsplan vastgesteld. Dit plan voorziet in het structureel en planmatig vervangen van bomen.

Ontwikkelingen

Vanaf najaar 2020 wordt uitvoering gegeven aan het bomenvervangingsplan conform de daarin opgenomen planning.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	356	237
Mutatie voorzieningen	-5	-273

3.9 Natuurterreinen

Beleidskader

Voor de diverse groengebieden in het buitengebied van Laarbeek zijn een aantal beheerplannen opgesteld. Voor de gemeentelijke bosgebieden geldt het bosbeheerplan (2016), voor de overige natuurterreinen is het beheerplan natuurterreinen Laarbeek (2016) van toepassing. In het beheerplan landschapselementen (2016) worden de eindbeelden en onderhoudsmaatregelen voor een 75-tal landschapselementen omschreven. Het gaat dan om houtwallen, zandpaden, poelen en dergelijke. Voor de uitvoering van de diverse werkzaamheden is een beheerovereenkomst met Bosgroep Zuid-Nederland afgesloten.

Ontwikkelingen

Als er nieuwe natuur wordt gerealiseerd (denk bijvoorbeeld aan ecologische verbindingzones of nieuw bos) zullen daarvoor aanvullend nieuwe beheerplannen of -paragrafen worden geschreven zodat beheer en onderhoud goed geborgd wordt.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	243	197

3.10 Gebouwen

Beleidskader

Op 30 januari 2020 heeft uw gemeenteraad de "Meerjarenplanning onderhoud gemeentelijke gebouwen Laarbeek 2019-2028" vastgesteld.

De gemeente heeft een groot aantal gebouwen in eigendom voor vele functies in het maatschappelijk verkeer.

Gedacht kan worden aan het gemeentehuis, gemeenschapshuizen, sporthallen, brandweerkazernes, de gemeentewerf, hertenkampen, kiosken en monumenten.

Al deze gebouwen zijn opgenomen in de onderhoudsplanning, die een periode van 10 jaar bestrijkt. De planning wordt jaarlijks geactualiseerd.

Er is dus sprake van een voortschrijdend 10-jarenplan. In 2024 zal een nieuw plan opgesteld gaan worden voor de komende 10 jaar.

Ontwikkelingen

Het thema Duurzaamheid zal verweven gaan worden in het meerjarenonderhoudsplan, zodat we op natuurlijke vervangingsmomenten duurzaam kunnen onderhouden of vervangen.

Financiën

Onderdeel	Begroting 2022	Rekening 2020
Exploitatie	1.706	1.956
Mutatie voorzieningen	-66	1.237

4 Financiering

Algemeen

De paragraaf 'financiering' bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte (BBV, artikel 13).

4.1 Risicobeheer

Om de financiële risico's zo goed mogelijk te beheersen, is het belangrijk om aandacht te schenken aan de kwalitatieve ontwikkeling van de treasuryfunctie. Als gevolg van de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) hebben gemeenten twee instrumenten ingevoerd:

1. Treasurystatuut;
2. Paragraaf financiering.

Treasurystatuut

Hierin wordt een nadere invulling gegeven aan het wettelijk kader. Het statuut bevat de beleidsuitgangspunten voor het uitvoeren van de treasuryfunctie.

De volgende regelgeving heeft betrekking op de financieringsfunctie van de gemeente:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido).
- Ministeriële regeling 'Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden' (Ruddo).
- Financieringsregeling huisvesting ambtenaren.
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
- Regeling schatkistbankieren decentrale overheden.

Paragraaf financiering

Deze paragraaf wordt opgenomen in zowel de begroting als de rekening en biedt hiermee informatie over de uitvoering van treasurytaken.

Het rijk heeft de kasgeldlimiet, renterisiconorm en een drempelbedrag schatkistbankieren ingesteld om risico's die te maken hebben met herfinanciering van leningen in te perken. Deze drie elementen worden in de volgende alinea's nader toegelicht.

4.2 Financiering

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan wat het maximale bedrag is dat de gemeente aan kort geld (looptijd < 1 jaar) mag aantrekken. De kasgeldlimiet 2022 bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal, dus 8,5% van ±€ 63,7 miljoen is ±€ 5,4 miljoen.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft aan welk deel van de langlopende leningen (looptijd > 1 jaar) afgelost mag worden. De renterisiconorm 2022 bedraagt 20% van het begrotingstotaal, dus 20% van ±€ 63,7 miljoen is ±€ 12,7 miljoen.

Drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag schatkistbankieren 2022 bedraagt sinds 1 juli 2021 2% (voorheen 0,75%) van het begrotingstotaal, dus 2% van ±€ 63,7 miljoen is ±€ 1,3 miljoen.

4.3 Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte 2022 is een afgeleide van de liquiditeitsprognose. In het verleden werd deze prognose incidenteel gemaakt. Op het moment dat sprake was van het aantrekken van een langlopende geldlening werd de noodzaak gezien van een liquiditeitsbegroting omdat uit een dergelijke begroting af te lezen is:

1. wat de omvang van de lening zou moeten zijn, en
2. wat de looptijd van de lening zou moeten zijn.

Met de verplichting om in begroting en jaarrekening te rapporteren over de financieringsbehoefte zal meer structurele aandacht gegeven worden aan het samenstellen van de liquiditeitsbegroting.

4.4 Rente(toerekening)

Bij het berekenen van het renteresultaat van het taakveld 'Treasury' in de begroting 2022 is rekening gehouden met de volgende componenten:

bedragen x € 1.000	Begroting 2022		
	Lasten	Baten	Saldo
Externe rentelasten en -baten	-220	1	-220
-/- Rente aan de grondexploitatie			19
<i>Saldo rentelasten en -baten</i>			-201
Rente over voorzieningen			-70
<i>Saldo bespaarde rente</i>			-70
Aan taakvelden toe te rekenen rente			-270
Aan taakvelden toegerekende rente			266
<i>Aan taakvelden toegerekende rente</i>			266
Aan taakvelden toegerekende rente			266
Saldo taakveld Treasury			-4

Overzicht omslagrente

Onderstaand volgt een overzicht van de berekening van de omslagrente voor de begroting 2022.

Berekening Omslagrente	Begroting 2022
a externe rentelasten over de korte en lange financiering	
- korte financiering (tot 1 jaar)	
financieringstekort (rekening courant)	-45
- lange financiering (vanaf 1 jaar)	

leningen o/g	267
b externe rentebaten	
- korte financiering (tot 1 jaar)	
- lange financiering (vanaf 1 jaar)	
personeelshypotheken	-1
totaal door te rekenen externe rente	220
rente die aan grondexploitatie moet worden	
c doorberekend	
rentekosten grondexploitatie	-19
restant nog door te rekenen externe rente	201
d1 rente dotatie eigen vermogen	0
d2 rente dotatie voorzieningen	0
contante voorziening wachtgeld voorm.bestuurders	70
door te rekenen interne rente	271
e werkelijk aan taakvelden doorgerekende rente	267
f renteresultaat taakveld Treasury (nadeel)	4

Omslagrente begroting 2022:	0,46%
------------------------------------	--------------

Overzicht gewogen gemiddelde rentepercentage Grondexploitatie

Onderstaand een overzicht van de berekening van het gewogen gemiddelde rentepercentage voor de Grondexploitatie begroting 2022.

Berekening gewogen gemiddelde rentepercentage tbv Grondexploitatie	Begroting 2022
Totaal Vermogen (Balanstotaal)	65.846
Vreemd Vermogen	22.939
	34,84%
Saldo leningenportefeuille - langlopend	21.513
Saldo leningenportefeuille - kortlopend	-4.540
Rentelasten leningenportefeuille - langlopend	266
Rentelasten leningenportefeuille - kortlopend	-45
	1,30%
Berekening rentepercentage Grondexploitatie begroting 2022:	0,45%

5 Bedrijfsvoering

5.1 Organisatieontwikkeling

Geleerde lessen uit corona

De wereldwijze pandemie heeft een impact gehad op onze bedrijfsvoering. Nu we langzaam leren omgaan met corona, benutten we met elkaar ook steeds meer de lessen die we hier als organisatie uit kunnen halen.

Wij kunnen stellen dat onze bedrijfsvoering, weliswaar in aangepaste (digitale) vorm, de afgelopen periode is doorgedaan en dat de dienstverlening, producten, ondersteuning en advisering op een onverminderd hoog niveau is doorgezet. Daar zijn wij trots op en toont aan dat er een hoge mate van veerkracht is bij onze medewerkers, onze bestuurders en onze bedrijfsvoering. Als organisatie hebben we het goed gedaan!

De voordelen die we de afgelopen periode hebben ervaren van digitaal vergaderen en thuiswerken, nemen we mee naar begrotingsjaar 2022. Een nieuw beleidskader inzake plaats- en tijdsafhankelijk werken is inmiddels vastgesteld en nieuwe, hybride werkvormen, interacties en overlegsituaties houden we vast. We zijn een mensen organisatie waarbij we meerwaarde ervaren in persoonlijke samenwerking, derhalve ligt (als alle coronamaatregelen zijn opgeheven) het primaat bij fysieke samenwerking. We zijn en blijven op een goede manier in gesprek met elkaar om de komende periode maximaal de voordelen die door corona naar voren zijn gekomen te behouden. Gelukkig kunnen we de mindere kanten ook steeds meer achter ons laten en onze mensen ook meer op kantoor weer laten werken in een prettige, veilige en flexibele werkomgeving.

Waar gaan we naar toe als organisatie qua ontwikkeling?

De afgelopen periode is ons organisatie-ontwikkelingsprogramma 'Werken met een lach' verrijkt met inzichten uit een belevingsonderzoek onder medewerkers en vergezichten van externe ontwikkelingen, die op ons als gemeente af komen. Dit om als organisatie een werkomgeving te hebben en houden waar mensen graag werken en daarnaast om als wendbare gemeentelijke organisatie ook in staat te zijn om mee te bewegen met alle veranderingen om ons heen en nieuwe opgaven die op de gemeente afkomen. De veranderingen in wetgeving, in geldstromen vanuit het Rijk, op de arbeidsmarkt, in de gemeenschap en als gevolg van het digitale tijdperk gaan steeds sneller.

Dit alles heeft geleid tot een concreet uitvoeringsprogramma van acties, voor de korte en middellange termijn, waar samen met medewerkers invulling aan gegeven wordt. Op deze manier kunnen we én de bestuurders faciliteren om alle doelen te realiseren voor de Laarbeekse gemeenschap én werken met een lach. Onze medewerkers zijn namelijk het belangrijkste kapitaal. Met een steeds krappere wordende arbeidsmarkt, wordt het een grote

uitdaging in 2022 en volgende jaren, voor ons als gemeente, net zoals voor veel andere gemeenten en branches, om goed personeel aan te trekken en te behouden.

5.2 Dienstverlening

Laarbeek wil een betrouwbare, moderne dienstverlenende gemeente zijn. Elk jaar weer zetten we hier stappen in. En dat moet ook: De wereld om ons heen verandert, verwachtingen van onze burgers en bedrijven - onder andere door ontwikkelingen en ervaringen in andere branches - veranderen en wij willen en moeten als gemeentelijke organisatie daarin mee. Niet voor niets is in het nieuwe informatiebeleidsplan het thema 'moderne dienstverlening' wederom als eerste thema genoemd.

Eerder noemde wij op deze plaats al het nog steeds actuele onderwerp 'klantreis'. Processen inrichten op basis van wat een klant, een burger van te voren voor verwachtingen heeft. De 'medewerkersreis' brengt in beeld wat er in de organisatie allemaal moet gebeuren om aan die klantverwachtingen te voldoen. Die twee reizen gaan we op elkaar aan laten sluiten. Proces voor proces. Hier zijn we het afgelopen jaar mee begonnen. Het is goed om te merken dat dit zowel bij klant als medewerker tot een hogere waardering leidt. In 2022 zullen we doorgaan met het herinrichten van klantprocessen via deze werkwijze.

Meegaan met de tijd en inspelen op verwachtingen betekent ook het introduceren van nieuwe kanalen. Voor onze gemeente betekent dat, dat we in de dienstverlening ook een chatfunctionaliteit op de website gaan introduceren en onze klanten de mogelijkheid bieden om via Whatsapp met de gemeente te communiceren. We formuleren hierbij passende servicenormen en zullen het functioneren van deze nieuwe kanalen evalueren.

De servicenormen leveren een belangrijk waarborg voor het onderdeel betrouwbaarheid in de dienstverlening. We willen hier graag op aangesproken worden en sturen hier nadrukkelijk op in de organisatie. Servicenormen gaan over zowel kwantiteit (tijdig reageren) als kwaliteit (inhoud en bejegening). De nakoming van de servicenormen wordt continu gemonitord.

Een aantal eerder opgestarte projecten loopt in 2022 nog door. Het project duidelijke taal is daar een voorbeeld van. In 2022 zijn we zover dat we onze klanten gaan betrekken bij dit niet te onderschatten onderdeel van de dienstverlening. Het zegt namelijk iets over de mate waarin we in staat zijn verbinding te maken met de inwoners en bedrijven. We gaan hen actief bevragen op de duidelijkheid en begrijpelijkheid van onze communicatie. De website en de digitale dienstverlening via dat kanaal is ook een doorlopend project. Toegankelijkheid is daar een onderdeel van. Met een toegankelijke website leveren we ook een bijdrage aan onze inclusiedoelstellingen.

Door het aansluiten bij de landelijke berichtenbox van 'mijn overheid' gaan we onze burgers ook een nieuwe functionaliteit aanbieden. Voor ons levert het een betrouwbaar portal op om digitaal met onze klanten te communiceren en daarmee onze processen verder te digitaliseren (en efficiënter maken).

Privacy speelt in de dienstverlening een steeds grotere rol. Waar we in het verleden kozen voor een systeem dat alle aanwezige informatie over een klant integraal in beeld bracht om hen zo goed en integraal mogelijk te helpen is daar door de invoering van de AVG een kentering gekomen. Met name in het Sociaal Domein hebben we daar last van. We zijn continu bezig om binnen de grenzen van de AVG daar werkbare oplossingen voor te bedenken. Ons hoofddoel blijft immers dat we onze burgers zo goed mogelijk helpen.

5.3 Informatisering & automatisering

ICT

Op basis van het nieuwe informatiebeleidsplan 2021-2023 zullen we in 2022 invulling geven aan de thema's die in het beleidsplan genoemd zijn. Dit plan bouwt voort op wat met het vorige beleidsplan is ingezet. Het thema 'Moderne dienstverlening' is daarbij het centrale thema. De andere thema's zijn dienstbaar daaraan. Met 'Datamanagement' gaan we mee in een trend die bij gemeenten een steeds grotere rol speelt. Niet alleen om de dienstverlening te verbeteren maar ook betere beleidskeuzes te kunnen maken. Met het thema 'architectuur' zorgen we ervoor dat de samenhang tussen applicaties gewaarborgd blijft en we mee kunnen doen aan belangrijke ontwikkelingen als de Common Ground. Met 'Flexibele Organisatie' zorgen we ervoor dat we gemakkelijk op nieuwe ontwikkelingen kunnen inspelen, goed en snel kunnen samenwerken, onder andere ook met externen. Dit past bij de ontwikkeling naar een netwerkorganisatie. Bij 'Regie op beheer' ten slotte zorgen we ervoor dat de grote hoeveelheid data en applicaties waarmee gewerkt wordt alsmede de uitwisseling van gegevens met externe partijen op een adequate en veilige manier gebeurt. De afgelopen jaren hebben we gezien dat informatiebeveiliging en privacy door alle genoemde thema's heen een steeds belangrijkere rol geven. Deze onderwerpen hebben daarom een voorname plaats gekregen op de agenda, en ook ieder een eigen beleids- en uitvoeringsplan.

Een belangrijk ICT-project dat voor 2022 is geagendeerd is de lokale investering in het transitieplan van Dimpact (zie verbonden partijen) waarin stapsgewijs wordt toegewerkt naar gemeentelijke applicaties op basis van de Common Ground. Daarnaast zal geïnvesteerd worden in een Datawarehouse en data-analyse. Verder zullen de functionaliteiten van Office 365 verder ontwikkeld worden om onder andere veilig en plaats- en tijdonafhankelijk werken te faciliteren. Ook de Omgevingswet vraagt in 2022 nog de nodige aandacht vanuit ICT-perspectief.

Informatiebeveiliging en Privacy

Informatiebeveiliging en Privacy krijgen een steeds prominentere plaats op de gemeentelijke agenda. Als overheid hebben we een voorbeeldfunctie: Onze informatie moet beschikbaar, integer en vertrouwelijk zijn. Dat stelt hoge eisen aan de beveiliging. Aan de hand van het informatiebeveiligingsbeleid en het privacybeleid wordt jaarlijks gestructureerd invulling aan gegeven. Door middel van de uitvoering van jaarplannen worden ook in 2022 weer stappen gezet op weg naar een hoger volwassenheidsniveau. Het afgelopen jaar is een zogenaamde GAP-analyse uitgevoerd die mede gebruikt is om het jaarplan 2022 op te stellen.

Soms worden we ook ingehaald door de actualiteit. Landelijke, of soms zelfs wereldwijde, beveiligingsincidenten leiden er soms toe dat hier direct op moet worden ingespeeld. Wij volgen dergelijke ontwikkelingen op de voet en halen daar de geleerde lessen uit op om die vervolgens naar onze eigen beveiligingspraktijk te vertalen. Voor Laarbeek betekent dit onder andere dat in 2022 een Business Continuïteitsplan wordt opgesteld. Verder zal in dit jaar een belangrijke rol zijn weggelegd voor het bevorderen van de bewustwording in de organisatie. De praktijk laat immers nog vaak zien dat de mens vaak toch de meest kwetsbare schakel blijkt als het om beveiligings- of privacy-incidenten gaat.

Ook zal in 2022 verder worden gewerkt aan dataclassificatie. Het is van wezenlijk belang dat er inzicht is de gegevens waarmee we werken en welk beveiligingsniveau bij de verschillende soorten informatie hoort.

Dit begrotingsjaar zal ook aandacht worden besteed aan het verbeteren van de (digitale) toegangsbeveiliging. Hierbij dient gedacht te worden aan het autorisatiebeleid ten aanzien van nieuwe, tijdelijke en vertrekkende medewerkers. Ook zal beleid ontwikkeld worden ten aanzien van leveranciersrelaties te starten bij de inkoop/aanbesteding van nieuwe producten.

Datalekken zullen nooit helemaal uitgesloten kunnen worden. Wel is het van belang dat medewerkers overtuigd zijn om datalekken te melden. En net zo belangrijk is het om van deze datalekken te leren; processen hierop aan te passen waar dat mogelijk is en niet tot ernstige inefficiëntie leidt.

Het huidige informatiebeveiligingsbeleid loopt tot en met 2022. Dit betekent dat in 2022 ook het nieuwe beleid voor de jaren daarna opgesteld en vastgesteld dient te worden.

Voor het uitvoeren van het informatiebeleid 2021-2023 is een projectenportfolio opgesteld. Voor het kunnen sturen op de veelheid aan deze projecten en in te kunnen spelen op de steeds snel veranderende omgeving op gebied van ICT is een portfolioraad aan zet. Deze portfolioraad wordt vanuit de organisaties van Laarbeek en Gemert-Bakel bemenst om zo gezamenlijk een invulling te geven aan de samenwerking op ICT-gebied. Belangrijke elementen hierin zijn beheersen van kosten, planning en flexibel kunnen inspelen op de veranderingen in beide organisaties.

5.4 Planning & Control

Nu de basis van alle instrumenten van planning en control in ons Lias-systeem is geïmplementeerd, zal er in 2022 verder gebouwd worden aan verbeteringen en doorontwikkelingen. Meer en meer modules zijn in gebruik genomen, waardoor de efficiëntie voor de organisatie toeneemt. Met de nieuwe raad zal na de verkiezingen overlegd worden of ook modules waar het bestuurlijke proces gemakkelijker door kan lopen ook geïmplementeerd kunnen worden. We zullen daarbij ook aansluiten bij de eerste ervaringen van de nieuwe wijze van vergaderen, waar in 2022 door de raad mee gestart wordt.

Dit alles om de planning en controlcyclus en de controlerende taak voor raadsleden en inwoners steeds inzichtelijker (en mogelijk gemakkelijker) te maken en ook de mogelijkheid te bieden om verschillende jaren, onderdelen of instrumenten met elkaar te vergelijken. Het bestuurlijk spoorboekje en het nieuwe vergaderschema zullen in deze verbeterslag leidraad vormen voor het aanbrengen van meer structuur, inzicht en informatie om onze bedrijfsvoering op een hoog plan te houden en continue kwaliteit te kunnen blijven leveren.

5.5 Personele sterkte & formatie

In het navolgende wordt een overzicht gepresenteerd van de personele formatie waarbij inzicht wordt gegeven in zowel de personele sterkte als de bijbehorende personeelslasten.

Organisatieeenheid (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021		Begroting 2022	
	formatie	loonsom	formatie	loonsom
Raadsgriffie	1,61	154	1,61	165
Gemeentesecretaris	1,00	119	1,00	126
Staf	1,00	117	2,00	223
Afdeling Omgevingsbeheer	31,33	2.247	32,33	2.420
Afdeling Samenleving	26,78	1.922	26,93	2.035

Afdeling Bedrijfsvoering	20,46	1.501	21,96	1.610
Afdeling Leefomgeving	22,83	1.897	28,72	2.411
Totaal	105,01	7.957	114,55	8.990

5.6 Rechtmatigheid

Naar verwachting (er heeft nog geen besluitvorming over de wet plaats gevonden) dient het college van burgemeester en wethouders voor het eerst over boekjaar 2022 zelf een verantwoording af te geven over de rechtmatigheid.

In deze rechtmatigheidsverantwoording geeft het college van B&W aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Op dit moment verstrekt de externe accountant een controleverklaring met een oordeel over getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekening van gemeente. De externe accountant geeft in de toekomst alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt.

Deze wijziging markeert allereerst de verantwoordelijkheid van het college voor de rechtmatigheid. Het is vervolgens aan de raad om de rechtmatigheidsverantwoording te bediscussiëren en te beoordelen.

De gemeenteraad is reeds over deze ontwikkeling geïnformeerd en heeft ook reeds besloten over de reikwijdte en verantwoordingsgrens (raadsvergadering van 20 mei 2021)

In de jaarrekening over boekjaar 2022 zal voor het eerst de rechtmatigheidsverantwoording van het college opgenomen worden en zal tevens een toelichting hierop plaats vinden in de paragraaf bedrijfsvoering.

6 Verbonden partijen

Algemeen

Het begrip verbonden partij is vastgelegd in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en is in artikel 1 lid b BBV als volgt gedefinieerd: 'Een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft'.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan (artikel 1 lid d BBV): 'Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.'

Onder financieel belang wordt verstaan (artikel 1 lid c BBV): 'een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.'

Hieronder is weergegeven een overzicht van publiek- en privaatrechtelijke rechtspersonen waarin de gemeente Laarbeek participeert, die begrepen kunnen worden onder de noemer verbonden partijen.

6.1 Beleidsuitgangspunten

Het inzichtelijk maken van de verbonden partijen is om twee redenen van belang.

De eerste reden is dat verbonden partijen vaak beleid uitvoeren dat de gemeente in principe ook zelf kan blijven doen. De gemeente geeft een mandaat aan de verbonden partij.

De tweede reden betreft de kosten, het budgettaire beslag en de financiële risico's, die de gemeente met de verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Het aangaan van banden met verbonden partijen komt altijd voort uit het publieke belang. Verbindingen met derden zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. De huidige verbonden partijen hebben allemaal een historische bestaansgrond. Bij nieuwe deelnemingen zullen we bij de besluitvorming door de raad de publieke taak expliciet aan de orde stellen op grond van visie en doelstellingen van de deelneming.

6.2 Overzicht verbonden partijen

Gemeenschappelijke regeling	
Naam	Belastingsamenwerking Oost-Brabant (BSOB)
Partners	Waterschap Aa en Maas, gemeente Asten, Bernheze, Boekel, Deurne, Gemert-Bakel, Landerd, Oss, Uden, Sint Anthonis en Someren
Openbaar belang	Binnen het werkveld heffingen & WOZ meerwaarde creëren in termen van kwaliteitsverbetering, verbetering van de dienstverlening aan onze inwoners, vermindering van kwetsbaarheden en besparing op uitvoeringskosten.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek krijgt één zetel in het Algemeen Bestuur.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 299.000
Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 299.000
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 14.440.000
Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 14.440.000
Resultaat 2020	Rekening 2020: -/- € 6.000, begroting 2022: € 0
Bijdrage Laarbeek	€ 435.510 (2022)
Risico's	Als specifieke risico's zijn opgenomen in de Ontwerpbegroting 2022: • Getrapte uitvoering van Waarderen op oppervlakte • Forse toename van WOZ-bezwaren
Ontwikkeling	In de Ontwerpbegroting 2022 zijn onderstaande ontwikkelingen opgenomen: • Aan de hand van een nog te maken business case (doorkijk 2021 - 2025) zal een besluit genomen moeten worden in welke mate en in welk tempo BSOB de automatisering vorm gaat geven. Dit gerelateerd aan een strategisch HRM beleid. • Waardering woningen op gebruiksoppervlakte • Verdere digitalisering van informatievoorziening; aanbieden van digitale producten en beschikbaar stellen van documenten via "MijnOverheid". • Masterplan automatisering; gericht op doorontwikkeling software Gouw

Naam	Blink
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a. en Someren en Sita Gemeentelijke Dienstverlening B.V.
Openbaar belang	Het in regionaal verband op professionele wijze zorg dragen voor gemeentelijke uitvoeringstaken op het vlak van de inzameling, sortering, vermarkting en (eind)verwerking van (grondstoffen in) grof en fijn huishoudelijke afvalstoffen, de gladheidsbestrijding en de reiniging van de openbare ruimte van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek heeft één zetel in het Algemeen Bestuur.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 0
Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 0
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 4.431.000
Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 4.431.000
Resultaat 2020	€ 0 (jaarrekening 2020 én begroting 2022)
Bijdrage Laarbeek	€ 1.726.000
Risico's	De inrichting van Blink maakt dat alle dienstverlening via doorbelasting op de deelnemende gemeenten wordt afgewikkeld. • Benodigde organisatieontwikkeling (i.v.m. de groei van Blink in de afgelopen jaren) Hieronder vallen o.a. de benodigde inhaalslag van de ondersteunende processen, de afhankelijkheid van sleutelfunctionarissen, de noodzaak om AO/IC en IT te actualiseren. • De volatiliteit van de verwerkingstarieven en de onrust in afvalverwerking. • Aanlevering van tonnages in de huis-aan-huisinzameling en milieustraten. • Inzetbaarheid van personeel (krapte op de arbeidsmarkt). • Onvoorspelbaarheid in het ziekte-verzuim en social returners. • Risico van noodzaak tot desinvesteringen vanwege innovatie in inzamelmethoden. • Onvoorspelbaarheid uitbreiding of afname van dienstverlening binnen huidige Blink-gemeenten
Ontwikkeling	Diverse ontwikkelingen zijn de komende jaren merkbaar van invloed: • Toenemende omvang dienstverlening Blink (o.a. digitale communicatie, klachtenafhandeling, promotiemateriaal, voorbereiden aanbesteding afvalverwerking). • Verdere professionalisering van de bedrijfsvoering. • Toename kosten voor lonen en materieelkosten

Naam	Gemeenschappelijke regeling Peelgemeenten
Partners	Asten, Deurne, Gemert-Bakel en Someren
Openbaar belang	Uitvoering van gemeentelijke taken op het terrein van Wmo, Jeugd en BMS ten behoeve van de deelnemende gemeenten.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek levert twee bestuursleden voor het Algemeen Bestuur en één bestuurslid voor het Dagelijks Bestuur.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 441.900
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 13.532.200
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	Prognose € 0,- (2021)
Bijdrage Laarbeek	De bijdrage van Laarbeek bestaat in 2022 uit de volgende delen: WMO € 563.880 Jeugd € 1.051.200 Minimabeleid € 56.500 Bijzondere bijstand € 107.500 Schulddienstverlening € 79.600 Overhead € 520.900 Totaal uitvoeringskosten € 2.379.580
Risico's	GR Peelgemeenten besteedt in de begroting en jaarstukken geen aandacht aan risico's. De inrichting van GR Peelgemeenten maakt dat alle dienstverlening via doorbelasting op de deelnemende gemeenten wordt afgewikkeld. In de begroting 2022 is daarover in paragraaf "Weerstandsvermogen en risicobeheersing" (pag. 16) opgenomen. De risico's van de GR Peelgemeenten beperkt, omdat het een uitvoeringsorganisatie betreft. De voornaamste risico's die zijn in de risico-inventarisatie opgenomen: • Ziekteverzuim • Beveiliging van data/privacy • Kwetsbaarheid organisatie op gebied van bedrijfsvoeringstaken. • Juridische risico's (overschrijden termijn als gevolg van onvoldoende capaciteit).

Ontwikkeling	De volgende ontwikkelingen zijn benoemd in de Begroting 2022: - De uitbreiding van de plustaak jeugd voor de gemeenten Asten, Laarbeek en Someren per 1-4-2021 krijgt een plek in de begroting 2022; - In 2021 is de Koersagenda 2021-2024 Samenwerken door Samen Werken vastgesteld. Vanaf het najaar 2021 wordt gestart met de volgende fase, waarin de GR Peelgemeenten verder zal verbinden met inwoners en organisaties in het werkveld om samen aan onze gezamenlijke opgaven te werken. - Alle gemeenten worden in 2022 verantwoordelijk voor Beschermd wonen. De nieuwe financiële verdeling over gemeenten is met een jaar uitgesteld en wordt pas per 2023 ingevoerd. - Wetsvoorstel Aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams): deze wet is beoogd in werking te treden eind 2022 en zal dan worden geïmplementeerd. Het college moet op basis van deze wet een melding van een inwoner of professional onderzoeken of er sprake is van meervoudige problematiek. Dit moet leiden tot een integrale en gecoördineerde aanpak. - In 2022 stellen we een nieuwe dienstverleningsovereenkomst (DVO) bijzondere bijstand op. - Beïnvloedende factoren voor nagenoeg alle onderwerpen zijn de landelijke en juridische ontwikkelingen, de samenwerking tussen de lokale gemeenten onderling, de samenwerking van de GR Peelgemeenten met omliggende gemeenten, met andere organisaties zoals Senzer en zorgaanbieders. In alles geldt dat de ontwikkelingen nauwgezet worden gevolgd en de doelmatigheid zoveel mogelijk prevaleert.
--------------	---

Naam	GGD Brabant Zuidoost
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Openbaar belang	De GGD heeft tot doel een bijdrage te leveren aan de publieke gezondheidszorg (PG) en de ambulancezorg (AZ).
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek heeft één zetel in het algemeen bestuur en één zetel in het dagelijks bestuur.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 3.143.000
Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 3.540.000
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 12.418.000
Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 12.021.000
Resultaat 2020	Ingeschat resultaat 2021: € 0
Bijdrage Laarbeek	€ 741.637
Risico's	GGD heeft actief risicomanagement ontwikkeld, waarbij elk trimester aandacht wordt geschonken aan de ontwikkeling in de risico's. De belangrijkste risico's die genoemd worden in de programmabegroting 2022 zijn: • Toenemende arbeidsmarktkrapte bij specifieke functies • Wijzigingen in wet- en regelgeving kunnen leiden tot kostenstijgingen. • Beveiligingsproblemen door bijvoorbeeld cybercrime. • Stijging salariskosten boven index vanwege aanzienlijke verhoging APB Premie per 2021. • Afname van taken, verlies van de vergunning voor ambulancevervoer en daaraan verbonden vergoeding. • De coronapandemie heeft duidelijk gemaakt van voor impact dit heeft op de reguliere taken van de GGD. Veelal zal het Rijk de kosten daarvan echter vergoeden, zoals ze nu ook voor de Coronakosten heeft toegezegd; de daarvoor toegekende vergoedingsregeling vanuit VWS geeft op dit moment vertrouwen dat alle extra kosten vergoed worden. Er bestaat echter wel het risico op meer werk en kosten op de langere termijn als gevolg van een verslechterde algemene gezondheidssituatie van de burgers in onze regio.
Ontwikkeling	•Uitvoering van de bestuursopdracht om de organisatie structureel financieel gezond en wendbaar te maken. •Bestrijden van de gezondheidkundige effecten van de coronacrisis •Optimaal inzetten van Jeugdgezondheidszorg als collectieve basisvoorziening in de jeugdzorgketen en in het sociale domein. •Implementatie van het Lean gedachtegoed (continu verbeteren) binnen de GGD

Naam	Metropool Regio Eindhoven
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-, Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre
Openbaar belang	Samenwerkingsverband tussen 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant. Het takenpakket is vastgelegd in artikel 4 van de Gemeenschappelijke Regeling Metropool Regio Eindhoven.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek heeft één zetel in het Algemeen Bestuur. Het bestuur van de Metropoolregio Eindhoven bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 2.570.671
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 13.394.115
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	Ingeschat resultaat 2021: € 0
Bijdrage Laarbeek	Inwonerbijdrage: Begroting 2021 schijf 2022: Regionale opgaven: € 89.294 Bijdrage brainport: € 56.695 Bijdrage regionaal stim.fonds: € 79.958 Bijdrage RHCe: € 103.665 TOTAAL: € 329.612 Nieuwe begroting 2022: Regionale opgaven: € 89.155 Bijdrage brainport: € 58.193 Bijdrage regionaal stim.fonds: € 81.031 Bijdrage RHCe: € 108.065 TOTAAL: € 336.444 Verschil: -€ 6.832 (indexering)
Risico's	Aan het risicomanagement wordt door het MRE vorm gegeven bij zowel programmabegroting als bestuur rapportages. Risico's die in de programmabegroting 2022 benoemd worden en die mogelijk in de toekomst ten laste van de algemene reserve zullen komen zijn: • Gevolgen Covid-19 • Fiscale positie Gulbergen
Ontwikkeling	• Masterclass sessies ter voorbereiding op nieuwe Samenwerkingsakkoord 2023 e.v. • Doorontwikkeling MRE Samenwerkingsakkoord; Economie, Mobiliteit, Energietransitie en Transitie Landelijk Gebied • uitkomsten Onderzoeksrapport Brede Welvaart • technische wijziging GR MRE • RHCe: Bestuurlijke positionering onder verantwoordelijkheid DB start Q1 2022

Naam	Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)
Partners	De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant is een regionale uitvoeringsdienst voor de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de-Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre en de provincie Noord-Brabant
Openbaar belang	De Omgevingsdienst is ingesteld om ten behoeve van de deelnemers taken uit te voeren op het gebied van het omgevingsrecht en daarmee als uitvoeringsdienst van het lokaal en provinciaal bestuur een bijdrage te leveren aan het realiseren en borgen van de door de verantwoordelijke overheden in de regio Zuidoost-Brabant aangegeven kwaliteit van de fysieke leefomgeving (zie artikel 2 lid 3 van de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant 2015).
Bestuurlijke betrokkenheid	Het bestuur van de Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant bestaat uit het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. Laarbeek heeft één zetel in zowel het Algemeen Bestuur als het Dagelijks Bestuur.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 1.890.098
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 3.136.867
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	Resultaat 2021: € 0,-
Bijdrage Laarbeek	Landelijke basistaken 2022: € 348.799 Collectieve taken 2022: € 49.586 Verzoektaken 2022: € 703.566 Totale bijdrage 2022: €1.101.951
Risico's	In bijlage 3 die hoort bij de begroting 2022 van de ODZOB wordt uiteengezet welke risico's in beeld zijn gekomen door de inventarisatie die gemaakt is voor deze begroting. Het betreft zaken die niet binnen de reguliere bedrijfsvoering opgevangen kunnen worden. Het gaat om de volgende risico's: • Omzetverlies door bezuiniging bij deelnemende gemeenten. • Niet realiseren van verschillende doelstellingen. • Informatielek • Uitval systemen • Onvoldoende kwaliteit geleverde producten. • Aansprakelijkheid claims ingezet personeel • Oplopende kosten ICT-voorzieningen • Mismatch beschikbaar en benodigd personeel

Ontwikkeling	In hoofdstuk 3 van de begroting schrijft de Omgevingsdienst welke ontwikkelingen het meest relevant zijn voor de taakuitoefening door de dienst voor de deelnemende gemeenten. Het betreft: • Inwerkingtreding Omgevingswet: stelselherziening van wet- en regelgeving die gaat over de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. • Regionale samenwerking van uitvoering en handhaving (omgevingswet, zorgwekkende stoffen, ondermijning etc.) • Mondiale Klimaatafspraken: o.a. temperatuurstijging. • Toekomstbestendige veehouderij • Overdracht bodemtaken van provincie naar gemeenten • Transitie bodemtoezicht • Verbod op asbestdaken 2024 • Zeer zorgwekkende stoffen • Wet natuurbescherming Gezien de realisatie Werkplan 2021 tm. aug. is de verwachting dat er een overschrijding zal zijn van totaal €100.000. Het grootste deel van deze overschrijding komt voor rekening van de post de post basistaken, agrarische vergunningverlening van rond de €88.000,- . Dit is een wettelijke taak waarbij er niet kan worden gestuurd op het aantal vergunningen wat wordt ingediend. (meer aanvragen dan verwacht) Tevens wordt er een overschrijding verwacht van € 20.000,- op de post ruimtelijke kwaliteit. Het afhandelen van milieuvergunningen genereert geen legesinkomsten. De extra kosten voor welstand (ruimtelijke kwaliteit) is een gevolg van extra adviesaanvragen bij nieuwbouw in wijken waar een beeldkwaliteitsplan geldt. Hier staat echter wel extra legesinkomsten tegenover.
--------------	---

Naam	Samenwerking Gemert-Bakel - Laarbeek
Partners	Gemeente Gemert-Bakel en Laarbeek
Openbaar belang	Samenwerking tussen twee buurgemeenten op verschillende terreinen gebaseerd op onderling vertrouwen. De volgende taken worden uitgevoerd door intergemeentelijke teams: • ICT • Personeel en Organisatie • Juridische zaken • Financiën
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek intergemeentelijk overleg. Gedurende het begrotingsjaar zal de bestuurlijke betrokkenheid niet wijzigen.
Eigen Vermogen 1-1-2021	n.v.t.
Eigen Vermogen 31-12-2021	n.v.t.
Vreemd Vermogen 1-1-2021	n.v.t.
Vreemd Vermogen 31-12-2021	n.v.t.
Resultaat 2020	n.v.t.
Bijdrage Laarbeek	De bijdrage voor Laarbeek in 2022 is het saldo van de onderlinge verrekening van de intergemeentelijke teams financiële administratie, ICT, P&O, en Juridische zaken.
Risico's	De samenwerking is (mede) opgezet om risico's te verkleinen. Met de samenwerking wordt kwaliteit verbeterd en door het samenvoegen van kleine teams wordt de onderlinge vervangbaarheid gestimuleerd.
Ontwikkeling	Er wordt op diverse vlakken samengewerkt met buurgemeente Gemert-Bakel. Daarnaast zullen in 2022 de uitkomsten van een onderzoek en evaluatie vertaald worden in nieuwe (geactualiseerde) samenwerkingsafspraken.

Naam	Samenwerkingsovereenkomst Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant 2017-2030
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen, Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven, Waalre
Openbaar belang	Het doel van de samenwerking is het komen tot overeenstemming over het realiseren van projecten om de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio Zuidoost-Brabant, voor zover het grondgebied van partijen bevattend, te verbeteren.
Bestuurlijke betrokkenheid	Periodiek bestuurlijk overleg door middel van: Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit en Innovatie, Stuurgroep Bereikbaarheidsagenda, Bestuurlijk Subregionaal Overleg.
Eigen Vermogen 1-1-2021	n.v.t.
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	n.v.t.
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	n.v.t.
Bijdrage Laarbeek	De bijdrage van Laarbeek is gebaseerd op gemaakte afspraken met de 21 gemeenten op basis van de inwoneraantallen. Voor de bijdrage 2022 aan het programmateam, regiobrede projecten en enkele studies is een totaalbedrag beschikbaar van € 71.050.
Risico's	Het samenwerkingsverband geeft geen inzage in de prominente risico's.
Ontwikkeling	De samenwerkingsovereenkomst is op 12 december 2018 ondertekend op basis van het raadsbesluit d.d. 11 oktober 2018.

Naam	Senzer
Partners	Asten, Deurne, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Helmond en Someren
Openbaar belang	Het vertrekpunt is dat iedereen mee doet naar vermogen. Dat meedoen is niet vrijblijvend, centraal staat dat dit moet gebeuren vanuit eigen kracht en verantwoordelijkheid van mensen. In de uitvoering is gekozen voor een integrale (sociaal domein brede) aanpak. Niet iedereen heeft voldoende eigen kracht en vermogens om mee te doen. Voor die mensen wordt binnen de mogelijkheden gezocht naar zoveel als mogelijk participeren in de maatschappij.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek heeft twee zetels in het Algemeen Bestuur en één zetel in het Dagelijks Bestuur.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 2.867.000
Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 11.796.000
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 11.243.000
Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 15.340.000
Resultaat 2020	Resultaat per 30-06-2021 € 3.336.000. Ingeschat resultaat per 31-12-2021: € 4.256.000.
Bijdrage Laarbeek	Bijdrage Wsw-oud budget € 2.255.999 Bijdrage BUIG budget € 3.814.175 Terugbetaling intertemporale middelen -/-€ 28.398 Bijdrage Participatie budget € 123.645 Bijdrage Algemene middelen € 666.430 Structurele bijdrage € 444.966 Totale bijdrage 2022 € 7.276.817
Risico's	In de paragraaf risicobeheersing en weerstandsvermogen zijn volgende risico's opgenomen: • Rijksfinanciering en economische- en arbeidsmarktontwikkelingen in relatie tot aantal uitkeringen en corresponderende lasten • Lagere toegevoegde waarde: wegvallen opdrachten en/of druk op tariefstelling • Verhuurbaarheid eigen locaties • Risico van efficiencymaatregelen • Loon- en prijsontwikkeling die afwijkt van gehanteerde CPB-ramingen • Opname van de opgebouwde verlofrechten in één jaar
Ontwikkeling	Ontwikkelingen die van invloed zijn op de organisatie zijn: • Ontwikkelingen economie en werkgelegenheid • Ontwikkelingen arbeidsmarkt • Bijdragen aan een inclusieve samenleving • Ontwikkelingen wet- en regelgeving (Nieuwe Wet Inburgering, Wetsvoorstel Breed Offensief, Minder verplichtingen, meer bevoegdheden, het Werkgeversservicepoint Helmond-de Peel, Cao Aan de Slag • Ontwikkelingen Senzer (Ontwikkelingen bestand, inzet inclusieve technologie, Samen werken aan een Sterker Senzer)

Naam	Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Nuenen c.a. , Oirschot, Reusel-De Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.
Openbaar belang	De Veiligheidsregio voert namens de 21 deelnemende gemeenten taken uit op het terrein van brandweezorg, gemeenschappelijke meldkamer, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, ambulancezorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek heeft één zetel in het Algemeen Bestuur. Het Algemeen Bestuur van VRBZO bestaat uit de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 4.772.932
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 33.071.248
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	€ 0,- (ingeschat resultaat 2021)
Bijdrage Laarbeek	€ 1.220.859
Risico's	In de paragraaf weerstandsvermogen van begroting 2021 wordt ten aanzien van de risico-inventarisatie toegelicht; Met betrekking tot algemene bedrijfsvoering; • Stijging premies voor (vrijwilligers)verzekeringen en pensioenen, wijzigingen in beleid FLO-regeling beroepsbrandweer; • Kosten die voortvloeien uit bedrijfskritische specialistische functies • Eigen risicodragers WW Majeure wijzigingen in het bestaande model van brandweezorg; • Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (Wnra) en Europese richtlijn rechtspositie brandweervrijwilligers Ernstige verstoring door incidenten, rampen en crises: • Kosten voortvloeiend uit bestrijding van een majeur incident.
Ontwikkeling	In de inleiding van begroting 2021 worden de volgende ontwikkelingen belicht door de Veiligheidsregio: • Visie 2025 • Ontwikkeling loonkosten en sociale lasten door cao en pensioenpremies. • Overgangsregeling FLO • Omgevingsadvisering

Vennootschappen en coöperaties	
Naam	BNG Bank N.V.
Partners	
Openbaar belang	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeente is aandeelhouder en heeft stemrecht tijdens aandeelhoudersvergadering.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 5.097 miljoen
Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 5.097 miljoen
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 155.262 miljoen
Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 155.262 miljoen
Resultaat 2020	Het resultaat over het 1e halfjaar 2021 bedraagt een nettowinst € 187 miljoen. Door de volatiliteit op de financiële markten acht BNG Bank het niet verantwoord een uitspraak te doen over de verwachte nettowinst 2021. (bron: 1e halfjaarcijfers 2021)
Bijdrage Laarbeek	Laarbeek ontvangt dividend vanwege het aandelenbezit (aantal aandelen 20.709 á € 2,50). Vanwege door de ECB afgekondigde dividendrestricties is een deel van het dividend 2019 en het gehele dividend 2020 nog niet uitgekeerd. Eind juli 2021 heeft de ECB aangekondigd de dividendrestricties te laten vervallen vanaf 1 oktober 2021. BNG Bank zal in oktober 2021 het gereserveerde dividend over beide boekjaren ter grootte van EUR 148 miljoen uitkeren. • Dividend 2019 € 26.300 (in 2 delen betaalbaar gesteld) • Dividend 2020 € 37.483
Risico's	In het jaarverslag 2020 beschrijft de BNG een aantal bedreigingen: • Komst van nieuwe spelers in financiële omgeving. • Lage rentestand • Kosten als gevolg van wet- en regelgeving die de bank of klanten raakt • Overheidsvisie op nutsbanken • Disintermediatie
Ontwikkeling	Niet van toepassing

Naam	Brabant Water N.V.
Partners	
Openbaar belang	De missie van Brabant Water is het winnen, zuiveren, transporteren en leveren van drinkwater van hoge kwaliteit en het leveren van water op maat en water gerelateerde producten en diensten in de gebonden en vrije markt.
Bestuurlijke betrokkenheid	Stemrecht tijdens aandeelhoudersvergadering. Gedurende het begrotingsjaar zal de bestuurlijke betrokkenheid niet wijzigen.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 674 miljoen
Eigen Vermogen 31-12-2021	€ 674 miljoen
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 523 miljoen
Vreemd Vermogen 31-12-2021	€ 523 miljoen
Resultaat 2020	Resultaat 2020: € 8,9 miljoen positief
Bijdrage Laarbeek	In 2021 wordt naar verwachting geen dividend ontvangen.
Risico's	In de paragraaf risicomanagement van het jaarverslag 2020 benoemt Brabant Water enkele strategische risico's: • Bescherming van kwaliteit en kwantiteit van de bronnen • Bedreigingen van de kwaliteit van het drinkwater • Leveringszekerheid • Digitalisering • Duurzame inzet van personeel Brabant Water NV geeft tevens aan, dat het door het opgebouwde weerstandsvermogen in staat is om belangrijke financiële tegenvallers op te vangen zonder grote effecten op de continuïteit van de drinkwatervoorziening of de tarifiering.
Ontwikkeling	Niet van toepassing

Naam	Grondexploitatie­maatschap­pij De Hoge Regt B.V.
Partners	-
Openbaar belang	De grondexploitatie­maatschap­pij is een samenwerkingsverband tussen RaboVastgoed en de gemeente Laarbeek met als doel het ontwikkelen van een bouwterrein voor de bouw van 230 woningen.
Bestuurlijke betrokkenheid	Stemrecht tijdens aandeelhoudersvergadering. Directie van de onderneming bestaat uit één medewerker van Laarbeek en één medewerker van RaboVastgoed.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 16.537
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 5.861.278
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	NNB
Bijdrage Laarbeek	Partner
Risico's	De risico's zijn vergelijkbaar met andere grondexploitaties. Het ontwikkelen van een bouwterrein met een private partner die mede eigenaar is, vergroot de expertise en verdeelt de risico's.
Ontwikkeling	Het westelijke gedeelte is bijna verkocht, kan gefaseerd volledig woonrijp worden gemaakt. In het oostelijke gedeelte is sprake van een nieuw inrichtingsplan. Het oostelijke gedeelte kent vertraging in het project. Vanwege een steenuil is de verkoop van 18 woningen een jaar verschoven. Hiertoe wordt de grondexploitatie najaar 2021 geactualiseerd.

Stichtingen en verenigingen	
Naam	Coöperatieve vereniging Boer Bier Water
Partners	ZLTO en Bavaria
Openbaar belang	Via Coöperatie Boer Bier Water kunnen de gemeente Laarbeek, ZLTO en Bavaria hun gemeenschappelijke belangen bundelen en is het mogelijk om de gezamenlijke doelen beter en doelgerichter te realiseren.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek is vertegenwoordigd in de Raad van Toezicht.
Eigen Vermogen 1-1-2021	Ingeschat op: -/- € 5.800
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	Ingeschat op: € 60.000
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	NNB
Bijdrage Laarbeek	€ 10.000
Risico's	Beperkt tot de jaarbijdrage door uitgesloten aansprakelijkheid.
Ontwikkeling	n.v.t.

Naam	Coöperatieve vereniging Dimpact
Partners	Assen, Bodegraven-Reeuwijk, Borger-Odoorn, Borne, Brielle, Coevorden, Deventer, Duiven, Emmen, Enschede, Gemert-Bakel, Groningen, Haarlemmermeer, Hellevoetsluis, Horst aan de Maas, Kampen, Landerd, Landsmeer, Leidschendam-Voorburg, Nissewaard, Noordoostpolder, Oldambt, Oldenzaal, Oost Gelre, Olst-Wijhe, Raalte, Roermond, Rotterdam, Twenterand, Velsen, Venray, Vught, Waterland, Westervoort, Westvoorne, Zevenaar, Zwolle, Zaanstad
Openbaar belang	Dimpact levert software voor o.a. de inrichting van het Klant Contact Centrum. Het is een samenwerkingsverband van verschillende gemeenten waarbij kennisbundeling en klantgerichte innovatie gemeenten voorzien van optimale dienstverlening naar burgers en bedrijven.
Bestuurlijke betrokkenheid	De gemeenten hebben allen gelijke in de samenwerking in de samenwerking.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 1.552.451 (jaarverslag 2020)
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 1.981.163 (jaarverslag 2020)
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	€ 171.915 (jaarverslag 2020)
Bijdrage Laarbeek	De totale bijdrage aan Dimpact is het jaarlijkse lidmaatschap van € 235.000
Risico's	Beperkt tot de jaarbijdrage door uitgesloten aansprakelijkheid.
Ontwikkeling	Dimpact heeft een bedrijfsplan 2022 opgesteld. Dit bedrijfsplan heeft de focus op de begroting 2022. De strategische richting 2021-2025 is doorvertaald naar het implementatieplan "Doorpakken nu!" en geeft de inspanning van de opgave weer voor het begrotingsjaar 2022 e.v. Daarnaast worden geen bijzondere activiteiten verwacht. Het bedrijfsplan 2022 is in lijn met de begroting 2021 en levert geen trendbreuk.

Naam	Stichting Beheer en Exploitatie Veiligheidshuis Brabant Zuidoost
Partners	De 21 regiogemeenten werken in het Veiligheidshuis samen met politie, maatschappelijke en justitiële organisaties.
Openbaar belang	Het faciliteren van personeel en organisatie van het Veiligheidshuis Brabant Zuidoost (artikel 2-a van de Statuten)
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek heeft één zetel in het Algemeen Bestuur.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 101.400
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 195.300
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	NNB
Bijdrage Laarbeek	€ 6.593
Risico's	Het onderdeel risico blijft onbelicht in het jaarverslag 2019.
Ontwikkeling	Het ZVHH is ingericht om procesregie te voeren op complexe casuïstiek en als organisatie het netwerk te faciliteren om samenwerking te bevorderen. Gemeente Laarbeek is samen met het ZVHH aan het inventariseren op welke wijze de lokale procesregisseur gebruik kan maken van het netwerk van het ZVHH.

Naam	Stichting Bizob
Partners	Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Boxmeer, Cranendonck, Deurne, Eersel, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen, Oirschot, Reusel- De Mierden, Sint Anthonis, Someren, Son en Breugel, Uden, Valkenswaard, Veldhoven, Vught, Waalre, Brainport Development, Dienst Dommelvallei, Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking Kempengemeenten, Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2 gemeenten, GGD Brabant Zuidoost, KempenPlus, MijnGemeenteDichtbij, Omgevingsdienst Zuidoost Brabant, Omgevingsdienst Brabant Noord, Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost, Werkorganisatie Cuijk Grave Mill en Sint Hubert.
Openbaar belang	Het ondersteunen van de deelnemende gemeenten bij het uitvoeren van diverse inkoopacties.
Bestuurlijke betrokkenheid	Laarbeek heeft één zetel in het bestuur en één afvaardiging in de Vergadering van Aangeslotenen.
Eigen Vermogen 1-1-2021	€ 868.000
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	€ 957.000
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	€ 3.719,- (verwacht resultaat 2021)
Bijdrage Laarbeek	€ 165.312 (=verwachte bijdrage Laarbeek in 2022 op basis van een deelname van 252 dagen. Opbouw: wekelijks 4 dagen x 44 weken = 176 dagen tbv reguliere inkooptrajecten; 1,5 dag x 44 weken = 66 dagen tbv inkooptrajecten in het sociaal domein.)
Risico's	De risicoreserve van Bizob wordt elk jaar bij vaststelling van de jaarrekening bepaald voor het lopende jaar. In de begroting 2022 houdt Bizob geen rekening met een storting of onttrekking.
Ontwikkeling	Bizob heeft in de begroting 2022 vijf actiepunten opgenomen waar extra aandacht naartoe gaat; • Collectieve inkoop – optimaal benutten van (raam)overeenkomsten • Analyse coalitieplannen en informatiesessie nieuwe raadsleden • Sterker uit de crisis – concretiseren actiepunten Expertise en aanpak • Contractmanagement Bedrijfsvoering en ICT • Kennis opdoen en delen

Overige verbonden partijen	
Naam	Netwerk innovatiehuis De Peel
Partners	Gemeente Asten, Deurne, Gemert-Bakel, Helmond, Someren, VNO-NCW Brabant Zeeland en Waterschap Aa en Maas
Openbaar belang	Het leveren van een proactieve, herkenbare en onderscheidende bijdrage aan de economische en ruimtelijke ontwikkeling van Brainport in de metropoolregio Eindhoven.
Bestuurlijke betrokkenheid	Vanuit alle gemeenten die deelnemen in het Innovatiehuis neemt één bestuurder plaats in een stuurgroep. Vanuit het georganiseerd bedrijfsleven nemen hierin twee bestuurders zitting en vanuit het Waterschap één.
Eigen Vermogen 1-1-2021	n.v.t.
Eigen Vermogen 31-12-2021	
Vreemd Vermogen 1-1-2021	n.v.t.
Vreemd Vermogen 31-12-2021	
Resultaat 2020	NNB
Bijdrage Laarbeek	De bijdrage van Laarbeek bedraagt € 30.000 per jaar en 0,5 FTE (€ 30.000) inzet. Daarnaast zal structureel een bedrag van € 50.000 worden begroot voor bijdragen aan projecten.
Risico's	Risico blijft beperkt tot de ingelegde middelen.
Ontwikkeling	

7 Grondbeleid

Bij het uitwerken van deze paragraaf volgen we de elementen van het BBV. Gepresenteerde getallen zijn gebaseerd op de meest recente Grondnota (versie 2020; raadsbesluit 5 november 2020) en Jaarrekening 2020.

7.1 Beleidsuitgangspunten

De grondexploitatie is onderdeel van de bedrijfsvoering en dient een positieve bijdrage aan de gemeente en gemeenschap te leveren. Eventuele winsten worden ingezet om het voorzieningenniveau te versterken. Ook levert een actief grondbedrijf een positieve impuls aan de regionale economische activiteit.

7.2 Uitvoering

De uitvoering van het grondbeleid is gebaseerd op de nota Grondbeleid 2020-2026 zoals deze in 2020 is vastgesteld (raadsbesluit 27 augustus 2020). Doel van de nota was het formuleren van een integraal beleidskader om het totale grondexploitatieproces te beheersen, te bewaken en af te stemmen op alle relevante beleidskaders, zodat een samenhangend, strategisch en effectief grondbeleid kan worden gevoerd.

Naast het meerjarige beleid wordt elk jaar een Grondnota gemaakt waarin de ontwikkelingen per complex in beeld worden gebracht.

Exploitaties

De gemeente Laarbeek heeft momenteel de volgende plannen in exploitatie:

Soort	Status	Naam	Verwachte einddatum
Woongebied	BIE	Laarsche Velden	2021
Woongebied	BIE	Nieuwenhof 2014	2022
Woongebied	BIE	Beekse Akkers	2026
Bedrijventerrein	BIE	Bemmer IV	2025
Woongebied	BIE	D'n Hoge Suute	2026
Woongebied	BIE	Vogelenzang	2022
Woongebied	BIE	Kerkakkers (Cluster Beek)	2024
Woongebied	BIE	Piet van Thielplein	2021
Bedrijventerrein	BIE	Landbouwontwikkelingsgebied Mariahout	2022
Woongebied	BIE	BIO Bakelseweg	2023
Woongebied	BIE	De Hoge Regt (PPS-constructie)	2025

7.3 Grondprijzen

Met het vaststellen van de jaarlijkse Grondnota worden ook de verschillende grondprijzen vastgesteld. In 2020 en 2021 zijn de onderstaande prijzen gehanteerd. De prijzen voor 2022 worden gebaseerd op de Grondnota 2021, die in de raadsvergadering van 11 november 2021 wordt behandeld.

	Prijs 2020 in € excl. BTW per m ²	Prijs 2021 in € excl. BTW per m ²
Grondprijzen		
Grondslag van de prijzen	Grondnota 2019	Grondnota 2020
Grond woningbouw		
- vrije sector	289	295
- sociale huursector	217	222
- sociale koopsector	247	252
- huursector boven liberalisatiegrens	247	252
Grond bedrijventerrein		
- zeer goede ligging	172	
- goede ligging	152	
- normale ligging	136	
- zichtzone		175
- overige zones		152

Het project BIO Bakelseweg wijkt af van de vastgestelde grondprijzen. Vanwege de specifieke aard van de bouw kavels (>1.400m² in het buitengebied) wordt de grondprijs bepaald aan de hand van een waardebeoordeling van de makelaar.

7.4 Parameters

Indexering kosten

Voor de indexering van de nog te maken kosten bouw- en woonrijp maken is voor 2020 eenmalig een correctie doorgevoerd waardoor een percentage van 4% wordt aangehouden. Dit omdat de afgelopen periode een duidelijke stijging van de aanneemsommen is waargenomen. Een indexering van 2% is aangehouden voor de overige jaren.

Indexering grondprijzen

De grondprijs voor 2021 voor woningbouw is met 2% verhoogd. Een dergelijke indexatie wordt als passend en reëel gezien voor het bijhouden van de kostprijsontwikkeling, de ontwikkeling van woningbouwmarktprijzen en bouwsommen van aannemers.

Vanwege het bereiken van marktconformiteit en de enorme vraag naar bedrijfsgrond zijn de grondprijzen voor bedrijfsgrond in het najaar van 2020 middels een taxatie getoetst. Daaruit is gebleken dat een marktconforme grondprijs in de zichtzone € 175 per m² excl. bedraagt en voor de overige bedrijfsgronden € 152 per m² excl. De zones 'goede ligging' en 'normale ligging' zijn samengevoegd omdat er geen prijsverschil meer is tussen deze zones.

Rekenrente

De toerekening van de rentekosten vindt plaats op basis van de 'Notitie Rente 2017' zoals deze door de commissie BBV is opgesteld. De rekenrente voor 2020 is vastgesteld op 0,73% en voor 2021 op 0,6%. Langjarig is een percentage van 0,6% aangehouden in de exploitaties.

7.5 Prognoses

Twee keer per jaar wordt een actuele prognose gemaakt van de lopende grondexploitaties. Enerzijds wordt jaarlijks een Grondnota samengesteld (tegelijk met de programmabegroting) en anderzijds wordt elk jaar bij het samenstellen van de programmarekening de complexopzet bijgesteld. De meest recente Grondnota en Programmarekening betreffen beide jaar 2020. Uit onderstaande tabel blijken de verschillen.

bedragen x € 1.000	Type	Prognose najaar 2019 Grondnota 2020 (o.b.v. 0,6% rente per 2021)		Prognose voorjaar 2020 Jaarrekening 2020 (o.b.v. 0,6% rente per 2021)		Verschillenanalyse			
		Resultaat eind- waarde	Prognose Eindjaar	Resultaat eind- waarde	Eind jaar	Verschil totaal	Verplichte winstneming o.b.v. resultaten jaarrekening 2020	Resterend verschil Eindwaarde excl. Winstneming	Voornaamste reden
Bouwgrond in exploitatie (BIE) met resultaat t.b.v. grondbedrijf. Resultaat komt in Reserve Grondexploitaties									
Laarsche Velden	BIE	-59	2021	-56	2021	-59	-58	-0	
Nieuwenhof 2014	BIE	-9	2022	0	2022	-9	0	-9	Bijstellen nodig plan- apparaatskosten i.r.t. resterende werkzaamheden.
De Beekse Akkers	BIE	-820	2026	-504	2026	-316	-305	-11	Bijstellen nodig plan- apparaatskosten i.r.t. resterende werkzaamheden.
Bemmer IV	BIE	-1.144	2028	-614	2025	-530	-294	-236	Bemmer IV is naar verwachting eind 2025 gereed i.p.v. 2028. Verwacht positief resultaat is afgenomen doordat er minder indexering op opbrengsten is door enorme toename te verwachten verkoopen in vooral jaarschijf 2021, grotendeels o.b.v. voor 2021 gemaakt
D'n Hoge Suute	BIE	-39	2026	-39	2026	0	0	0	
Vogelenzang	BIE	-685	2022	-417	2022	-267	-264	-3	
Herontwikkeling P. van Thielplein	BIE	-0	2021	0	2021	-0	0	-0	

Landbouwwontwikkelingsgebied Mariahout (de voorziening voor het verlies is al eerder voorzien)	BIE	72	2021	74	2022	-2	0	-2	Eindjaar 2022 ipv 2021
Bouwgrond in exploitatie met resultaat niet t.b.v. grondbedrijf maar direct t.b.v. Algemene Reserve									
Kerkakkers (Beek)	BIE	-1.407	2024	-1.407	2024	0	0	0	
De Nieuwe Hees (Donk) (afgesloten per 31-12-2020)	BIE	-112	2020	0	2020	-112	-132	20	Afsluiten project o.b.v. boekwaarde, uiteindelijk zijn er in 2020 minder kosten gemaakt dan geraamd.
BIO Bakelseweg	BIE	-627	2023	-627	2023	0	0	0	
Totaal		-4.829		-3.535		-1.294	-1.053	-242	

De Hoge Regt is buiten dit overzicht gelaten omdat het project is buiten de boekhouding van het grondbedrijf. Gemeente is voor 50% aandeelhouder. Voor dit project wordt een budgetneutraal resultaat verwacht, op 17-09-2020 een bedrag van €40.359.

7.6 Winstneming

Vanaf 2016 is sprake van verplichte winstneming bij de complexen die dit kunnen dragen. Volgens Besluit Begroting en Verantwoording moet deze verplichte winstneming plaatsvinden aan de hand van de POC-methode (percentage of completion). Voor de bepaling van de winst wordt per complex gebruik gemaakt van de volgende formule: Percentage gemaakte kosten van de totaal kosten * percentage gemaakte opbrengsten van de totale opbrengsten * nog te verwachten positief resultaat.

De winst die voor 2020 verplicht genomen is bedroeg € 1.052.889. Dit bedrag is toegevoegd aan de Reserve Grondexploitatieisico. Dit bedrag was opgebouwd uit:

Laarsche Velden	€ 58.378	(tussentijds, verplicht op basis van POC methode)
De Beekse Akkers	€ 304.788	(tussentijds, verplicht op basis van POC methode)
Vogelenzang	€ 264.124	(tussentijds, verplicht op basis van POC methode)
Bemmer IV	€ 294.049	(tussentijds, verplicht op basis van POC methode)
De Nieuwe Hees	€ 131.550	(definitief afsluiten)

Conform raadsbesluit d.d. 16 maart 2017 is het resultaat van De Nieuwe Hees van € 188.550 (€ 57.000 tussentijdse winstneming en € 131.550 winstneming bij afsluiting) vanuit de Reserve Grondexploitatieisico gestort in de Algemene Reserve.

7.7 Reserve en risicobeheersing

Beleidsuitgangspunt reserve die verband houdt met het grondbedrijf

De reserve Grondexploitatie­risico heeft een directe relatie met de grondexploitatie. Deze reserve fungeert als bedrijfsbuffer voor het opvangen van risico's die inherent zijn aan de bouwgrondexploitatie. De stand van deze reserve bedroeg per 31 december 2020 ruim € 6,7 miljoen. Dit bedrag is inclusief de winstnemingen 2020 en inclusief storting van het resultaat complex De Nieuwe Hees in de Algemene Reserve.

In 2020 is een Monte Carlo-analyse uitgevoerd waarbij een inschatting gemaakt is van de risico's binnen de grondexploitaties. Uit deze analyse bleek dat een risicobuffer van € 2,4 miljoen vereist is om met een zekerheids­marge van 90% de geïnventariseerde risico's op te vangen (Grondnota 2020, pagina 10).

Plafond hoogte Reserve Grondexploitatie­risico

Met de vaststelling van de Grondnota 2020 is een plafond voor de hoogte van de Reserve Grondexploitatie­risico ingevoerd. Dit plafond bedraagt de gekwantificeerde risico's in de Monte Carlo Analyse vermeerderd met een gefixeerd bedrag van € 2 miljoen. Dit plafond is voldoende om tegenvallers af te kunnen dekken, een doeltreffend grondbedrijf te kunnen voeren passend bij de doelstellingen van het grondbeleid en toekomstig verschuldigde Vennootschapsbelasting te kunnen voldoen.

Met het instellen van het plafond is per 31 december 2020 een Reserve Grondexploitatie­risico van € 4,4 miljoen benodigd (€ 2,4 miljoen vanuit Monte Carlo-analyse vermeerderd met € 2 miljoen). Dit betekent dat er een bedrag van ruim € 2,3 miljoen vrij is gevallen ten gunste van de Algemene Reserve.

Ontwikkeling reserve

bedragen x € 1.000	Saldo per 31 december		
	2022	2021	2020
Reserve Grondexploitatie­risico	3.848	4.280	4.400

De reserve geeft een aflopend verloop. Dit wordt veroorzaakt doordat enkel rekening is gehouden met de geraamde onttrekkingen uit deze reserve. Met de (tussentijdse) winstnemingen is geen rekening gehouden. Deze worden pas met de jaarrekening bepaald.

Monte Carlo analyse

Periodiek wordt een Monte Carlo analyse uitgevoerd van de meest risicovolle projecten. Meest recent is dit in juli 2020 gedaan. Zoals verwacht zijn de risico's iets kleiner geworden door een forse toename van de verkoop van bouw­kavels en de looptijden van de complexen korter worden. Nieuw in de rapportage was het meenemen van mogelijke financiële risico's van de strategische gronden.

8 Corona

Corona heeft de afgelopen jaren een grote impact gehad op de samenleving als ook voor de gemeentelijke taken en uitgaven.

Gelukkig zijn er versoepelingen en zien de cijfers er steeds beter uit waardoor we hopelijk weer terug gaan naar het oude "normaal". Maar helemaal terug naar normaal zal het niet meer zijn. Corona heeft op een aantal vlakken een blijvende invloed gehad (denk aan tijd- en plaatsonafhankelijk werken) en op bepaalde terreinen zullen er nog meerjarige effecten zijn (bijvoorbeeld effecten van corona op de jeugdzorg en onderwijs achterstanden, als ook het herstel van de horeca en evenementenbranche).

De begroting 2022-2025 is opgesteld met uitgangspunt dat er geen significante corona impact meer is op de samenleving en gemeentelijke taken (in lijn met de begroting van voorgaand jaar). Uiteraard wordt er nog wel rekening gehouden met de corona impact. Dit is meegenomen bij de risicobeheersing in het weerstandsvermogen alsmede is in deze begroting op een aantal terreinen extra middelen gevraagd vanwege corona. Bijvoorbeeld heroriëntatie en schuldhulpverlening, beleid tijd- en plaatsonafhankelijk werken en 25 jaar Laarbeek.

Tot slot is er ook nog de door de gemeente gevormde reserve corona (besluit 2de tussenrapportage 2020 van 5 november 2020) waaruit toekomstige corona uitgaven nog gedekt kunnen worden. Voor de meerjarige stand van de corona reserve wordt verwezen naar de financiële begroting paragraaf 2.5 'reserves & voorzieningen'.

Het college van burgemeester en wethouders is bevoegd tot het onttrekken van middelen uit de reserve corona tot een bedrag van € 40.000. Hierboven is het een raadsbevoegdheid.

De werkelijke corona uitgaven en de stand van de corona reserve worden verantwoord in de jaarrekening.

Financiële begroting

In dit gedeelte van de financiële begroting wordt nader inzicht gegeven in de volgende onderdelen:

- Overzicht van de baten en lasten
- Financiële positie
- Overzicht per taakveld

1 Overzicht van baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft inzicht in het resultaat vóór en ná reservebestemming over de periode 2022 t/m 2025.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Lasten	-61.692	-60.772	-60.124	-59.946
Burger en bestuur	-6.154	-6.070	-6.068	-6.038
Veiligheid	-1.893	-1.899	-1.899	-1.899
Woon- en leefklimaat	-9.168	-8.944	-8.643	-8.705
Economie en werkgelegenheid	-18.409	-18.040	-17.869	-17.574
Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	-17.149	-16.988	-16.936	-16.933
Overhead	-8.310	-8.262	-8.114	-8.160
Algemene dekkingsmiddelen	-399	-344	-356	-384
Vennootschapsbelasting	-120	-120	-120	-120
Onvoorzien	-90	-105	-120	-135
Baten	60.828	59.410	58.952	59.150
Burger en bestuur	5.186	5.187	5.188	5.188
Veiligheid	111	111	112	112
Woon- en leefklimaat	1.301	1.242	1.142	1.142
Economie en werkgelegenheid	12.482	12.482	12.482	12.482
Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	864	864	844	844
Overhead	586	581	581	581
Algemene dekkingsmiddelen	40.297	38.942	38.603	38.801
Saldo van baten en lasten	-864	-1.362	-1.173	-796
Stortingen in reserves	-1.938	-945	-555	-55
Onttrekkingen aan reserves	2.839	2.347	1.776	979
Geraamd resultaat	37	39	48	128

1.1 Uitgangspunten

In de voorliggende begroting zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd voor 2022 met bijbehorend meerjarenperspectief 2023-2025:

1. De basis van het meerjarenperspectief is de gewijzigde begroting 2021 waarbij de raadsbesluiten zijn verwerkt tot en met de raadsvergadering van 8 juli 2021. Daarmee

zijn tevens de 1^e tussenrapportage 2021 en de kadernota 2022 in deze ramingen verwerkt.

2. In de begroting 2022 is in het meerjarenperspectief 2023-2025 uitgegaan van een constant loon- en prijspeil in zowel de uitgaven als inkomsten (o.a. de berekening van de Uitkering Gemeentefonds).
3. De huidige cao gemeenteambtenaren heeft een looptijd van 2 jaar: 1 januari 2019 tot 1 januari 2021. Omdat dus de huidige CAO per 1 januari 2021 is afgelopen, wordt voorlopig voor 2022 een loonindexering toegepast op basis van de raming van de loonindexering uit de laatst bekende Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Planbureau (MEV 2021 - september 2020), t.w. +1,8%. Of uiteindelijk de eerder bij de begroting 2021 voorlopig toegepaste loonindexering 2021 (+2,8%) en de nu voorlopig toegepaste loonindexering 2022 (+1,8%) toereikend is, zal moeten blijken als een nieuwe cao-gemeenteambtenaren bekend wordt gemaakt. De daaruit voortvloeiende verplichtingen worden dan uiteindelijk leidend als toe te passen indexering van de personeelskosten.
De nominale loonstijgingen worden niet meer afzonderlijk gecompenseerd via de Algemene Uitkering. Het Gemeentefonds kent één procentueel accres/decrees (groei/krimp) dat gelijk is aan het percentage accres/decrees van de gecorrigeerde netto-rijksuitgaven. De gemeente moet dus zelf de feitelijke mutatie in de nominale ontwikkelingen (lonen en prijzen) dekken uit het toegekende accres/decrees.
4. De indexering van de budgetten met betrekking tot alle overige uitgaven en inkomsten vindt eveneens (tenzij andere contractuele afspraken) voorlopig plaats op basis van de raming van de prijsindexering uit de laatst bekende Macro Economische Verkenningen (MEV) van het Centraal Planbureau (MEV 2021 - september 2020), t.w. +1,5%. Per saldo worden dus voor 2022 de budgetten van 2021 in de basis verhoogd met 1,5% (indexering 2022: +1,5%).
5. Prognose aantal inwoners:
1-1-2021 22.807 inwoners werkelijk
 - 1-1-2022 22.827 inwoners (+ 20 inwoners)
 - 1-1-2023 22.847 inwoners (+ 20 inwoners)
 - 1-1-2024 22.867 inwoners (+ 20 inwoners)
 - 1-1-2025 22.887 inwoners (+ 20 inwoners)
6. Prognose aantal woonruimten:
1-1-2021 9.821 woonruimten werkelijk
 - 1-1-2022 9.957 woonruimten (+ 136 woonruimten)
 - 1-1-2023 10.135 woonruimten (+ 178 woonruimten)
 - 1-1-2024 10.274 woonruimten (+ 139 woonruimten)
 - 1-1-2025 10.354 woonruimten (+ 80 woonruimten)

De ontwikkeling van het aantal woonruimten is het resultaat van een geactualiseerde woningbouw-prognose van de gemeente Laarbeek.
7. Autonome reële toename van de personeelslasten met jaarlijks € 25.000 ter dekking van nominale periodieke verhogingen, bevorderingen, functiewaardering en marktconforme aanpassingen.
8. Als rentepercentage voor interne financieringsmiddelen en voorzieningen o.b.v. contante waarde wordt 3% gehanteerd.

Als rentepercentage voor nieuwe investeringen wordt 1% gehanteerd.

9. De afschrijvingen van de huidige activa worden tegen dezelfde termijnen doorgerekend als in de begroting 2021. Nieuwe investeringen worden afgeschreven op basis van het gestelde in artikel 8 van de 'Financiële verordening gemeente Laarbeek 2019' ex artikel 212 gemeentewet, tenzij de raad anders heeft besloten.
10. Autonome toename onderhoudskosten o.a. door toename m² bestrating en plantsoenen gemiddeld € 20.000 per jaar (€ 10.000 wegen en € 10.000 bos, natuur en landschapsbeheer).
11. Autonome toename opbrengst onroerendezaakbelastingen in verband met nieuw- en verbouw gemiddeld € 18.000 per jaar (woningen: € 11.000 / niet-woningen: € 7.000).
12. Bij de doorrekening van de hoogte van het Gemeentefonds is rekening gehouden met:
 - het meerjarenperspectief op basis van de meicirculaire 2021, aangevuld met de gevolgen uit de septembercirculaire 2021 van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK);
 - de ontwikkeling van het aantal inwoners;
 - de ontwikkeling van het aantal woonruimten;
 - methode constante lonen en prijzen voor de periode 2023-2025.
13. Als structurele budgetruimte welke nog nader af te wegen bij de kadernota en/of begroting is per jaar een bedrag beschikbaar van € 15.000.
14. Het budget voor 'incidenteel nieuw beleid' is voorlopig geraamd op jaarlijks € 0 voor de periode 2022 t/m 2025.
15. Het budget voor 'structureel nieuw beleid' is voorlopig geraamd op jaarlijks € 0 voor de periode 2022 t/m 2025.
16. Voor de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen voor de periode 2022 t/m 2025 zijn de volgende structurele stelposten jaarlijks opgenomen:
 - vervangingsinvesteringen wegen € 23.000
 - vervangingsinvesteringen openbare verlichting € 18.000
 - vervangingsinvesteringen algemeen (overig) € 15.000
17. De personele kosten zijn opgenomen op basis van de geraamde formatie per 1 januari 2022.
18. Voor flexibele beloningen personeel is een bedrag opgenomen van € 17.500 (Basisbudget € 70.000, verminderd met € 25.000 ter dekking van de WGA-premie werknemers en verminderd met € 27.500 ter dekking kosten vitaliteitsbudget).
19. Het rente-omslagpercentage bedraagt in de ontwerp-begroting 2022 0,46%.
20. Het aan de grondexploitatie toegestane toe te rekenen rentepercentage 2022 bedraagt 0,45%.
21. Voor incidenteel onvoorzien is de volgende financiële ruimte opgenomen:
 - € 15.000 budget 'incidenteel onvoorzien' budgetbevoegdheid bij de raad
 - € 45.000 budget 'incidentele actualiteiten' budgetbevoegdheid bij het college

22. De jaarlijks vrijvallende kapitaallasten worden direct als voordeel meegenomen in het exploitatieresultaat, behoudens riolering, afval en automatisering (gesloten exploitaties).
23. Het saldo van het taakveld 'Treasury' (verdeling kapitaallasten) wordt als saldo verwerkt in de exploitatie van de begroting 2022.
24. De opslag voor de overhead wordt op een consistente wijze toegerekend aan relevante taakvelden, gebaseerd op de personeelskosten. Het opslagpercentage overhead voor de begroting 2022 bedraagt 135,79%.

1.2 Incidentele baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft een nadere specificatie van de geraamde incidentele baten en lasten over de periode 2022 t/m 2025.

	Begroting	Meerjarenbegroting			
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025	
Lasten	1.890	140			
Burger en bestuur	21				
Extra budget communicatie rondom gemeenteraadsverkiezingen 2022	21				
<i>Op 12 juli is er een overleg geweest met de voorzitters van de politieke partijen over de verkiezingen in 2022. Daarbij is gesproken over activiteiten in de aanloop naar de verkiezingen en de daarbij behorende communicatie.</i> <i>Er is gekeken naar de acties die in 2018 zijn geweest en ook voor 2022 zijn toe te passen:</i> <i>- Ophalen bij de inwoners welke onderwerpen er leven en men terug wil zien in de verkiezingsprogramma's;</i> <i>- Regelmatig aandacht voor de verkiezingen in de media; krant, radio, tv, sociale media, maar ook door brieven en flyers te versturen;</i> <i>- Centraal verkiezingsdebat organiseren.</i> <i>Voor communicatie-uitingen rondom de verkiezingen 2022 is een eenmalig budget nodig van € 21.000.</i>					
Woon- en leefklimaat	290	100			
Omgevingsvisie buitengebied: Het opstellen van een omgevingsplan voor het buitengebied	200				
<i>Nu de Omgevingsvisie buitengebied in december 2021 ter behandeling aan de raad zal worden aangeboden, dient vooruit te worden gekeken naar de juridische vertaling van de visie in een omgevingsplan (onder de Omgevingswet de opvolger van het bestemmingsplan). Immers, enkel het omgevingsplan is juridisch bindend voor inwoner en gemeente, niet de omgevingsvisie.</i>					

Omgevingsvisie buitengebied: Opstellen van een beeldkwaliteitplan voor bouwen in het buitengebied

30

Het platteland als woon- en recreatiegebied is steeds meer gebaat bij ruimtelijke kwaliteit. Authentieke architectuur - zeker in historische bebouwingsconcentraties - geven het landelijk gebied kleur, herkenbaarheid en identiteit. De gemeente wil daarom de bestaande waarde van het agrarisch erfgoed beschermen, en borgen dat nieuwe woningen zich passend voegen tussen de bestaande woningen. Hiervoor is een inspirerend beeldkwaliteitplan het aangewezen instrument. Dit instrument ontbreekt nu.

Omgevingsvisie buitengebied: Het opstellen van een handboek landschappelijke kwaliteitsverbetering buitengebied

20

Bij ruimtelijke initiatieven in het buitengebied wordt initiatiefnemers vaak opgelegd om op basis van de Landschapsinvesteringsregeling (LIR) een financiële bijdrage te leveren of zelf landschappelijke maatregelen te nemen in hun directe omgeving. In het laatste geval ontbreekt het de initiatiefnemers vaak aan inspiratie en kennis. Met een handboek lukt het om gebiedsgewijs voorbeelden aan te leveren voor landschappelijke interventies en inpassing.

Opstellen omgevingsvisie binnengebied (kom)

100

De Omgevingswet schrijft voor dat gemeenten vóór 1 januari 2025 dienen te beschikken over een omgevingsvisie voor het gehele grondgebied. De gemeenteraad heeft eerder in verband met de diverse actuele uitdagingen, prioriteit toegekend aan een afzonderlijke visie voor het buitengebied. Het totstandkomingsproces hiervan is vergevorderd. Met het proces om te komen tot een omgevingsvisie voor de kernen moet nog worden gestart. Om de eerder genoemde deadline te kunnen halen is het absolute noodzaak om begin 2023 hiermee aan te vangen. Gezien het groot aantal belanghebbenden in de kernen is ook dit proces voor een belangrijk deel afhankelijk van participatie en communicatie, hetgeen extra tijd in beslag neemt.

Omgevingsvisie buitengebied: Opstellen brandveiligheidsplan voor woonbos Molenheide

30

Nu de kans op bosbranden door klimaatverandering (verdroging) toeneemt, is het op basis van de gemeentelijke zorgplicht zaak een brandveiligheidsplan op te stellen voor het woonbos Molenheide.

Extra budget bomenbeheer

10

Voorstel om het budget bomenbeheer in 2022 structureel te verhogen met € 10.000 en incidenteel € 10.000. Met de realisatie van verschillende woonwijken zoals Beekse Akkers, Nieuwenhof, Strijp en Hoge Suute is het areaal aan bomen uitgebreid. De eerste jaren wordt het onderhoud uitgevoerd door onze buitendienst. Inmiddels zijn forse aantallen aangeplante bomen dermate hoog geworden dat ze door een aannemer uitgevoerd moeten worden, hetgeen leidt tot extra structurele kosten. Daarnaast hebben we vanwege standplaatsproblemen en klimaatverandering te maken met een toename van beheerskosten. Vooral nog zijn deze kosten als incidenteel benoemd. Indien de stressfactoren voor de bomen blijven aanhouden zullen er extra structurele middelen gereserveerd moeten worden.

Economie en werkgelegenheid	117
------------------------------------	------------

Uitbreiding capaciteit Schuldhulpverlener	77
--	-----------

In 2021 is de keten schuldhulpverlening in beeld gebracht en deze blijkt niet sluitend te zijn. Dit betekent dat een aantal taken binnen de schuldhulpverlening (budgetbegeleiding, nazorg, adviesrecht schuldenbewind en overige werkzaamheden) niet worden uitgevoerd. Om deze nieuwe/aanvullende taken uit te kunnen voeren, de kwaliteit in het oog te houden en te verbeteren, de (wettelijke) ontwikkelingen in het domein door te kunnen voeren en de kwetsbaarheid van de functie te verminderen wordt geadviseerd om een pilot te starten voor de duur van 1 jaar om de uitvoering van de schuldhulpverlening uiteen te zetten in een formatie 1,56 fte (uitbreiding huidige formatie met 0,78 fte) en het werkgeverschap te beleggen bij de GR Peelgemeenten. Dit betekent dat met ingang van 1 januari 2022 voor de huidige formatie € 5.161 extra structureel budget wordt aangevraagd en voor de incidentele kosten van de pilot (€ 76.518) wordt gevraagd een onttrekking te doen uit de reserve 'coronagelden'.

Impuls armoede-/minimabeleid	20
-------------------------------------	-----------

In 2021 is het nieuwe minima- en armoedebeleid 2021-2024 vastgesteld. Één van de doelstellingen van het minimabeleid is om de (verborgen) armoede beter in beeld te brengen. Om hier een extra impuls aan te geven gaan we activiteiten ontplooiën om juist meer mensen te bereiken die we nu niet bereiken. Dit doen we door de inzet van ervaringsdeskundigen.

Kosten locatiestudie regionaal bedrijventerrein	20
--	-----------

Vanuit de bestuurlijk trekkers voor het regionale bedrijventerrein is het verzoek binnen gekomen om in 2022 een bijdrage te leveren aan onderzoeken naar het regionale bedrijventerrein en dit in de begroting op te nemen. Dit is bestuurlijk besproken binnen De Peel. Voor 2022 is hiervoor eenmalig € 20.000 nodig. Voor de volgende fase (2023-2025) kan dit oplopen naar € 100.000. Dit wordt echter volgend jaar pas bekend en zal dan in de kadernota 2023 worden meegenomen. In de toekomst zullen er ook baten zijn vanuit de exploitatie van dit terrein maar daar moet nog onderzoek naar gedaan worden.

Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	50
---	-----------

Opstellen plan tot Hervormingsagenda Jeugd	50
---	-----------

Het Rijk heeft voor de komende jaren extra middelen aan de gemeente in het vooruitzicht gesteld ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Voor Laarbeek gaat het in 2022 om een bedrag van € 1,3 miljoen. Daarbij hebben het rijk en de VNG afgesproken begin 2022 te komen tot een hervormingsagenda jeugd. Deze moet leiden tot verbetering van de toegang tot en kwaliteit van jeugdhulp, betere beheersing van de kosten en borging van de beschikbaarheid van jeugdhulp, versterking van het inzicht in het functioneren van het systeem. De landelijke hervormingsagenda zal een uitwerking moeten krijgen in een lokaal plan. Daarvoor zoeken we zoveel mogelijk de verbinding met andere initiatieven zoals het onderzoek naar de invulling van het sociaal team, Koersagenda 2021-2024 GR Peelgemeenten, nationaal programma onderwijs en het op te stellen beleidsplan sociaal domein 2023-2026. Voor het opstellen van het plan wordt een bedrag geraamd van eenmalig € 50.000. Mogelijk leidt het op een later moment tot meer lasten (incidenteel/structureel) om tot inderdieneffecten te komen bij de uitvoering van het plan.

Financiën en bedrijfsvoering	1.412	40
-------------------------------------	--------------	-----------

Verwerking septembercirculaire 2021 Gemeentefonds

40

De verwerking van de septembercirculaire 2021 gemeentefonds laat over de jaren 2022 t/m 2025, ná diverse opgenomen bijstellingen, over alle jaren een budgettair voordeel zien. Daarbij is rekening is gehouden met bijstellingen op de volgende onderdelen:

- Budget coronamiddelen

Het beschikbaar budget wordt verhoogd met incidenteel € 40.000 als gevolg van het 5e compensatiepakket.

- Budget 'toezicht en handhaving gastouderschap'

Dit beschikbaar budget wordt verhoogd met structureel € 5.000 met ingang van 2022.

- Budget Rijksvaccinatieprogramma HPV mannen

Dit budget wordt opgevoerd met structureel € 4.000 met ingang van 2022.

- Budget re-integratiemiddelen

Hiervoor is over alle jaren heen een lager budget beschikbaar gekomen waardoor minder middelen te besteden zijn voor re-integratie activiteiten.

De diverse budgetbijstellingen leiden tot mutaties in de programma's 4, 5 en 6.

Diverse bijstellingen personeelsbudget

69

Om tot een juiste budgetverdeling van de personeelskosten te komen, moeten een aantal budgetten worden bijgesteld.

Realisatie verdiepingsvloer gemeentewerf

20

In verband met de groeiende vraag naar opslag en het plotseling wegvallen van een extra opslagmogelijkheid in de voormalige loods van de firma Penninx in Beek en Donk (deze zou 3 jaar ter beschikking zijn van de buitendienst/Facilitaire zaken) en het voormalige RWS-werfje aan de kanaaldijk in Aarle-Rixtel op afzienbare termijn komen we in de problemen met onze ruimte. Door de plotselinge sloop van de voormalige panden van Penninx is hierop ook niet kunnen anticiperen bij de Kadernota 2022. Vandaar dat nu een eenmalig beroep wordt gedaan op de begroting 2022.

Voorstel is om een entresolvloer te realiseren in de loods van de gemeentewerf. Dit levert een opslag oppervlakte op van ca. 90 m2. Kosten voor deze vloer zijn geraamd op € 20.000 waarvoor eenmalige middelen worden gevraagd.

Invoering budget Thuiswerkplek en Vitaliteitsbudget

288

Het budget 'flexibele beloning' voor het personeel wordt gewijzigd conform voorstel Ondernemingsraad (OR). Hiermee wordt het Vitaliteitsbudget ingevoerd (totaal geraamd € 27.500) welke gedekt wordt door verlaging van het bestaande budget flexibel belonen.

Daarbij wordt tevens voorgesteld om de bestemmingsreserve 'flexibele beloning' per 1-1-2022 op te heffen waarbij het restant hiervan toe te voegen aan de algemene reserve.

Ook een vergoeding voor de Thuiswerkplek ten behoeve van het personeel wordt ingevoerd. Hiervoor wordt met ingang van 2022 € 7.500 aan jaarlijkse structurele meerkosten geraamd.

Daarnaast stijgt het budget Werkkostenregeling (WKR) in verband met een hogere geraamde eindheffing met een bedrag van structureel € 15.000.

Per saldo betekent dit € 22.500 aan ongedekte structurele meerkosten.

Storting in algemene reserve

950

Nu er een substantieel bedrag ontvangen wordt in 2022 vanuit de algemene uitkering, wordt voorgesteld om hiervan het grootste deel, namelijk € 950.000 te storten in de algemene reserve. Enerzijds om de reservepositie onverminderd stevig en solide te houden in het licht van het feit dat we het belangrijk vinden om financieel gezond de toekomst in te gaan. Anderzijds ook om middelen beschikbaar te hebben voor eenmalige extra impulsen voor nieuwe investeringen in de toekomst.

Aanpassing terugstorting Algemene Reserve uit voorziening gebouwen

45

40

In de raad van 30 januari 2020 is besloten dat we vanwege het meerjarig (nadelige) saldo van de voorziening onderhoud gebouwen in totaal een bedrag van € 335.000 onttrekken uit de algemene reserve omdat een voorziening geen negatieve stand mag hebben. Om deze zogenaamde tijdelijke voorfinanciering ongedaan te maken, is in hetzelfde raadsbesluit bepaald dat in drie jaren het totale bedrag weer teruggestort zou worden in de algemene reserve (vanuit genoemde voorziening). En wel in 2021 € 135.000, 2022 € 100.000 en 2023 € 100.000. Voorgesteld wordt om genoemde fasering aan te passen als gevolg van de geactualiseerde stand van de voorziening onderhoud gebouwen, voortvloeiende uit de jaarrekening 2020, en in 2021 € 50.000, 2022 € 145.000 en in 2023 € 140.000 terug te storten in de algemene reserve. Alleen de mutatie over 2022 en 2023 worden in deze begroting verwerkt. De aangepaste storting voor 2021 wordt verwerkt in de tussenrapportage 2021. In totaal blijft de terugstorting van € 335.000 hetzelfde en in lijn met het raadsbesluit. Het betreft enkel een andere verdeling over de drie jaren.

Baten**-410****-64****Economie en werkgelegenheid****-77****-24****Afdekking incidentele extra bijdrage 2023 Senzer**

-24

De Begroting 2022 Senzer laat een extra tekort zien in de jaarschijf 2023.
In het AB van Senzer dd 21-7-2021 is de Begroting 2022 Senzer vastgesteld met de aanvulling dat Senzer van het rekeningresultaat 2020 totaal incidenteel € 526.000 in 2021 gaat uitkeren aan de deelnemende gemeenten ter afdekking van het extra tekort in de jaarschijf 2023.
Voor Laarbeek betekent dit een ontvangst in 2021 van incidenteel € 24.254 welk bedrag incidenteel gestort wordt in de algemene reserve via de 2e tussenrapportage 2021. Vervolgens kan in 2023 de algemene reserve weer incidenteel onttrokken worden in de Begroting 2022 Laarbeek ter incidentele afdekking van het ontstane extra tekort van de bijdrage 2023 Senzer in de Begroting 2022 Senzer.

Uitbreiding capaciteit Schuldhulpverlener

-77

In 2021 is de keten schuldhulpverlening in beeld gebracht en deze blijkt niet sluitend te zijn. Dit betekent dat een aantal taken binnen de schuldhulpverlening (budgetbegeleiding, nazorg, adviesrecht schuldenbewind en overige werkzaamheden) niet worden uitgevoerd. Om deze nieuwe/aanvullende taken uit te kunnen voeren, de kwaliteit in het oog te houden en te verbeteren, de (wettelijke) ontwikkelingen in het domein door te kunnen voeren en de kwetsbaarheid van de functie te verminderen wordt geadviseerd om een pilot te starten voor de duur van 1 jaar om de uitvoering van de schuldhulpverlening uiteen te zetten in een formatie 1,56 fte (uitbreiding huidige formatie met 0,78 fte) en het werkgeverschap te beleggen bij de GR Peeltgemeenten. Dit betekent dat met ingang van 1 januari 2022 voor de huidige formatie € 5.161 extra structureel budget wordt aangevraagd en voor de incidentele kosten van de pilot (€ 76.518) wordt gevraagd een onttrekking te doen uit de reserve 'coronagelden'.

Financiën en bedrijfsvoering

-333

-40

Aanpassing terugstorting Algemene Reserve uit voorziening gebouwen

-45

-40

In de raad van 30 januari 2020 is besloten dat we vanwege het meerjarig (nadelige) saldo van de voorziening onderhoud gebouwen in totaal een bedrag van € 335.000 onttrekken uit de algemene reserve omdat een voorziening geen negatieve stand mag hebben. Om deze zogenaamde tijdelijke voorfinanciering ongedaan te maken, is in hetzelfde raadsbesluit bepaald dat in drie jaren het totale bedrag weer teruggestort zou worden in de algemene reserve (vanuit genoemde voorziening). En wel in 2021 € 135.000, 2022 € 100.000 en 2023 € 100.000. Voorgesteld wordt om genoemde fasering aan te passen als gevolg van de geactualiseerde stand van de voorziening onderhoud gebouwen, voortvloeiende uit de jaarrekening 2020, en in 2021 € 50.000, 2022 € 145.000 en in 2023 € 140.000 terug te storten in de algemene reserve. Alleen de mutatie over 2022 en 2023 worden in deze begroting verwerkt. De aangepaste storting voor 2021 wordt verwerkt in de tussenrapportage 2021. In totaal blijft de terugstorting van € 335.000 hetzelfde en in lijn met het raadsbesluit. Het betreft enkel een andere verdeling over de drie jaren.

Invoering budget Thuiswerkplek en Vitaliteitsbudget

-288

Het budget 'flexibele beloning' voor het personeel wordt gewijzigd conform voorstel Ondernemingsraad (OR). Hiermee wordt het Vitaliteitsbudget ingevoerd (totaal geraamd € 27.500) welke gedekt wordt door verlaging van het bestaande budget flexibel belonen. Daarbij wordt tevens voorgesteld om de bestemmingsreserve 'flexibele beloning' per 1-1-2022 op te heffen waarbij het restant hiervan toe te voegen aan de algemene reserve. Ook een vergoeding voor de Thuiswerkplek ten behoeve van het personeel wordt ingevoerd. Hiervoor wordt met ingang van 2022 € 7.500 aan jaarlijkse structurele meerkosten geraamd. Daarnaast stijgt het budget Werkkostenregeling (WKR) in verband met een hogere geraamde eindheffing met een bedrag van structureel € 15.000. Per saldo betekent dit € 22.500 aan ongedekte structurele meerkosten.

Saldo incidentele baten en lasten

1.480

76

0

0

1.3 Structurele reservemutaties

Onderstaand overzicht geeft per programma inzicht in de geraamde structurele onttrekkingen aan de reserves en de stortingen in de reserves over de periode 2022 t/m 2025.

	Begroting	Meerjarenbegroting		
<i>bedragen x € 1.000</i>	2022	2023	2024	2025
Onttrekkingen aan reserves	1.521	1.519	1.519	1.018
Burger en bestuur	1	1	1	1
Woon- en leefklimaat	621	621	621	121
Economie en werkgelegenheid	120	120	120	120
Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	559	559	559	559
Financiën en bedrijfsvoering	220	217	217	217
Stortingen in reserves	-555	-555	-555	-55
Woon- en leefklimaat	-540	-540	-540	-40
Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	-15	-15	-15	-15
Totaal structurele reservemutaties	966	964	964	963

2 Financiële positie

Bij de weergave van de financiële positie wordt nader inzicht gegeven met betrekking tot de volgende onderdelen:

- Geprognosticeerde balans
- EMU-saldo
- Investerings
- Financiering
- Reserves & voorzieningen

2.1 Geprognosticeerde balans

Conform het Besluit Begroting en Verantwoording dient elke gemeente een geprognosticeerde begin- en eindbalans van de begrotingsjaren op te nemen. Deze balans geeft meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte. Daarnaast wordt deze balans gebruikt om de kengetallen bij paragraaf 2 'Weerstandvermogen en risicobeheersing' te berekenen.

bedragen x € 1.000

		balans per 31 december				
ACTIVA	2021	2022	2023	2024	2025	
Vaste activa	57.790	56.787	54.908	52.718	50.578	
- immateriële vaste activa	297	269	242	214	187	
- materiële vaste activa:	56.586	55.617	53.769	51.613	49.506	
- financiële vaste activa	907	901	897	891	885	
Vlottende activa	9.655	6.372	2.309	1.467	2.232	
- voorraad	6.759	3.402	-737	-1.658	-973	
- uitzettingen (looptijd < 1 jaar)	2.896	2.970	3.046	3.125	3.205	
- liquide middelen	0	0	0	0	0	
- overlopende activa	0	0	0	0	0	
TOTAAL ACTIVA	67.445	63.159	57.217	54.185	52.810	

bedragen x € 1.000

		balans per 31 december				
PASSIVA	2021	2022	2023	2024	2025	
Vaste passiva	70.362	64.870	59.738	55.154	52.791	
- eigen vermogen	42.892	41.991	40.589	39.369	38.445	
- voorzieningen	5.957	5.525	5.899	5.785	6.396	
- vaste schulden (looptijd >1 jaar)	21.513	17.354	13.250	10.000	7.950	
Vlottende passiva	0	0	0	0	0	
- vlottende schuld (looptijd < 1 jaar)	0	0	0	0	0	
- overlopende passiva	0	0	0	0	0	
Financieringsbehoefte	-2.917	-1.711	-2.521	-969	19	
TOTAAL PASSIVA	67.445	63.159	57.217	54.185	52.810	

2.2 EMU-saldo

	<i>bedragen x € 1.000</i>	Geraamde realisatie 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
+1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-503	-869	-1.368
-2	Mutatie (im)materiële vaste activa	4.566	-997	-1.875
+3	Mutatie voorzieningen	-1.559	-432	374
-4	Mutatie voorraden (incl.bouwgronden in exploitatie)	-10.724	-3.357	-4.139
-5	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo		4.096	3.053	5.020

2.3 Investeringsen

Conform het nieuwe financieel beleid en de bijbehorende financiële verordening worden de voorgestelde kredieten voor het nieuwe begrotingsjaar direct door de raad bij de vaststelling van de begroting beschikbaar gesteld. De 'oude' methode is daarmee vervallen, waarbij voorstellen eerst in de begroting werden benoemd en vastgesteld en vervolgens met een afzonderlijk voorstel gedurende het jaar nogmaals in de raad ter nadere concretisering en definitieve besluitvorming werden voorgelegd. In het licht van deze nieuwe werkwijze wordt voorgesteld om deze kredieten nu beschikbaar te stellen, zoals opgenomen in de voorliggende begroting 2022 danwel als zijnde vervangingsinvestering van bestaande activa.

De financiële ruimte voor de kapitaallasten van kredieten 'nieuw beleid' is in de begroting 2022 opgenomen als aanvraag nieuwe budgettaire ruimte.

De financiële ruimte voor de kapitaallasten van kredieten 'bestaand beleid' (vervangingsinvesteringen) is in de begroting 2022 aanwezig, zodat het financieel effect van deze voorstellen op het meerjarenperspectief in deze begroting nihil is.

Lopende het begrotingsjaar zal de raad in de 2 tussenrapportages geïnformeerd worden over de financiële en inhoudelijke voortgang van de beschikbaar gestelde kredieten.

In het onderstaand overzicht zijn alle voorstellen tot het beschikbaar stellen van kredieten (nieuw en vervanging) schematisch weergegeven, welke nu ter besluitvorming aan de raad worden voorgelegd. Deze kredieten worden eveneens per programma weergegeven.

Wat betreft de kredieten voor de jaarschijf 2022, behorend bij rioleringsplan en wegenbeheersplan wordt voor het beschikbaar stellen van deze kredieten een afzonderlijk voorstel per plan aan de raad aangeboden.

1. Nieuw Beleid				
Omschrijving	Programma	Bruto-krediet	Bijdrage derden	Netto-Krediet
Innovatieve geluidsmaatregelen N279	3	200.000		200.000
Herinrichting Kerkplein Aarle-Rixtel	3	500.000		500.000
Aanpak Kruising Deense Hoek N615	3	400.000		400.000
Speelruimteplan 2022	3	60.720		60.720
Speelruimteplan 2023	3	60.720		60.720
Speelruimteplan 2024	3	60.720		60.720
Speelruimteplan 2025	3	60.720		60.720

2. Bestaand Beleid vervangingen				
Omschrijving	Programma	Bruto-krediet	Bijdrage derden	Netto-Krediet
Vervanging VRI 2023 Aarle-Rixtel	3	200.000		200.000
Vervangen brug Stapweg Beek en Donk	3	300.000		300.000
Vervanging openbare verlichting 2022	3	280.000		280.000
Vervanging Iveco bestelbus	6	65.000		65.000
Vervanging hardware 2022	6	38.000		38.000
Vervanging software 2022	6	175.000		175.000
Vervanging/herinrichting raadszaal/ontvangsthal gemeentehuis	6	85.000		85.000
Vervanging kantoormeubilair 2022	6	60.000		60.000
Vervanging inrichting binnenterrein gemeentehuis	6	25.000		25.000
Vervanging diverse vervoermiddelen tbv BOA/personeel	6	125.000		125.000

2.4 Financiering

De financiering bij de gemeente Laarbeek geschiedt conform het Treasurystatuut. Voor meer informatie wordt verwezen naar paragraaf 4. 'Financiering'.

Verloop van de reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen lijken ogenschijnlijk op elkaar, het zijn beide spaarpotten voor toekomstige uitgaven. Er is wel een wezenlijk verschil. Reserves zijn eigen vermogen. Voorzieningen zijn verplichtingen waar de raad niet onderuit kan, vreemd vermogen dus. Een reserve is een bedrag dat apart is gezet door de raad, maar waar geen verplichting voor bestaat. Dat geld kan de gemeente vrij aanwenden. Wanneer een reserve wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van een investering (activareserves) dan is een reserve niet vrij aanwendbaar (bijvoorbeeld activareserve m.b.t. 'nieuwbouw gemeentehuis').

De reserves worden onderscheiden in de algemene reserve en de bestemmingsreserves. Een voorziening is een apart gezet bedrag voor onvermijdelijke toekomstige uitgaven waarvan tijdstip en omvang niet exact bekend zijn (bijvoorbeeld onderhoud wegen). Afhankelijk van allerlei omstandigheden zal dat vroeg of laat aan de orde zijn. De voorzieningen worden onderscheiden in onderhoudsvoorzieningen en voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's. De hoogte van de voorzieningen is gebaseerd op onderhoudsplanningen of op actuele berekeningen van de verplichting, het verlies of het risico.

Voor een nadere uiteenzetting van het verloop van de reserves en voorzieningen wordt korthedshalve verwezen naar het volgende deel 2.5 'reserves & voorzieningen'.

2.5 Reserves & voorzieningen

De volgende tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van de diverse reserves en voorzieningen over de periode tot en met 2025.

<i>bedragen x € 1.000</i>	Saldo	2022		Saldo	2023		Saldo	2024		Saldo	2025		Saldo
	ultimo 2021	Dotatie	Onttrek- king	ultimo 2022	Dotatie	Onttrek- king	ultimo 2023	Dotatie	Onttrek- king	ultimo 2024	Dotatie	Onttrek- king	ultimo 2025
Algemene reserves													
Algemene reserve	8.222	1.418	620	9.021	425	574	8.871	35	500	8.406	35		8.441
Algemene reserves	8.222	1.418	620	9.021	425	574	8.871	35	500	8.406	35		8.441

Bestemmingreserves													
Reserve budgetoverheveling													
Reserve Volkshuisvesting	490			490			490			490			490
Reserve Reconstructiewet	1			1			1			1			1
Reserve Bereikbaarheidsagenda	1.603	500		2.103	500		2.603	500		3.103			3.103
Reserve Bomenfonds	278	5		283	5		288	5		293	5		298
Reserve Kunst- en Cultuurfonds	64		64										
Reserve Recreatie en toerisme	41			41			41			41			41
Reserve Sociale activering	41			41			41			41			41
Reserve Decentralisaties Sociaal Domein	1.345		25	1.320		15	1.305			1.305			1.305
Reserve Dorpsontwikkelingsplannnen	24			24			24			24			24
Reserve Accommodatiebeleid	117	15		132	15		147	15		162	15		177
Reserve Duurzaamheidsfonds	2	500	165	337		120	217		120	97			97
Reserve Duurzaamheidsleningen Laarbeek	350		350										
Reserve Stimuleringslening Duurzame Warmte NB	150		150										
Reserve flexibele beloning	288		288										
Reserve Opleiden en ontwikkelen	173			173			173			173			173
Reserve NUP-gelden (e-overheid)													
Reserve Incidenteel nieuw beleid	327			327			327			327			327
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	72			72			72			72			72
Reserve Kwaliteitsverbetering buitengebied	1.606		250	1.356		150	1.206		150	1.056			1.056

Reserve Corona (Covid-19)	359		133	227		26	201		26	175			175
Reserve Grondexploitatie risico	4.280		432	3.848		602	3.246		120	3.126		120	3.006
Bestemming reserves	11.613	1.020	1.857	10.776	520	913	10.383	520	416	10.487	20	120	10.387

Afschrijvingsreserves

Afschrijvingsreserves	23.057		862	22.195		860	21.335		860	20.476		859	19.617
Afschrijvingsreserves	23.057		862	22.195		860	21.335		860	20.476		859	19.617

Totaal Reserves	42.892	2.438	3.339	41.991	945	2.347	40.589	555	1.776	39.369	55	979	38.445
------------------------	---------------	--------------	--------------	---------------	------------	--------------	---------------	------------	--------------	---------------	-----------	------------	---------------

Onderhoudsregulatievoorzieningen

Voorziening Onderhoud gebouwen	34	430	365	98	430	415	112	430	269	273	430	374	328
Voorziening Onderhoud schoolgebouwen	18	26	24	19	26	24	21	26	24	23	26	24	24
Voorziening onderhoud waterbeheer		45	37	8	45	24	29	45	55	19	45	3	60
Voorziening onderhoud speelvoorziening		51		51	52		103	54		157	55		212
Onderhoudsregulatievoorzieningen wegen	249	1.124	1.286	88	1.134	454	768	1.144	1.069	844	1.154	303	1.696
Onderhoudsregulatievoorzieningen	300	1.676	1.712	264	1.687	917	1.034	1.698	1.417	1.315	1.710	704	2.321

Voorziening verliezen bouwgrondexploitatie

Voorziening Landbouwonwikkelingsgebied Mariahout	74			74			74			74			74
Voorziening verliezen bouwgrondexploitatie	74			74			74			74			74

Voorz. voor verplichtingen, verliezen en risico's

Voorziening Wachtgeld/pensioen voorm. B&W	2.321	70	150	2.241	70	150	2.161	70	150	2.081	70	150	2.001
Voorziening incidentele personeelslasten	39			39			39			39			39
Voorziening Risico Attero 2015-2017	135			135			135			135			135

Voorz. voor verplichtingen, verliezen en risico's	2.495	70	150	2.415	70	150	2.335	70	150	2.255	70	150	2.175
--	--------------	-----------	------------	--------------	-----------	------------	--------------	-----------	------------	--------------	-----------	------------	--------------

Voorzieningen voor derden beklemden middelen

Voorziening Egalisatie rioolheffing	3.097		315	2.782		315	2.466		315	2.151		315	1.835
-------------------------------------	-------	--	-----	-------	--	-----	-------	--	-----	-------	--	-----	-------

Voorzieningen voor derden beklemden middelen	3.097		315	2.782		315	2.466		315	2.151		315	1.835
---	--------------	--	------------	--------------	--	------------	--------------	--	------------	--------------	--	------------	--------------

Totaal Voorzieningen	5.967	1.745	2.177	5.535	1.757	1.382	5.909	1.768	1.882	5.796	1.779	1.169	6.406
-----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Totaal Reserves en Voorzieningen	48.859	4.183	5.516	47.526	2.702	3.729	46.499	2.323	3.657	45.164	1.834	2.148	44.851
---	---------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	---------------	--------------	--------------	---------------

3 Overzicht per taakveld

bedragen x € 1.000		Begroting 2022		
		Lasten	Baten	Saldo
1	Burger en bestuur	6.154	5.186	-968
7.3	Afval	1.984	2.389	405
7.2	Riolering	1.715	2.550	834
0.2	Burgerzaken	685	217	-467
0.1	Bestuur	1.771	31	-1.740
2	Veiligheid	1.893	111	-1.781
1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	1.379	83	-1.295
1.2	Openbare orde en Veiligheid	513	28	-486
7.5	Begraafplaatsen			
3	Woon- en leefklimaat	9.168	1.301	-7.867
2.1	Verkeer, wegen en water	2.771	88	-2.683
8.1	Ruimtelijke Ordening	1.462	181	-1.281
7.4	Milieubeheer	1.752	50	-1.702
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.387	58	-2.328
5.6	Media	389		-389
5.5	Cultureel erfgoed	100	8	-92
8.3	Wonen en bouwen	280	916	637
5.4	Musea	21		-21
2.3	Recreatieve Havens	5		-5
4	Economie en werkgelegenheid	18.409	12.482	-5.927
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	4.303	4.237	-66
6.3	Inkomensregelingen	6.309	3.789	-2.520
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.279	4.380	101
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	11	31	19
6.5	Arbeidsparticipatie	243		-243
3.4	Economische promotie	412		-412
3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	54	45	-9
3.1	Economische ontwikkeling	483		-483
6.4	Begeleide participatie	2.314		-2.314
5	Gezondheid, welzijn, zorg en onderwijs	17.149	864	-16.285
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	3.146	221	-2.925
6.2	Wijkteams	2.987	73	-2.915
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	423	93	-330
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	2.556		-2.556
7.1	Volksgezondheid	882	20	-862
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	4.197		-4.197

5.2	Sportaccommodaties	1.062	213	-849
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	925	149	-776
5.1	Sportbeleid en activering	205	81	-124
4.2	Onderwijshuisvesting	439		-439
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	226	13	-213
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	100		-100
6	Financiën en bedrijfsvoering	8.920	40.883	31.964
0.4	Ondersteuning organisatie	8.310	586	-7.724
0.8	Overige baten en lasten	485	146	-339
0.64	Belastingen Overig		27	27
0.9	Vennootschapsbelasting	120		-120
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds		34.365	34.365
0.5	Treasury		26	26
0.62	OZB niet-woningen		2.087	2.087
0.61	OZB woningen	4	3.646	3.642
	Geraamd saldo van baten en lasten	61.692	60.828	-864
0.10	Mutatie reserves	1.938	2.839	901
	Geraamd resultaat	63.630	63.666	37